

Fælles Mål

Faghæfte 18

Fransk

Fælles Mål – Faghæfte 18 – Fransk

Publikationen indgår i Uddannelsesstyrelsens håndbogsserie som nr. 15-2004

Grafisk tilrettelæggelse: Schwander Kommunikation

1. udgave, 1. oplag, april 2004

ISBN 87-603-2410-4

ISBN (WWW) 87-603-2412-0

ISSN 1399-2260

Uddannelsesstyrelsens håndbogsserie (Online) 1399-7394

Udgivet af Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen, Område for Grundskolen

Bestilles (UVM 5-452) hos:
Undervisningsministeriets forlag
Strandgade 100 D
1401 København K
Tlf. nr.: 3392 5220
Fax nr.: 3392 5219
E-mail: forlag@uvm.dk
eller hos boghandlere

Tryk: Scanprint as

Printed in Denmark 2004

Indhold

4	Forord
5	Indledning
7	Folkeskolens formål
8	Om Fælles Mål
10	Læreplan
10	Signalement af faget
11	Formål for faget
12	Slutmål
12	Efter 9./10. klassetrin
14	Trinmål
14	Efter 7. klassetrin
15	Efter 9. klassetrin
17	Efter 10. klassetrin
20	Trinmål – synoptisk opstillet
28	Beskrivelser
28	Udviklingen i undervisningen på 7. klassetrin
31	Udviklingen i undervisningen på 8. og 9. klassetrin
34	Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet
42	Beskrivelser for fransk som valgfag
42	Udviklingen i undervisningen i det 2-årige forløb
46	Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet for fransk som valgfag
50	Læseplan
50	1. forløb – 7. klassetrin
52	2. forløb – 8.-9. klassetrin
54	3. forløb – 10. klassetrin
56	Valgfag 8.-9. klassetrin
56	8.-9. klassetrin
58	Eventuel fortsættelse efter 8.-9. klassetrin
59	Undervisningsvejledning

Forord

Med fornyelsen af folkeskoleloven har regeringen først og fremmest ønsket at styrke fagligheden. Eleverne skal – uanset hvor i landet de går i skole – have mulighed for at tilegne sig de samme kundskaber og færdigheder, og enhver må kunne danne sig et overblik over, hvilke mål der arbejdes hen mod. Det er en forudsætning for at sikre kvaliteten i folkeskolen.

Jeg har valgt at kalde de nye faghæfter for FÆLLES MÅL. Fælles Mål dækker over de to vigtigste sæt af faglige tekster til skolens fag og emner. For det første de bindende fælles nationale mål i form af fagformål, centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) og trinmål samt mål og bindende indholdsbeskrivelser for børnehaveklassen. For det andet de vejledende læseplaner og beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål. Når de lokale læseplaner og beskrivelser er endeligt godkendt af kommunalbestyrelsen, bliver også de bindende – og dermed fælles – for den enkelte skole.

Fælles Mål har til hensigt at gøre det muligt at følge udviklingen i elevernes kundskabstilegnelse – fra de starter i børnehaveklassen, til de forlader folkeskolen. I en rummelig folkeskole skal alle børn have mulighed for at lære så meget som muligt. Skolens undervisning skal fortsat tage udgangspunkt i det enkelte barns styrkeområder, samtidig med at barnet bringes frem mod de fælles mål. Netop derfor er det helt afgørende, at lærerne og børnehaveklasselederne fortsat har frihed til – og dermed også ansvar for – at tilrettelægge undervisningen, så den tilgodeser den enkelte elev.

Folkeskolens formålsparagraf udtrykker fortsat på meget fin vis folkeskolens værdigrundlag og angiver den overordnede indholdsramme for skolens arbejde med elevernes alsidige personlige udvikling. Det handler om at lære noget, og det handler om at udvikle sig som menneske.

Det er i den enkelte kommune og på den enkelte folkeskole, at kvaliteten i folkeskolen skabes. Dette kan kun ske i et frugtbart samarbejde mellem lærere, børnehaveklasseledere, pædagoger, skolens øvrige medarbejdere og ledelse. Skolen har en væsentlig plads at udfylde i det enkelte barns liv, og et godt samarbejde med forældrene er en forudsætning for, at skolen kan løse sine opgaver.

Jeg håber, at de nye Fælles Mål hæfter bliver et godt værktøj i dagligdagen på skolerne.

ULLA TØRNÆS
Undervisningsminister

Indledning

Fælles Mål for undervisningen kan medvirke til at styrke kvaliteten i folkeskolen på en række områder. Trinmål og slutmål kan give lærerne et klart og tydeligt billede af, hvad eleverne skal lære, uden at der tages stilling til hvordan. Trinmål og slutmål er samtidig et dialogværktøj mellem lærer og elev, lærere indbyrdes, mellem skoleleder og lærerteam samt mellem skole og hjem.

De fælles mål skal sikre en fælles folkeskole. Eleverne skal – uanset hvor i landet de går i skole – have mulighed for at tilegne sig de samme kundskaber og færdigheder. Målbeskrivelserne skal endvidere hjælpe lærere, forældre og elever med at være opmærksomme på, om en elev har brug for større udfordringer, støtte eller særlig opmærksomhed. Målene er således i høj grad et værktøj, der fremmer undervisningsdifferentiering.

Fælles Mål er en videreudvikling af Klare Mål. Det arbejde, som skolerne har iværksat med at planlægge undervisning ud fra målbeskrivelser, kan fortsætte. Tidligere kunne kommunerne vælge at gøre Undervisningsministeriets vejledende delmål til deres egne eller fastsætte egne delmål. Det nye er, at alle kommuner og skoler fremover skal følge de samme trinmål. Dertil kommer, at børnehaveklassens mål og indhold er blevet præciseret, således at der nu er fælles regler for, hvad børnene skal lære i børnehaveklassen. Hermed har børnehaveklassens undervisning fået vilkår, som er sammenlignelige med undervisningen på de efterfølgende klassetrin.

I forbindelse med revisionen af faghæfterne indføres to nye begreber: Læreplan og Undervisningsvejledning (tidligere: Vejledning). Læreplanen indeholder en præambel (et signalement af faget), fagets formål, CKF/slutmål, trinmål, vejledende beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål samt den vejledende læseplan. Undervisningsvejledningen indeholder som hidtil en vejledning i form af en række råd og vink til undervisningen. De to begreber – læreplan og undervisningsvejledning – er valgt for at skabe overensstemmelse i sprogbrug mellem folkeskole og ungdomsuddannelse med henblik på at fremme samarbejdet og kontinuiteten i uddannelsessystemet.

I forbindelse med omdannelsen af delmål til trinmål er der foretaget visse konsekvensrettelser i de vejledende læseplaner. De overskrifter, som de centrale kundskabs- og færdighedsområder er bygget op om, kan fremover genfindes i læseplanerne.

Som noget nyt skal kommunerne udarbejde beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål. Ifølge folkeskoleloven udsender undervisningsministeren et vejledende materiale til understøttelse af disse beskrivelser. Materialet er indeholdt i læreplanen for det enkelte fag.

Skolernes arbejde med elevernes alsidige personlige udvikling skal også videreføres. Forpligtelsen er nu indskrevet i selve folkeskoleloven.

KIM MØRCH JACOBSEN
Uddannelsesdirektør

Folkeskolens formål

Fra bekendtgørelse af lov om folkeskolen nr. 870 af 21. oktober 2003

§ 1. Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, der medvirker til den enkelte elevs alsidige personlige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må søge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen. Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

§ 2. Folkeskolen er en kommunal opgave. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres vederlagsfri undervisning i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen fastlægger, jf. § 40, mål og rammer for skolernes virksomhed inden for denne lov.

Stk. 2. Den enkelte skole har inden for de givne rammer ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål, jf. § 1, og fastlægger selv undervisningens organisering og tilrettelæggelse.

Stk. 3. Elever og forældre samarbejder med skolen om at leve op til folkeskolens formål.

Om Fælles Mål

Med Lov om ændring af lov om folkeskolen af 30. april 2003 fastsættes fælles nationale mål for undervisningen. Det indebærer, at undervisningsministeren – i lighed med tidligere – fastsætter regler om formålet med undervisningen og om centrale kundskabs- og færdighedsområder, dvs. slutmål, for alle folkeskolens 42 fag og emner.

Endvidere fastsætter undervisningsministeren som noget nyt bindende mål – trinmål – på bestemte klassetrin. Trinmålene fastsættes, hvor det er pædagogisk begrundet ud fra det enkelte fags vejledende timetal, opbygning og progression.

Folkeskolens formål						
Fag	Fag	Fag	Fag	Fag	Fag	Fagets formål
						CKF slutmål
						Trinmål
						Beskrivelser
						Læseplan
						Undervisningsvejledning

Slutmål og trinmål angiver fælles nationale mål for, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder i faget eller emnet, henholdsvis ved afslutningen af undervisningen og ved afslutningen af bestemte klassetrin.

Slutmålene – eller de centrale kundskabs- og færdighedsområder – er de langsigtede mål, som skal fungere som pejlemærker for undervisningen i hele forløbet. Trinmålene er de kortsigtede mål, som anvendes i forbindelse med planlægning og evaluering af undervisningen, som dialogredskab og som områder i forbindelse med vurderingen af elevens udbytte af undervisningen.

Ved udformningen af trinmål er der taget udgangspunkt i de vejledende delmål fra Klare Mål. Der er dog sket nogle justeringer som følge af, at minimumstimetallet øges, at der er kommet et minimumstimetal i visse fag, og at der i visse fag sker en ændring i begyndelses- og sluttidspunktet.

Undervisningsministeren udsender vejledende læseplaner, der angiver indholdet i undervisningen. Kommunalbestyrelsen godkender efter indstilling fra skolebestyrelsen skolens læseplaner.

Som et nyt element i det faglige hierarki skal kommunen udarbejde beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål. Beskrivelserne anvendes som et redskab i lærernes planlægning af undervisningen og i samarbejdet om fag og tværfaglige forløb med henblik på at understøtte den enkelte elevs udvikling og behov.

Undervisningsministeren udsender vejledende beskrivelser. Kommunalbestyrelsen godkender beskrivelserne efter indstilling fra skolebestyrelsen.

Med fornyelsen af folkeskoleloven har undervisningsministeren hjemmel til at fastsætte en indholdsbeskrivelse, der angiver mål for børnehaveklassen. Mål og indhold for børnehaveklassen er udformet som et faghæfte og findes ligesom de øvrige fag og emner på hjemmesiden.

Fagenes teksthierarki

1993-loven	Klare Mål	Fælles Mål	
Formål CKF (Prøvebestemm.)	Formål CKF (Slutmål) (Prøvebestemm.)	Formål Slutmål – CKF Trinmål (Prøvebestemm.)	Centrale bestemmelser
Læseplaner	Delmål Læseplaner Elevens alsidige	Beskrivelser Læseplaner Elevens alsidige	Lokale bestemmelser
Vejledning	Vejledning	Undervisnings- vejledning	Vejledende tekster

Undervisningsministeren udsender endvidere et vejledende materiale om beskrivelsen af elevernes alsidige personlige udvikling med udgangspunkt i folkeskolens formålsparagraf. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at hensynet til elevernes alsidige personlige udvikling er tilgodeset gennem beskrivelser i læseplanerne eller på anden hensigtsmæssig måde. “Elevernes alsidige personlige udvikling” er udformet som et faghæfte og findes ligesom de øvrige fag og emner på hjemmesiden.

Formål – fag og alsidig personlig udvikling

Mange måder at lære på			Lyst til at lære				At lære sammen med andre		
Folkeskolens formål									
Fag	Fag	Fag	Fag	Fag	Fag	Fag	Fag	Fag	Fag

I praksis udmøntes undervisningsministerens hjemmel til at udsende bindende og vejledende faglige tekster ved dels at udsende 25 faghæfter – hvoraf dette hæfte er ét af dem – dels ved at oprette en hjemmeside for alle fag og emner:

<http://www.faellesmaal.wm.dk>

Læreplan for fransk består af:

- **Signalement**
- **Formål**
- **Slutmål**
- **Trinmål**
- **Beskrivelser**
- **Læseplan**

Signalement af faget

Der undervises i fransk på 7./8.-10. klassetrin.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

Kommunikative færdigheder

Sprog og sprogbrug

Sprogtilegnelse

Kultur- og samfundsforhold.

I fransk skal de grundlæggende kundskaber og færdigheder i hvert af de fire områder udvikles som en helhed på alle fagets klassetrin, både i faget fransk, og når fransk indgår i tværgående emner og problemstillinger.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne får mulighed for at

- anvende fransk som kommunikationsmiddel
- anvende sprogets opbygning og virkemidler til at gøre kommunikationen hensigtsmæssig
- anvende deres forståelse af, hvordan de bedst tilegner sig fransk og fortsat udvikler deres sprog
- forholde sig til væsentlige sider af kultur- og samfundsforhold i fransksprogede lande og områder.

Formål for faget

Formålet med undervisningen i fransk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således at de kan forstå talt og skrevet fransk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes bevidsthed om fransk sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.

Stk. 2. Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive medvirken. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres videre udvikling.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande og derved styrke deres internationale forståelse og forståelse af egen kultur.

Slutmål

Efter 9./10. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå hovedindholdet af talt fransk om centrale emner
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om centrale emner
- deltage i samtaler om centrale emner, herunder redegøre for noget oplevet eller læst
- læse, forstå og referere hovedindholdet af forskellige typer af tekster inden for genkendelige emner
- søge og udnytte relevante informationer fra forskellige medier inden for genkendelige emner
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig forståeligt, hvad angår udtale og sætningsopbygning
- udnytte viden om ligheder mellem fransk og andre sprog
- anvende et centralt ordforråd inden for kendte emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk, således at kommunikationen lykkes
- anvende centrale sprogbrugsregler, der er vigtige for, at kommunikation lykkes
- anvende retstavning så præcist, at meningen i en tekst bliver tilstrækkelig tydelig.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- vide, hvordan man bedst tilegner sig fransk
- anvende strategier i forbindelse med kommunikation, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- vælge lyttestrategier i forhold til en given situation
- anvende forskellige læsestrategier
- udnytte it og mediers muligheder i forbindelse med informationssøgning og kommunikation
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter og stavekontrol hensigtsmæssigt
- anvende viden om skriveprocessens faser

Slutmål

- vælge arbejdsform i forhold til den foreliggende aktivitet eller opgave
- understøtte et sprogligt udtryk med praktisk-musiske udtryksformer.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur
- anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende.

Trinmål

Efter 7. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lytte til og forstå sætninger og udtryk i forbindelse med nære og genkendelige emner som interesser, fritid, venner, familien og skolen
- følge med i udvalgte lyd- og billedmedier på fransk om genkendelige emner og danne sig en mening om, hvad det drejer sig om
- udtrykke sig på fransk, herunder om sig selv, familie, fritid og skole i et enkelt sprog med særlig vægt på spørge- og svar teknikker
- gengive hovedindholdet i et enkelt sprog af en kort, let tekst
- præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog, bl.a. i form af planche eller rollespil
- læse og forstå hovedindholdet af sprogligt enkle tekster om almindeligt forekommende emner, evt. med støtte i billeder
- uddrage og anvende informationer af enkle teksttyper som tv-programmer, reklamer og menukort
- skrive ord, udtryk og enkle sætninger inden for kendte emner.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende til de elementære franske udtaleregler
- iagttage ligheder mellem fransk og andre sprog
- anvende et tilstrækkeligt ordforråd til at kunne forstå og tale om nære og genkendelige emner
- anvende grundlæggende franske høfligheds- og omgangsformer
- afgøre, om noget foregår nu, før eller i fremtiden
- kende til ordstilling og ordklasser
- stave enkle ord og udtryk.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- turde udtrykke sig på fransk og udnytte muligheder for at opsøge sproget uden for skolen

Trimmål

- anvende enkle kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og lade kropssprog og mimik understøtte utilstrækkelig mundtlig kommunikation
- gætte kvalificeret i forbindelse med lytning
- gætte kvalificeret i forbindelse med læsning
- anvende computeren til tekstbehandling og kommunikation
- foretage “ord til ord” opslag i en ordbog
- kende til skriveprocessens faser
- anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende til eksempler på kultur- og levevilkår i Frankrig inden for emner som bygger på elevernes erfaringsverden
- sammenligne eksempler på fransk kultur med egen kultur inden for deres erfaringsverden
- anvende fransk som kommunikationsmiddel, bl.a. i forbindelse med skolekontakt og e-mail.

Efter 9. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå hovedindholdet af talt fransk, som det forekommer i forskellige teksttyper om kendte emner fra dagligdagen
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om kendte emner fra dagligdagen
- spørge om og udveksle informationer om kendte emner
- referere og kommentere i et enkelt sprog inden for kendte emner
- præsentere et forberedt emne, bl.a. i form af rollespil, planche, lyd- og videoproduktion
- læse og forstå hovedindholdet af tekster inden for forskellige genrer som reklamer, noveller, sangtekster og nyhedstekster
- søge og udnytte enkle informationer fra forskellige medier
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog.

Trinmål

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtale ord og sætninger, så de er forståelige
- anvende ligheder mellem fransk og andre sprog
- anvende et centralt ordforråd inden for nære og genkendelige emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser og verbernes former, når fokus er på den sproglige form
- anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk uden for skolen
- anvende kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer
- vælge og anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning
- anvende ordbøger og grammatiske oversigter hensigtsmæssigt
- anvende viden om skriveprocessens faser
- anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande og områder i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur
- anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende i og uden for skolen.

Efter 10. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå hovedindholdet af talt fransk om centrale emner
- forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af relevante lyd- og billedmedier
- deltage i samtaler om kendte emner
- referere, kommentere og udtrykke synspunkter
- fremlægge et forberedt emne
- læse og forstå hovedindholdet af forskellige typer af tekster inden for skønlitteratur og sagprosa
- søge og udnytte informationer fra forskellige medier
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig forståeligt, hvad angår udtale og sætningsopbygning
- anvende ligheder mellem fransk og andre sprog
- anvende et centralt ordforråd inden for kendte emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser, verbernes former og substantivernes køn, når fokus er på den sproglige form
- anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende viden om, hvordan de bedst tilegner sig fransk
- anvende kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer
- vælge og anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning

Trinmål

- anvende ordbøger, grammatiske oversigter og stavekontrol hensigtsmæssigt
- anvende viden om skriveprocessens faser til at forbedre et produkt
- understøtte et sprogligt udtryk med praktisk-musiske udtryksformer.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- perspektivere tekster til egen kultur inden for nære og kendte emner
- drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur
- anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende i og uden for skolen.

Trinnål – synoptisk opstillet

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Efter 7. klassetrin	Efter 9. klassetrin
<ul style="list-style-type: none"> • lytte til og forstå sætninger og udtryk i forbindelse med nære og genkendelige emner som interesser, fritid, venner, familien og skolen 	<ul style="list-style-type: none"> • forstå hovedindholdet af talt fransk, som det forekommer i forskellige teksttyper om kendte emner fra dagligdagen
<ul style="list-style-type: none"> • følge med i udvalgte lyd- og billedmedier på fransk om genkendelige emner og danne sig en mening om, hvad det drejer sig om 	<ul style="list-style-type: none"> • forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om kendte emner fra dagligdagen
<ul style="list-style-type: none"> • udtrykke sig på fransk, herunder om sig selv, familie, fritid og skole i et enkelt sprog med særlig vægt på spørge- og svarteknikker • gengive hovedindholdet i et enkelt sprog af en kort, let tekst • præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog, bl.a. i form af planche eller rollespil 	<ul style="list-style-type: none"> • spørge om og udveksle informationer om kendte emner • referere og kommentere i et enkelt sprog inden for kendte emner • præsentere et forberedt emne, bl.a. i form af rollespil, planche, lyd- og videoproduktion
<ul style="list-style-type: none"> • læse og forstå hovedindholdet af sprogligt enkle tekster om almindeligt forekommende emner, evt. med støtte i billeder 	<ul style="list-style-type: none"> • læse og forstå hovedindholdet af tekster inden for forskellige genrer som reklamer, noveller, sangtekster og nyhedstekster
<ul style="list-style-type: none"> • uddrage og anvende informationer af enkle teksttyper som tv-programmer, reklamer og menukort 	<ul style="list-style-type: none"> • søge og udnytte enkle informationer fra forskellige medier
<ul style="list-style-type: none"> • skrive ord, udtryk og enkle sætninger inden for kendte emner 	<ul style="list-style-type: none"> • udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog

Trinmål – synoptisk opstillet

Kommunikative færdigheder

	Efter 10. klasses trin
	<ul style="list-style-type: none"> • forstå hovedindholdet af talt fransk om centrale emner
	<ul style="list-style-type: none"> • forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af relevante lyd- og billedmedier
	<ul style="list-style-type: none"> • deltage i samtaler om kendte emner • referere, kommentere og udtrykke synspunkter • fremlægge et forberedt emne
	<ul style="list-style-type: none"> • læse og forstå hovedindholdet af forskellige typer af tekster inden for skønlitteratur og sagprosa
	<ul style="list-style-type: none"> • søge og udnytte informationer fra forskellige medier
	<ul style="list-style-type: none"> • udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog

Trinmål – synoptisk opstillet

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Efter 7. klassetrin	Efter 9. klassetrin
<ul style="list-style-type: none"> • kende til de elementære franske udtaleregler 	<ul style="list-style-type: none"> • udtale ord og sætninger, så de er forståelige
<ul style="list-style-type: none"> • iagttage ligheder mellem fransk og andre sprog 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ligheder mellem fransk og andre sprog
<ul style="list-style-type: none"> • anvende et tilstrækkeligt ordforråd til at kunne forstå og tale om nære og genkendelige emner 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende et centralt ordforråd inden for nære og genkendelige emner
<ul style="list-style-type: none"> • anvende grundlæggende franske høfligheds- og omgangsformer 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
<ul style="list-style-type: none"> • afgøre, om noget foregår nu, før eller i fremtiden • kende til ordstilling og ordklasser 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser og verbernes former, når fokus er på den sproglige form
<ul style="list-style-type: none"> • stave enkle ord og udtryk 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig

Trinmål – synoptisk opstillet

Sprog og sprogbrug

	Efter 10. klasses trin
	<ul style="list-style-type: none"> • udtrykke sig forståeligt, hvad angår udtale og sætningsopbygning
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ligheder mellem fransk og andre sprog
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende et centralt ordforråd inden for kendte emner
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser, verbernes former og substantivernes køn, når fokus er på den sproglige form
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig

Trinmål – synoptisk opstillet

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Efter 7. klassetrin	Efter 9. klassetrin
<ul style="list-style-type: none"> • turde udtrykke sig på fransk og udnytte muligheder for at opsøge sproget uden for skolen 	<ul style="list-style-type: none"> • udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk uden for skolen
<ul style="list-style-type: none"> • anvende enkle kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og lade kropssprog og mimik understøtte utilstrækkelig mundtlig kommunikation 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
<ul style="list-style-type: none"> • gætte kvalificeret i forbindelse med lytning 	<ul style="list-style-type: none"> • vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer
<ul style="list-style-type: none"> • gætte kvalificeret i forbindelse med læsning 	<ul style="list-style-type: none"> • vælge og anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning
<ul style="list-style-type: none"> • anvende computeren til tekstbehandling og kommunikation 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationsøgning
<ul style="list-style-type: none"> • foretage “ord til ord” opslag i en ordbog 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ordbøger og grammatiske oversigter hensigtsmæssigt
<ul style="list-style-type: none"> • kende til skriveprocessens faser 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende viden om skriveprocessens faser
<ul style="list-style-type: none"> • anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse

Trinmål – synoptisk opstillet

Sprogtilegnelse

	Efter 10. klasses trin
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende viden om, hvordan de bedst tilegner sig fransk
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
	<ul style="list-style-type: none"> • vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer
	<ul style="list-style-type: none"> • vælge og anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ordbøger, grammatiske oversigter og stavekontrol hensigtsmæssigt
	<ul style="list-style-type: none"> • anvende viden om skriveprocessens faser til at forbedre et produkt
	<ul style="list-style-type: none"> • understøtte et sprogligt udtryk med praktisk-musiske udtryksformer

Trinmål – synoptisk opstillet

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Efter 7. klasses trin	Efter 9. klasses trin
<ul style="list-style-type: none"> • kende til eksempler på kultur- og levevilkår i Frankrig inden for emner som bygger på elevernes erfaringsverden 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande og områder i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
<ul style="list-style-type: none"> • sammenligne eksempler på fransk kultur med egen kultur inden for deres erfaringsverden 	<ul style="list-style-type: none"> • drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur
<ul style="list-style-type: none"> • anvende fransk som kommunikationsmiddel, bl.a. i forbindelse med skolekontakt og e-mail 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende i og uden for skolen

Trinmål – synoptisk opstillet

Kultur- og samfundsforhold

Efter 10. klasses trin

- anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- perspektivere tekster til egen kultur inden for nære og kendte emner
- drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur
- anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende i og uden for skolen

Beskrivelser

Udviklingen i undervisningen på 7. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes sproglige forudsætninger bl.a. fra dansk- og engelskundervisningen. Fra begyndelsen af forløbet skal undervisningen tilrettelægges, så eleverne får mulighed for at lytte til sproget i helheder.

Eleverne opfordres til at gætte kvalificeret og til at gengive og formulere enkle udsagn og se bort fra vendinger, de ikke umiddelbart forstår.

Lærerens eget franske sprog har en central funktion som sprogmodel for eleverne.

Billeder og levende billeder anvendes til at støtte forståelsen af tekster. Bånd og video skal især omhandle nære og genkendelige emner, således at elevernes forforståelse kan støtte afkodningen af sproget. Lytteaktiviteter er vigtige, for at eleverne kan lære sprogets intonation og udtale at kende. Sangaktiviteter støtter elevernes fortrolighed med sproget.

Talesproget introduceres gennem arbejde med ord og korte sætninger, som eleverne gentager, fx med læreren som sprogmodel. Sprogforfølelsen og fortroligheden øves i situationer, hvor eleverne udveksler sætninger, fx spørgsmål og svar, efter et forlæg. Efterhånden som eleverne har tilegnet sig en række faste vendinger, udbygges pararbejdet med kommunikationsspil og korte fremlæggelser.

Elevernes selvstændige læsning prioriteres fra begyndelsen af forløbet. Inden læsning af tekster forberedes læseprocessen ved at klargøre, hvilken teksttype der er tale om, og hvad formålet med læsningen er. På den måde aktiveres elevernes forforståelse. Eleverne arbejder med forskellige teksttyper og øver sig i at stille og besvare enkle spørgsmål til teksterne. Elevernes lyst og motivation styrkes gennem varieret autentisk materiale, bl.a. sange, reklamer, film, tekster på nettet, ungdomsblade og tv-programmer.

Læseopgaver, før, under og efter læsningen hjælper eleverne med at forstå teksterne. Læsning af fx skønlitterære tekster støttes af indtalte cd'er og illustrationer. Det læste anvendes efterfølgende i nye sammenhænge, fx i forbindelse med fremlæggelser.

Skriftsproget tages i anvendelse fra begyndelsen af forløbet, i første omgang for at støtte sprogtilegnelsen, fx af ord og vendinger, men efterhånden også for at give eleverne mulighed for at udtrykke sig på fransk. Eleverne arbejder med at øge deres skrivelyst i relation til det øvrige arbejde. I arbejdet indgår billedtekster, korte meddelelser, digte, SMS, og e-mail. I begyndelsen fokuseres på ord og enkle sætninger, og efterhånden arbejdes der med tekster med sætningsforbindere.

Beskrivelser

Sprog og sprogbrug

Undervisningen byder på mange muligheder for at få sproglige erfaringer. Gennem imitation, gentagelser og forskellige aktiviteter, fx A/B-øvelser eller *enquête*-øvelser, udvikles elevernes udtale og intonation, samtidig med at ordforrådet udvides.

Elevernes sproglige viden og bevidsthed styrkes gennem iagttagelse af forskelle og ligheder mellem fransk og andre sprog. Eleverne arbejder med at gætte ords og teksters betydning og med at konstruere ord og sætninger ud fra deres kendskab til andre sprog. Kendskab til teksttyper, genrer og virkemidler anvendes til at afkode indhold eller detaljer.

Ordforrådstilegnelsen støttes ved en vifte af metoder, fx udarbejder eleverne individuelle ordbøger, hvor de lister ord op i forbindelse med et bestemt tema.

Almindeligt forekommende tiltale- og omgangsformer trænes gennem fx rollespil og dialoger.

Faste vendinger og udtryk hjælper eleverne til at turde bruge sproget.

Eleverne øver sig i at opfatte forskelle mellem fortid, nutid og fremtid først gennem sprogiagttagelse og efterhånden gennem træning af de almindeligste bøjningsformer.

Arbejde med sætningspuslespil, hvor elever udfylder kort for hvert sætningsled, støtter elevernes forståelse af ordklasser, ordstilling og den elementære sætningsanalyse.

For at støtte elevernes kendskab til almindelige ords retstavning arbejdes der med ordgenkendelse og afskrift. Ord kan med fordel samles i bundter og trænes gennem skriftlige aktiviteter, fx krydsord. Ordbøger inddrages løbende for at støtte elevernes aktive ordforråd og deres færdighed i at stave enkle ord og udtryk.

Sprogtilegnelse

Undervisningen foregår i en tryk atmosfære, så eleverne har lyst til at anvende det, de lærer. Det betragtes som naturligt, at eleverne laver fejl, og det er vigtigt, at eleverne får anerkendelse for deres fremskridt.

Eleverne opmuntres til at opsøge sproget, hvor det bruges uden for skolen, fx på nettet, i tv, biografen, aviser og i reklamer.

Eleverne arbejder med at omformulere og forklare begreber med enkle ord og kropssprog for at understrege et sprogligt udtryk, og når den sproglige formåen ikke slår til.

Undervisningen tilrettelægges således, at den rummer mulighed for at udnytte elevernes forhåndsviden.

Beskrivelser

Eleverne opmuntres til at anvende og udvikle gættestrategier og viden om, at man ikke behøver at forstå hvert ord for at forstå helheden i en lytte- eller læsetekst.

Sange, rap og rytmer er vigtige hjælpemidler til at fokusere på forskellige lyttestrategier, fordi eleverne opbygger forventninger til tekstens indhold ud fra deres forforståelse, ud fra tekstens udseende, overskrift, nøgleord, egennavne, stednavne og tidsangivelser.

Computerens muligheder anvendes. Elevernes skrivelyst opmuntres ved at arbejde med billedtekster, paralleltekster, små korte digte, dialoger og postkort.

Der undervises jævnligt i hensigtsmæssig og kritisk opslag af ord i ordbog, så eleverne vænnes til at benytte ordbogen selvstændigt.

Undervisningen tilrettelægges, således at eleverne arbejder med at give respons på andres tekster.

Sprogtilegnelsen kædes sammen med praktisk musiske aktiviteter som fx at dramatisere, synge, fortælle og tegne.

Kultur- og samfundsforhold

Indholdet i undervisningen sammensættes, så det giver et varieret billede af kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande.

Undervisningen bygger på konkrete, dagligdags emneområder.

Eleverne indsamler fx billed- og tekstmateriale fra ugeblade, der afspejler fransk kultur. Resultatet anvendes i nye sammenhænge, fx ved små fremlæggelser. Eleverne arbejder med at få øje på det fremmede og lægge mærke til ligheder landene imellem.

Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne får mulighed for at udveksle tanker og erfaringer om deres egen hverdag, gerne med elever, der har fransk som fremmedsprog.

Udviklingen i undervisningen på 8. og 9. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Sproget som anvendeligt kommunikationsmiddel er i centrum, og der vælges aktiviteter, der udvikler elevernes selvstændige anvendelse af fransk. Selvtilliden styrkes såvel mundtligt som skriftligt ved, at der arbejdes med varierede arbejdsformer og materialer.

Undervisningen foregår på fransk med stigende forventninger til, at eleverne også forsøger at benytte sig af fransk i klasse- og samarbejdssituationer.

Eleverne vænner sig til fortsat at acceptere, at man ikke skal forstå hvert ord for at lytte eller læse videre. Dette er en forudsætning for arbejdet med lytning og læsning, efterhånden som sværhedsgraden vokser.

Valg af indhold i lyd- og billedmedier omfatter fortsat nære og genkendelige emner, men med en højere sproglig sværhedsgrad, der udfordrer elevernes forståelse og deres evne til at gætte kvalificeret. Der arbejdes fx med at udtrække informationer fra internetsider, som på forhånd er udvalgt med passende sværhedsgrad.

Undervisningen indeholder varierede muligheder for at arbejde med forskellige samtalestrukturer i klassen fra par- og gruppearbejde til rollespil og klassesamtaler.

Eleverne fortæller på fransk om, hvad der optager dem i deres hverdag. Det prioriteres højt, at eleverne øver sig i at referere og gives mulighed for at udtrykke fantasi og oplevelser omkring aldersrelevante emner og aktiviteter, fx i form af fremlæggelser ved hjælp af plancher, lyd- og billedproduktioner og rollespil.

Det er vigtigt, at eleverne læser meget, først og fremmest selvstændigt og med støtte i læseopgaver. Der arbejdes med at udtrække informationer af sagtekster. I det fælles arbejde kan der tages udgangspunkt i de skønlitterære teksters temaer, og disse kan bearbejdes kreativt og anvendes i nye sammenhænge.

Forskellige medier inddrages i såvel receptive som produktive forløb.

Elevernes skrivelyst videreudvikles gennem kreative skriveaktiviteter som digte, breve, e-mails, historier og lignende. Progressionen går fra enkle associationsøvelser til mere sammenhængende tekstproduktion.

Beskrivelser

Sprog og sprogbrug

Arbejdet med udtalen knyttes til arbejdet med lytteforståelsen. Udtale, rytme- og intonationstræning er centrale områder. Eleverne træner udtalen ved at bruge øvelser og teknikker, der fx fokuserer på rytme, intonation og tryk og på udtalen af enkeltlyd. Vigtige intonationsmønstre kan indøves ved hjælp af små dialoger og spørgesætninger. Eleverne bliver bevidste om deres egen udtale, fx gennem dokumentation på video og bånd, hvor læreren giver dem redskaber til at korrigere og forbedre.

Forskelle og ligheder mellem fransk og andre sprog udnyttes både i afkodning af ukendte ord og konstruktion af nye ord og sætninger.

Hovedvægten lægges på elevernes tilegnelse af et mere præcist og varieret ordforråd. Ordforrådet lagres bedst i en sammenhæng, fordi ordene huskes og kaldes frem i billeder. Arbejdet systematiseres derfor ved at sætte fokus på over-, underbegreber, nært beslægtede ord, ligheder og forskelle.

Almindelige omgangsformer automatiseres gennem iagttagelse og ved at arbejde med faste vendinger, fx i rollespil. Tekstarbejdet danner udgangspunkt for sproglige aktiviteter. Eleverne præsenteres for centrale grammatiske områder i varierede, kommunikative sammenhænge. Isolerede grammatiske øvelser prioriteres lavt, men kan være nødvendige til at automatisere indlæringen af visse regler, som er underordnet den funktionelle brug af sproget. Eleverne styrker deres kendskab til sproget ved at arbejde med opbygning, centrale sætningsled, ordklasser samt bøjningsmønstre.

Opmærksomheden over for retstavningens betydning for en teksts forståelighed skærpes gennem skriftlige aktiviteter og den respons, der gives.

Sprogtilegnelse

Eleverne opfordres til at finde udtryk og vendinger i forskellige medier og at anvende deres sprog i mødet med fransktalende personer.

Eleverne udvikler kommunikationsstrategier ved at bruge omskrivning og andre ord. Gennem arbejdet med at udtrykke det samme indhold med forskellige ord og vendinger vænner de sig til, at fejl og mangler er en naturlig del af sprogtilegnelsen. Eleverne skal hele tiden opmuntres til at afprøve hypoteser ved at deltage i samtaler og til at forbedre deres sprog, så det ikke stivner i de samme typer af fejl og et begrænset ordforråd.

Der arbejdes med udvikling af elevernes lyttefærdighed ved anvendelse af forskellige strategier. Konkrete opgaver til lytteaktiviteter hjælper eleverne til at vælge lyttemåde i forhold til situationen. Der arbejdes både med global forståelse og forståelse af detaljer.

Beskrivelser

Arbejdet med forskellige teksttyper er med til at udvikle elevernes læsestrategier og deres evne til selvstændig tekstproduktion. Eleverne kan udtrykke de forventninger, de har til teksten ud fra foreløbige iagttagelser af bl.a. opsætning, overskrifter, billeder, skemaer og transparente ord. Til teksterne bør der knytte sig opgaver, hvor eleverne lærer at bruge relevante læsestrategier, fx skimme en tekst og skanne en tv-oversigt eller en opskrift.

Der tilrettelægges forskellige forløb med konkrete henvisninger til relevante links på nettet i forbindelse med arbejdet med selvvalgte emner. Computeren udnyttes både til tekstbehandling, informationssøgning, postkasse, stavekontrol og layout. Det er vigtigt at støtte eleverne i at få etableret kontakter, hvor de kan skrive e-mails på fransk.

Gennem praktiske øvelser bevidstgøres eleverne om muligheder og begrænsninger i brugen af ordbog. Eleverne udarbejder personlige ordbøger og grammatiske oversigter, der støtter deres sprogtilegnelse. Oversigterne anvendes først og fremmest i forbindelse med skriftlig udtryksform.

Eleverne arbejder med skriveprocessen fra idéfase til færdig tekst. I forbindelse med det skriftlige arbejde kan anvendelse af tekstbehandling medføre en stigning i kvaliteten af tekstarbejdet.

Bevidstheden om sammenhængen mellem sprog og handling udbygges gennem praktisk musiske fremlæggelser.

Kultur- og samfundsforhold

Elevernes nysgerrighed over for kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande styrkes bl.a. ved, at eleverne præsenteres for mange og nuancerede måder at leve på. Elevernes viden om kultur- og samfundsforhold udbygges gennem arbejde med franske medier og skønlitteratur.

Arbejdet med at finde forskelle og ligheder mellem fransk og egen kultur er centralt og inddrages med udgangspunkt i varierede, aldersrelevante emner, fx ungdomskulturer, uddannelse og erhverv, massemedier, indvandring og integration.

Undervisningen sigter mod at finde forklaringer på ligheder og forskelle mellem fransksprogede kulturer og egen kultur. Arbejdet med franske skoleforhold giver således anledning til at tænke over og vurdere elevernes egen skolesituation.

Elevernes lyst og motivation styrkes gennem mødet med ægte kommunikationspartnere. Det prioriteres derfor højt, at eleverne får lejlighed til at anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx gennem deltagelse i samarbejdsprojekter, hvor de sender e-mails og udveksler projekter. Klassekontakter via nettet eller fx skolerejser giver mulighed for at udbygge forståelse af forskelle og ligheder med hensyn til leveformer, normer og værdier.

Beskrivelser og trinmål

– synoptisk opstilling

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på 7. klassesettrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes sproglige forudsætninger bl.a. fra dansk- og engelskundervisningen. Fra begyndelsen af forløbet skal undervisningen tilrettelægges, så eleverne får mulighed for at lytte til sproget i helheder.

Eleverne opfordres til at gætte kvalificeret og til at gengive og formulere enkle udsagn og se bort fra vendinger, de ikke umiddelbart forstår.

Lærerens eget franske sprog har en central funktion som sprogmodel for eleverne.

Billeder og levende billeder anvendes til at støtte forståelsen af tekster. Bånd og video skal især omhandle nære og genkendelige emner, således at elevernes forforståelse kan støtte afkodningen af sproget. Lytteaktiviteter er vigtige, for at eleverne kan lære sprogets intonation og udtale at kende. Sangaktiviteter støtter elevernes fortrolighed med sproget.

Talesproget introduceres gennem arbejde med ord og korte sætninger, som eleverne gentager, fx med læreren som sprogmodel. Sprogforståelsen og fortroligheden øves i situationer, hvor eleverne udveksler sætninger, fx spørgsmål og svar, efter et forlæg. Efterhånden som eleverne har tilegnet sig en række faste vendinger, udbygges pararbejdet med kommunikationsspil og korte fremlæggelser.

Elevernes selvstændige læsning prioriteres fra begyndelsen af forløbet. Inden læsning af tekster forberedes læseprocessen ved at klargøre, hvilken teksttype der er tale om, og hvad formålet med læsningen er. På den måde aktiveres elevernes forforståelse. Eleverne arbejder med forskellige teksttyper og øver sig i at stille og besvare enkle spørgsmål til teksterne. Elevernes lyst og motivation styrkes gennem varieret autentisk materiale, bl.a. sange, reklamer, film, tekster på nettet, ungdomsblade og tv-programmer.

Læseopgaver, før, under og efter læsningen hjælper eleverne med at forstå teksterne. Læsning af fx skønlitterære tekster støttes af indtalte cd'er og illustrationer. Det læste anvendes efterfølgende i nye sammenhænge, fx i forbindelse med fremlæggelser.

Skriftsproget tages i anvendelse fra begyndelsen af forløbet, i første omgang for at støtte sprogtilegnelsen, fx af ord og vendinger, men efterhånden også for at give eleverne mulighed for at udtrykke sig på fransk. Eleverne arbejder med at øge deres skrivelyst i relation til det øvrige arbejde. I arbejdet indgår billedtekster, korte meddelelser, digte, SMS, og e-mail. I begyndelsen fokuseres på ord og enkle sætninger, og efterhånden arbejdes der med tekster med sætningsforbindere.

Trinmål efter 7. klassesettrin

Kommunikative færdigheder

- lytte til og forstå sætninger og udtryk i forbindelse med nære og genkendelige emner som interesser, fritid, venner, familien og skolen
- følge med i udvalgte lyd- og billedmedier på fransk om genkendelige emner og danne sig en mening om, hvad det drejer sig om
- udtrykke sig på fransk, herunder om sig selv, familie, fritid og skole i et enkelt sprog med særlig vægt på spørge- og svarteknikker
- gengive hovedindholdet i et enkelt sprog af en kort, let tekst
- præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog, bl.a. i form af planche eller rollespil
- læse og forstå hovedindholdet af sprogligt enkle tekster om almindeligt forekommende emner, evt. med støtte i billeder
- uddrage og anvende informationer af enkle teksttyper som tv-programmer, reklamer og menukort
- skrive ord, udtryk og enkle sætninger inden for kendte emner.

Beskrivelser og trinmål

– synoptisk opstillet

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på 7. klassetrin

Sprog og sprogbrug

Undervisningen byder på mange muligheder for at få sproglige erfaringer. Gennem imitation, gentagelser og forskellige aktiviteter, fx A/B-øvelser eller *enquête*-øvelser, udvikles elevernes udtale og intonation, samtidig med at ordforrådet udvides.

Elevernes sproglige viden og bevidsthed styrkes gennem iagttagelse af forskelle og ligheder mellem fransk og andre sprog. Eleverne arbejder med at gætte ords og teksters betydning og med at konstruere ord og sætninger ud fra deres kendskab til andre sprog. Kendskab til teksttyper, genrer og virkemidler anvendes til at afkode indhold eller detaljer.

Ordforrådstilegnelsen støttes ved en vifte af metoder, fx udarbejder eleverne individuelle ordbøger, hvor de lister ord op i forbindelse med et bestemt tema.

Almindeligt forekommende tiltale- og omgangsformer trænes gennem fx rollespil og dialoger.

Faste vendinger og udtryk hjælper eleverne til at turde bruge sproget.

Eleverne øver sig i at opfatte forskelle mellem fortid, nutid og fremtid først gennem sprogiagttagelse og efterhånden gennem træning af de almindeligste bøjningsformer.

Arbejde med sætningspuslespil, hvor elever udfylder kort for hvert sætningsled, støtter elevernes forståelse af ordklasser, ordstilling og den elementære sætningsanalyse.

For at støtte elevernes kendskab til almindelige ords retstavning arbejdes der med ordgenkendelse og afskrift. Ord kan med fordel samles i bundter og trænes gennem skriftlige aktiviteter, fx krydsord. Ordbøger inddrages løbende for at støtte elevernes aktive ordforråd og deres færdighed i at stave enkle ord og udtryk.

Trinmål efter 7. klassetrin

Sprog og sprogbrug

- kende til de elementære franske udtaleregler
- iagttagelse af ligheder mellem fransk og andre sprog
- anvende et tilstrækkeligt ordforråd til at kunne forstå og tale om nære og genkendelige emner
- anvende grundlæggende franske høfligheds- og omgangsformer
- afgøre, om noget foregår nu, før eller i fremtiden
- kende til ordstilling og ordklasser
- stave enkle ord og udtryk.

Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på på 7. klassetrin

Sprogtilegnelse

Undervisningen foregår i en tryk atmosfære, så eleverne har lyst til at anvende det, de lærer. Det betragtes som naturligt, at eleverne laver fejl, og det er vigtigt, at eleverne får anerkendelse for deres fremskridt.

Eleverne opmuntres til at opsøge sproget, hvor det bruges uden for skolen, fx på nettet, i tv, biografen, aviser og i reklamer.

Eleverne arbejder med at omformulere og forklare begreber med enkle ord og kropssprog for at understrege et sprogligt udtryk, og når den sproglige formåen ikke slår til.

Undervisningen tilrettelægges således, at den rummer mulighed for at udnytte elevernes forhåndsviden.

Eleverne opmuntres til at anvende og udvikle gættestrategier og viden om, at man ikke behøver at forstå hvert ord for at forstå helheden i en lytte- eller læsetekst.

Sange, rap og rytmer er vigtige hjælpemidler til at fokusere på forskellige lyttestrategier, fordi eleverne opbygger forventninger til tekstens indhold ud fra deres forforståelse, ud fra tekstens udseende, overskrift, nøgleord, egennavne, stednavne og tidsangivelser.

Computerens muligheder anvendes. Elevernes skrivelyst opmuntres ved at arbejde med billedtekster, paralleltekster, små korte digte, dialoger og postkort.

Der undervises jævnligt i hensigtsmæssig og kritisk opslag af ord i ordbog, så eleverne vænnes til at benytte ordbogen selvstændigt.

Undervisningen tilrettelægges, således at eleverne arbejder med at give respons på andres tekster.

Sprogtilegnelsen kædes sammen med praktisk musiske aktiviteter som fx at dramatisere, synge, fortælle og tegne.

Trinmål efter 7. klassetrin

Sprogtilegnelse

- turde udtrykke sig på fransk og udnytte muligheder for at opsøge sproget uden for skolen
- anvende enkle kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og lade kropssprog og mimik understøtte utilstrækkelig mundtlig kommunikation
- gætte kvalificeret i forbindelse med lytning
- gætte kvalificeret i forbindelse med læsning
- anvende computeren til tekstbehandling og kommunikation
- foretage "ord til ord" opslag i en ordbog
- kende til skriveprocessens faser
- anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse.

Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på 7. klassetrin	Trinmål efter 7. klassetrin
<p>Kultur- og samfundsforhold</p> <p>Indholdet i undervisningen sammensættes, så det giver et varieret billede af kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande.</p> <p>Undervisningen bygger på konkrete, dagligdags emneområder.</p> <p>Eleverne indsamler fx billed- og tekstmateriale fra ugeblade, der afspejler fransk kultur. Resultatet anvendes i nye sammenhænge, fx ved små fremlæggelser. Eleverne arbejder med at få øje på det fremmede og lægge mærke til ligheder landene imellem.</p> <p>Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne får mulighed for at udveksle tanker og erfaringer om deres egen hverdag, gerne med elever, der har fransk som fremmedsprog.</p>	<p>Kultur- og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • kende til eksempler på kultur- og levevilkår i Frankrig inden for emner som bygger på elevernes erfaringsverden • sammenligne eksempler på fransk kultur med egen kultur inden for deres erfaringsverden • anvende fransk som kommunikationsmiddel, bl.a. i forbindelse med skolekontakt og e-mail.

Beskrivelser og trinmål

– synoptisk opstillet

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på 8. og 9. klassesetrin

Kommunikative færdigheder

Sproget som anvendeligt kommunikationsmiddel er i centrum, og der vælges aktiviteter, der udvikler elevernes selvstændige anvendelse af fransk. Selvtilliden styrkes såvel mundtligt som skriftligt ved, at der arbejdes med varierede arbejdsformer og materialer.

Undervisningen foregår på fransk med stigende forventninger til, at eleverne også forsøger at benytte sig af fransk i klasse- og samarbejdssituationer.

Eleverne vænner sig til fortsat at acceptere, at man ikke skal forstå hvert ord for at lytte eller læse videre. Dette er en forudsætning for arbejdet med lytning og læsning, efterhånden som sværhedsgraden vokser.

Valg af indhold i lyd- og billedmedier omfatter fortsat nære og genkendelige emner, men med en højere sproglig sværhedsgrad, der udfordrer elevernes forståelse og deres evne til at gætte kvalificeret. Der arbejdes fx med at udtrække informationer fra internetsider, som på forhånd er udvalgt med passende sværhedsgrad.

Undervisningen indeholder varierede muligheder for at arbejde med forskellige samtalestrukturer i klassen fra par- og gruppearbejde til rollespil og classesamtaler.

Eleverne fortæller på fransk om, hvad der optager dem i deres hverdag. Det prioriteres højt, at eleverne øver sig i at referere og gives mulighed for at udtrykke fantasi og oplevelser omkring aldersrelevante emner og aktiviteter, fx i form af fremlæggelser ved hjælp af plancher, lyd- og billedproduktioner og rollespil.

Det er vigtigt, at eleverne læser meget, først og fremmest selvstændigt og med støtte i læseopgaver. Der arbejdes med at udtrække informationer af sagtekster. I det fælles arbejde kan der tages udgangspunkt i de skønlitterære teksters temaer, og disse kan bearbejdes kreativt og anvendes i nye sammenhænge.

Forskellige medier inddrages i såvel receptive som produktive forløb.

Elevernes skrivelyst videreudvikles gennem kreative skriveaktiviteter som digte, breve, e-mails, historier og lignende. Progressionen går fra enkle associationsøvelser til mere sammenhængende tekstproduktion.

Trinmål efter 9. klassesetrin

Kommunikative færdigheder

- forstå hovedindholdet af talt fransk som det forekommer i forskellige teksttyper om kendte emner fra dagligdagen
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om kendte emner fra dagligdagen
- spørge om og udveksle informationer om kendte emner
- referere og kommentere i et enkelt sprog inden for kendte emner
- præsentere et forberedt emne, bl.a. i form af rollespil, planche, lyd- og videoproduktion
- læse og forstå hovedindholdet af tekster inden for forskellige genrer som reklamer, noveller, sangtekster og nyhedstekster
- søge og udnytte enkle informationer fra forskellige medier
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog.

Beskrivelser og trinmål

– synoptisk opstillet

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på 8. og 9. klassetrin

Sprog og sprogbrug

Arbejdet med udtalen knyttes til arbejdet med lytteforståelsen. Udtale, rytme- og intonationstræning er centrale områder. Eleverne træner udtalen ved at bruge øvelser og teknikker, der fx fokuserer på rytme, intonation og tryk og på udtalen af enkeltlyd. Vigtige intonationsmønstre kan indøves ved hjælp af små dialoger og spørgesætninger. Eleverne bliver bevidste om deres egen udtale, fx gennem dokumentation på video og bånd, hvor læreren giver dem redskaber til at korrigere og forbedre.

Forskelle og ligheder mellem fransk og andre sprog udnyttes både i afkodning af ukendte ord og konstruktion af nye ord og sætninger.

Hovedvægten lægges på elevernes tilegnelse af et mere præcist og varieret ordforråd. Ordforrådet lagres bedst i en sammenhæng, fordi ordene huskes og kaldes frem i billeder. Arbejdet systematiseres derfor ved at sætte fokus på over-, underbegreber, nært beslægtede ord, ligheder og forskelle.

Almindelige omgangsformer automatiseres gennem iagttagelse og ved at arbejde med faste vendinger, fx i rollespil. Tekstarbejdet danner udgangspunkt for sproglige aktiviteter. Eleverne præsenteres for centrale grammatiske områder i varierede, kommunikative sammenhænge. Isolerede grammatiske øvelser prioriteres lavt, men kan være nødvendige til at automatisere indlæringen af visse regler, som er underordnet den funktionelle brug af sproget. Eleverne styrker deres kendskab til sproget ved at arbejde med opbygning, centrale sætningsled, ordklasser samt bøjningsmønstre.

Opmærksomheden over for retstavningens betydning for en teksts forståelighed skærpes gennem skriftlige aktiviteter og den respons, der gives.

Trinmål efter 9. klassetrin

Sprog og sprogbrug

- udtale ord og sætninger, så de er forståelige
- anvende ligheder mellem fransk og andre sprog
- anvende et centralt ordforråd inden for nære og genkendelige emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser og verbernes former, når fokus er på den sproglige form
- anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig.

Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på 8. og 9. klassetrin

Sprogtilegnelse

Eleverne opfordres til at finde udtryk og vendinger i forskellige medier og at anvende deres sprog i mødet med fransktalende personer.

Eleverne udvikler kommunikationsstrategier ved at bruge omskrivning og andre ord. Gennem arbejdet med at udtrykke det samme indhold med forskellige ord og vendinger vænner de sig til, at fejl og mangler er en naturlig del af sprogtilignelsen. Eleverne skal hele tiden opmuntres til at afprøve hypoteser ved at deltage i samtaler og til at forbedre deres sprog, så det ikke stivner i de samme typer af fejl og et begrænset ordforråd.

Der arbejdes med udvikling af elevernes lyttefærdighed ved anvendelse af forskellige strategier. Konkrete opgaver til lytteaktiviteter hjælper eleverne til at vælge lyttemåde i forhold til situationen. Der arbejdes både med global forståelse og forståelse af detaljer.

Arbejdet med forskellige teksttyper er med til at udvikle elevernes læsestrategier og deres evne til selvstændig tekstproduktion. Eleverne kan udtrykke de forventninger, de har til teksten ud fra foreløbige iagttagelser af bl.a. opsætning, overskrifter, billeder, skemaer og transparente ord. Til teksterne bør der knytte sig opgaver, hvor eleverne lærer at bruge relevante læsestrategier, fx skimme en tekst og skanne en tv-oversigt eller en opskrift.

Der tilrettelægges forskellige forløb med konkrete henvisninger til relevante links på nettet i forbindelse med arbejdet med selvvalgte emner. Computeren udnyttes både til tekstbehandling, informationssøgning, postkasse, stavkontrol og layout. Det er vigtigt at støtte eleverne i at få etableret kontakter, hvor de kan skrive e-mails på fransk.

Gennem praktiske øvelser bevidstgøres eleverne om muligheder og begrænsninger i brugen af ordbog. Eleverne udarbejder personlige ordbøger og grammatiske oversigter, der støtter deres sprogtilignelse. Oversigterne anvendes først og fremmest i forbindelse med skriftlig udtryksform.

Eleverne arbejder med skriveprocessen fra idéfase til færdig tekst. I forbindelse med det skriftlige arbejde kan anvendelse af tekstbehandling medføre en stigning i kvaliteten af tekstarbejdet.

Bevidstheden om sammenhængen mellem sprog og handling udbygges gennem praktisk-musiske fremlæggelser.

Trinmål efter 9. klassetrin

Sprogtilegnelse

- udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk uden for skolen
- anvende kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer
- vælge og anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning
- anvende ordbøger og grammatiske oversigter hensigtsmæssigt
- anvende viden om skriveprocessens faser
- anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse.

Beskrivelser og trinmål

– synoptisk opstillet

Beskrivelse af udviklingen i undervisningen på 8. og 9. klassetrin	Trinmål efter 9. klassetrin
<p>Kultur- og samfundsforhold</p> <p>Elevernes nysgerrighed over for kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande styrkes bl.a. ved, at eleverne præsenteres for mange og nuancerede måder at leve på. Elevernes viden om kultur- og samfundsforhold udbygges gennem arbejde med franske medier og skønlitteratur.</p> <p>Arbejdet med at finde forskelle og ligheder mellem fransk og egen kultur er centralt og inddrages med udgangspunkt i varierede, aldersrelevante emner, fx ungdomskulturer, uddannelse og erhverv, massemedier, indvandring og integration.</p> <p>Undervisningen sigter mod at finde forklaringer på ligheder og forskelle mellem fransksprogede kulturer og egen kultur. Arbejdet med franske skoleforhold giver således anledning til at tænke over og vurdere elevernes egen skolesituation.</p> <p>Elevernes lyst og motivation styrkes gennem mødet med ægte kommunikationspartnere. Det prioriteres derfor højt, at eleverne får lejlighed til at anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx gennem deltagelse i samarbejdsprojekter, hvor de sender e-mails og udveksler projekter. Klassekontakter via nettet eller fx skolerejser giver mulighed for at uddybe forståelse af forskelle og ligheder med hensyn til leveformer, normer og værdier.</p>	<p>Kultur- og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande og områder i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier • drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur • anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende i og uden for skolen.

Beskrivelser for fransk som valgfag

Udviklingen i undervisningen i det 2-årige forløb

Kommunikative færdigheder

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes sproglige forudsætninger bl.a. fra dansk- og engelskundervisningen, hvor sproget som anvendeligt kommunikationsmiddel er i centrum. Selvtilliden styrkes såvel mundtligt som skriftligt ved, at der arbejdes med varierede arbejdsformer og materialer.

Undervisningen foregår på fransk med stigende forventninger til, at eleverne også forsøger at benytte sig af fransk i klasse- og samarbejdssituationer. Lærerens eget fransk har en central funktion som sprogmodel for eleverne.

Eleverne vænner sig til at acceptere, at man ikke skal forstå hvert ord for at lytte eller læse videre. Dette er en forudsætning for arbejdet med lytning og læsning, efterhånden som sværhedsgraden vokser.

Valg af lyd- og billedmedier omfatter i begyndelsen nære og genkendelige emner, men der foregår hurtigt en stejl progressionen med fokus på en højere sproglig sværhedsgrad, der udfordrer elevernes forståelse og deres evne til at gætte kvalificeret. Der arbejdes fx med at udtrække informationer fra internetsider, som på forhånd er udvalgt med passende sværhedsgrad.

Undervisningen indeholder varierede muligheder for at arbejde med forskellige samtalestrukturer i klassen fra par- og gruppearbejde til rollespil og klassesamtaler.

Eleverne fortæller om, hvad der optager dem i deres hverdag. Det prioriteres højt, at eleverne øver sig i at referere og gives mulighed for at udtrykke fantasi og oplevelser omkring aldersrelevante emner og aktiviteter, fx i form af fremlæggelser ved hjælp af plancher, lyd- og billedproduktioner og rollespil.

Det er vigtigt, at eleverne læser meget, først og fremmest selvstændigt og med støtte i læseopgaver. I det fælles arbejde kan der tages udgangspunkt i de skønlitterære teksters temaer, og disse kan bearbejdes kreativt og anvendes i nye sammenhænge.

Forskellige medier inddrages i såvel receptive som produktive forløb.

Elevernes skrivelyst videreudvikles i form af kreative skriveaktiviteter som digte, breve, e-mails, historier og lignende. Progressionen går fra enkle associationsøvelser til mere sammenhængende tekstproduktion.

Beskrivelser for fransk som valgfag

Sprog og sprogbrug

Arbejdet med udtalen knyttes til arbejdet med lytteforståelsen. Eleverne træner udtalen ved at bruge øvelser og teknikker, der fokuserer på rytme, intonation og tryk og på udtalen af enkeltlyd. Vigtige intonationsmønstre kan indøves ved hjælp af små dialoger og spørgesætninger. Eleverne konfronteres med egen udtale, fx gennem dokumentation på video og bånd.

Forskelle og ligheder mellem fransk og andre sprog udnyttes både i afkodning af ukendte ord og konstruktion af nye ord og sætninger.

Hovedvægten lægges på elevernes tilegnelse af et nogenlunde præcist og varieret ordforråd. På grund af det korte forløb bør arbejdet intensiveres og systematiseres ved fra starten at sætte fokus på over-/underbegreber, nært beslægtede ord, ligheder og forskelle.

Almindelige omgangsformer automatiseres gennem iagttagelse og ved at arbejde med faste vendinger, fx i rollespil. Tekstarbejdet danner udgangspunkt for sproglige aktiviteter. Eleverne præsenteres for centrale grammatiske områder i varierede, kommunikative sammenhænge. Isolerede grammatiske øvelser prioriteres lavt, men kan være nødvendige til at automatisere indlæringen af visse regler, som er underordnet den funktionelle brug af sproget. Eleverne styrker deres kendskab til sproget ved at arbejde med sprogets opbygning, centrale sætningsled, ordklasser samt bøjningsmønstre.

Opmærksomheden over for retstavningens betydning for en teksts forståelighed skærpes gennem skriftlige aktiviteter og den respons, der gives.

Sprogtilegnelse

Eleverne opfordres til at finde udtryk og vendinger i forskellige medier og at anvende deres sprog i mødet med fransktalende personer.

Eleverne udvikler kommunikationsstrategier ved at bruge omskrivning og andre ord. Eleverne arbejder med at udtrykke det samme indhold med forskellige ord og vendinger og vænner sig til, at fejl og mangler er en naturlig del af sprogtilignelsen. Eleverne skal hele tiden opmuntres til at afprøve hypoteser ved at indgå i samtaler og til at forbedre deres sprog, så det ikke stivner i de samme typer af fejl og et begrænset ordforråd.

Der arbejdes med udvikling af elevernes lyttefærdighed med anvendelse af forskellige strategier. Opgaver til lytning hjælper eleverne til at vælge lyttemåde i forhold til situationen. Der arbejdes både med global forståelse og forståelse af detaljer.

Arbejdet med forskellige teksttyper er med til at udvikle elevernes læsestrategier og deres evne til selvstændig tekstproduktion. Til teksterne bør der knytte sig opgaver, hvor eleverne lærer at bruge relevante læsestrategier, fx skimme en tekst og skanne en tv-oversigt eller en opskrift.

Beskrivelser for fransk som valgfag

Der tilrettelægges forskellige forløb med konkrete henvisninger til relevante links på nettet i forbindelse med arbejdet med selvvalgte emner. Computeren udnyttes såvel til tekstbehandling, informationssøgning, postkasse, stavekontrol og layout. Det er vigtigt at støtte eleverne i at få etableret kontakter, hvor de kan skrive e-mails på fransk.

Gennem praktiske øvelser, bevidstgøres eleverne om muligheder og begrænsninger i brugen af ordbog. Eleverne udarbejder personlige ordbøger og grammatiske oversigter, der støtter deres sprogtilegnelse.

Eleverne arbejder med skriveprocessen fra idéfase til færdig tekst.

Bevidstheden om sammenhængen mellem sprog og handling udbygges gennem praktisk musiske fremlæggelser.

Kultur- og samfundsforhold

Elevernes nysgerrighed over for kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande styrkes bl.a. ved, at eleverne præsenteres for mange og nuancerede måder at leve på. Elevernes viden om kultur- og samfundsforhold udbygges gennem arbejde med medier og skønlitteratur.

Arbejdet med at finde forskelle og ligheder mellem fransk og egen kultur er centralt og inddrages med udgangspunkt i varierede, aldersrelevante tekster.

Undervisningen sigter mod at finde forklaringer på ligheder og forskelle mellem fransksprogede kulturer og egen kultur. Arbejdet med franske skoleforhold giver således anledning til at tænke over og vurdere elevernes egen skolesituation.

Elevernes lyst og motivation styrkes gennem mødet med ægte kommunikationspartnere, hvor de fx sender e-mails og udveksler projekter.

Klassekontakter, fx via nettet, giver mulighed for at uddybe forståelse af forskelle og ligheder med hensyn til leveformer, normer og værdier.

Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet for fransk som valgfag

Udviklingen i undervisningen i det 2-årige forløb	Trinmål efter 9. klasses trin
<p>Kommunikative færdigheder</p> <p>Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes sproglige forudsætninger bl.a. fra dansk- og engelskundervisningen, hvor sproget som anvendeligt kommunikationsmiddel er i centrum. Selvtilliden styrkes såvel mundtligt som skriftligt ved, at der arbejdes med varierede arbejdsformer og materialer.</p> <p>Undervisningen foregår på fransk med stigende forventninger til, at eleverne også forsøger at benytte sig af fransk i klasse- og samarbejdsituationer. Læreren eget fransk har en central funktion som sprogmodel for eleverne.</p> <p>Eleverne vænner sig til at acceptere, at man ikke skal forstå hvert ord for at lytte eller læse videre. Dette er en forudsætning for arbejdet med lytning og læsning, efterhånden som sværhedsgraden vokser.</p> <p>Valg af lyd- og billedmedier omfatter i begyndelsen nære og genkendelige emner, men der foregår hurtigt en stejl progressionen med fokus på en højere sproglig sværhedsgrad, der udfordrer elevernes forståelse og deres evne til at gætte kvalificeret. Der arbejdes fx med at uddrage informationer fra internetsider, som på forhånd er udvalgt med passende sværhedsgrad.</p> <p>Undervisningen indeholder varierede muligheder for at arbejde med forskellige samtalestrukturer i klassen fra par- og gruppearbejde til rollespil og classesamtaler.</p> <p>Eleverne fortæller om, hvad der optager dem i deres hverdag. Det prioriteres højt, at eleverne øver sig i at referere og gives mulighed for at udtrykke fantasi og oplevelser omkring aldersrelevante emner og aktiviteter, fx i form af fremlæggelser ved hjælp af plancher, lyd- og billedproduktioner og rollespil.</p> <p>Det er vigtigt, at eleverne læser meget, først og fremmest selvstændigt og med støtte i læseopgaver. I det fælles arbejde kan der tages udgangspunkt i de skønlitterære teksters temaer, og disse kan bearbejdes kreativt og anvendes i nye sammenhænge.</p> <p>Forskellige medier inddrages i såvel receptive som produktive forløb.</p> <p>Elevernes skrivelyst videreudvikles i form af kreative skriveaktiviteter som digte, breve, e-mails, historier og lignende. Progressionen går fra enkle associationsøvelser til mere sammenhængende tekstproduktion.</p>	<p>Kommunikative færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå hovedindholdet af talt fransk som det forekommer i forskellige teksttyper om kendte emner fra dagligdagen • forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om kendte emner fra dagligdagen • spørge om og udveksle informationer om kendte emner • referere og kommentere i et enkelt sprog inden for kendte emner • præsentere et forberedt emne, bl.a. i form af rollespil, planche, lyd- og videoproduktion • læse og forstå hovedindholdet af tekster inden for forskellige genrer som reklamer, noveller, sangtekster og nyhedstekster • søge og udnytte enkle informationer fra forskellige medier • udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog.

Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet for fransk som valgfag

Udviklingen i undervisningen i det 2-årige forløb	Trinmål efter 9. klasses trin
<p>Sprog og sprogbrug</p> <p>Arbejdet med udtalen knyttes til arbejdet med lytteforståelsen. Eleverne træner udtalen ved at bruge øvelser og teknikker, der fokuserer på rytme, intonation og tryk og på udtalen af enkeltlyd. Vigtige intonationsmønstre kan indøves ved hjælp af små dialoger og spørgesætninger. Eleverne konfronteres med egen udtale, fx gennem dokumentation på video og bånd.</p> <p>Forskelle og ligheder mellem fransk og andre sprog udnyttes både i afkodning af ukendte ord og konstruktion af nye ord og sætninger.</p> <p>Hovedvægten lægges på elevernes tilegnelse af et nogenlunde præcist og varieret ordforråd. På grund af det korte forløb bør arbejdet intensiveres og systematiseres ved fra starten at sætte fokus på over-/underbegreber, nært beslægtede ord, ligheder og forskelle.</p> <p>Almindelige omgangsformer automatiseres gennem iagttagelse og ved at arbejde med faste vendinger, fx i rollespil. Tekstarbejdet danner udgangspunkt for sproglige aktiviteter. Eleverne præsenteres for centrale grammatiske områder i varierede, kommunikative sammenhænge. Isolerede grammatiske øvelser prioriteres lavt, men kan være nødvendige til at automatisere indlæringen af visse regler, som er underordnet den funktionelle brug af sproget. Eleverne styrker deres kendskab til sproget ved at arbejde med sprogets opbygning, centrale sætningsled, ordklasser samt bøjningsmønstre.</p> <p>Opmærksomheden over for retstavningens betydning for en teksts forståelighed skærpes gennem skriftlige aktiviteter og den respons, der gives.</p>	<p>Sprog og sprogbrug</p> <ul style="list-style-type: none"> • udtale ord og sætninger, så de er forståelige • anvende ligheder mellem fransk og andre sprog • anvende et centralt ordforråd inden for nære og genkendelige emner • anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk • anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser og verbernes former, når fokus er på den sproglige form • anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig.

Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet for fransk som valgfag

Udviklingen i undervisningen i det 2-årige forløb	Trinmål efter 9. klassetrin
<p>Sprogtilegnelse</p> <p>Eleverne opfordres til at finde udtryk og vendinger i forskellige medier og at anvende deres sprog i mødet med fransktalende personer.</p> <p>Eleverne udvikler kommunikationsstrategier ved at bruge omskrivning og andre ord. Eleverne arbejder med at udtrykke det samme indhold med forskellige ord og vendinger og vænner sig til, at fejl og mangler er en naturlig del af sprogtilignelsen. Eleverne skal hele tiden opmuntres til at afprøve hypoteser ved at indgå i samtaler og til at forbedre deres sprog, så det ikke stivner i de samme typer af fejl og et begrænset ordforråd.</p> <p>Der arbejdes med udvikling af elevernes lyttefærdighed med anvendelse af forskellige strategier. Opgaver til lytning hjælper eleverne til at vælge lyttemåde i forhold til situationen. Der arbejdes både med global forståelse og forståelse af detaljer.</p> <p>Arbejdet med forskellige teksttyper er med til at udvikle elevernes læsestrategier og deres evne til selvstændig tekstproduktion. Til teksterne bør der knytte sig opgaver, hvor eleverne lærer at bruge relevante læsestrategier, fx skimme en tekst og skanne en tv-oversigt eller en opskrift.</p> <p>Der tilrettelægges forskellige forløb med konkrete henvisninger til relevante links på nettet i forbindelse med arbejdet med selvvalgte emner. Computeren udnyttes såvel til tekstbehandling, informationssøgning, postkasse, stavekontrol og layout. Det er vigtigt at støtte eleverne i at få etableret kontakter, hvor de kan skrive e-mails på fransk.</p> <p>Gennem praktiske øvelser, bevidstgøres eleverne om muligheder og begrænsninger i brugen af ordbog. Eleverne udarbejder personlige ordbøger og grammatiske oversigter, der støtter deres sprogtilegnelse.</p> <p>Eleverne arbejder med skriveprocessen fra idéfase til færdig tekst.</p> <p>Bevidstheden om sammenhængen mellem sprog og handling udbygges gennem praktisk-musiske fremlæggelser.</p>	<p>Sprogtilegnelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk uden for skolen • anvende kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger • vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer • vælge og anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning • anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationsøgning • anvende ordbøger og grammatiske oversigter hensigtsmæssigt • anvende viden om skriveprocessens faser • anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse.

Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet for fransk som valgfag

Udviklingen i undervisningen i det 2-årige forløb	Trinmål efter 9. klassetrin
<p>Kultur- og samfundsforhold</p> <p>Elevernes nysgerrighed over for kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande styrkes bl.a. ved, at eleverne præsenteres for mange og nuancerede måder at leve på. Elevernes viden om kultur- og samfundsforhold udbygges gennem arbejde med medier og skønlitteratur.</p> <p>Arbejdet med at finde forskelle og ligheder mellem fransk og egen kultur er centralt og inddrages med udgangspunkt i varierede, aldersrelevante tekster.</p> <p>Undervisningen sigter mod at finde forklaringer på ligheder og forskelle mellem fransksprogede kulturer og egen kultur. Arbejdet med franske skoleforhold giver således anledning til at tænke over og vurdere elevernes egen skolesituation.</p> <p>Elevernes lyst og motivation styrkes gennem mødet med ægte kommunikationspartnere, hvor de fx sender e-mails og udveksler projekter.</p> <p>Klassekontakter, fx via nettet, giver mulighed for at uddybe forståelse af forskelle og ligheder med hensyn til leveformer, normer og værdier.</p>	<p>Kultur- og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande og områder i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier • drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur • anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende i og uden for skolen.

Læseplan

Læseplanen indeholder en angivelse af undervisningens progression over tre forløb. Franskundervisningen skal dog betragtes som et samlet hele fra 7. til 9./10. klasse uden mærkbare overgange mellem forløbene.

Undervisningen skal i et forløb omfatte samtlige fire centrale kundskabs- og færdighedsområder. Områderne er indbyrdes afhængige og bør derfor integreres i de enkelte undervisningsforløb.

Undervisningen bygger på, at eleverne bl.a. fra dansk og engelsk allerede har en kunnen, viden og erfaring med hensyn til at lære, til sprog og sprogbrug, til begreber, til forståelse af deres omverden samt til brug af it.

Eleverne opbygger igennem hele forløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilegnelsen. Der skiftes således mellem forskellige organisationsformer (individuelt, par, gruppe, klasse) afhængig af emnet/indholdet og aktiviteternes art.

De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sanseindtryk. Praktisk musiske arbejds- og udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

1. forløb – 7. klassetrin

Undervisningen omfatter samtlige kommunikative færdigheder med hovedvægten på lytte- og talefærdighed.

Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal arbejde med at

- lytte, bl.a. gennem brug af video og bånd, hvor indholdet er formuleret i et let forståeligt sprog
- udvikle spontan lytte- og talefærdighed ved at kommunikere med andre elever parvis og i grupper
- tale med særlig vægt på spørge- og svarteknikker
- gengive hovedindholdet af enkle tekster
- bruge sproget i situationer, hvor sprog og handling knyttes sammen, fx i sange, dramatiseringer, interviews og kommunikations- og rollespil
- læse korte og sprogligt enkle tekster med henblik på forskellige anvendelser og ofte med støtte i billeder og lyd
- øve elementær skrivefærdighed, fx i form af billedtekster, digte, enkle breve, beskrivelser og meddelelser.

Læseplan

Sprog og sprogbrug

Elevernes sproglige iagttagelser er udgangspunkt for sammenligninger mellem fransk sprog og sprogbrug og andre sprog.

Den kommunikative situation er bestemmende for ordvalg og grammatik, og derfor er grammatikken underordnet sprogbruget.

Undervisningen i 1. forløb omfatter især

- det franske sprogs lydige opbygning, karakteristiske træk ved fransk udtale, herunder intonation og rytme, overtrækning samt særlige sproglyd
- ligheder og forskelle mellem fransk og andre sprog samt væsentlige forskelle mellem lyd og skrift
- opbygning af et centralt og aktivt ordforråd, herunder bl.a. låneord
- brug af sproget i forskellige situationer
- ordklasser og deres funktion i forhold til hinanden samt brug af ordbog
- sætningens grundstruktur
- grundlæggende bøjningsformer
- stavning af enkle ord og udtryk.

Sprogtilegnelse

Eleverne udvikler deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk.

Eleverne skal arbejde med at

- benytte fransk mest muligt
- udnytte mulighederne for at bruge fransk uden for skolen
- forsøge at gøre sig forståelige, selvom deres sproglige formåen ikke slår til
- gætte kvalificeret
- anvende lytte- og læsestrategier afpasset efter formålet
- inddrage deres erfaringer med it, tv og video
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler
- anvende skriveprocessens faser, herunder give respons på andres tekster
- anvende praktisk-musiske udtryk i forbindelse med fremlæggelser.

Kultur- og samfundsforhold

Hovedvægten i indholdet lægges på det nære miljø, herunder dagligliv og levevilkår.

Sammenligninger mellem fransk kultur og elevernes egen kultur indgår i undervisningen.

Læseplan

Undervisningen i 1. forløb omfatter især

- arbejde med udgangspunkt i elevernes viden, forestillinger og erfaringer om Frankrig og evt. andre fransktalende lande
- tekst- og billedmaterialer, herunder billedmedier, der afspejler mangfoldigheden i de fransktalende landes kulturer.

2. forløb – 8.-9. klassetrin

Sproget som kommunikationsmiddel og som udtryk for fransk kultur er i centrum.

Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante emner, tekster og aktiviteter.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal arbejde med at

- lytte til længere tekster på cd/bånd evt. med støtte i form af tekst og billeder
- øve mundtlig udtryksfærdighed, hvor de udtrykker egne følelser og meninger samt refererer og kommenterer
- spørge om og videregive informationer om dagligdags forhold
- læse og bearbejde forskellige typer af tekster såsom nyhedstekster, reklamer, noveller, digte, sangtekster mv.
- uddrage informationer fra forskellige typer af billedtekster, fx illustrationer, billedmedier og andre elektroniske medier
- udtrykke sig skriftligt, hvor indhold og stil søges afpasset efter læser og formål.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med sproglig opmærksomhed, således at de bliver i stand til at forstå, hvordan brugen af fransk skifter alt efter hensigt, situation og emne. Eleverne udvider deres aktive ordforråd i takt med de emner og situationer, som undervisningsindholdet kræver.

Arbejdet med sprogiagttagelse og grammatik integreres så vidt muligt i såvel tekstarbejde som i mundtlig og skriftlig fremstilling.

Undervisningen i 2. forløb omfatter især

- udtale, rytme og intonation
- ligheder og forskelle mellem fransk og andre sprog

Læseplan

- opbygning af et centralt ordforråd, bl.a. ved at arbejde med orddannelse og faste vendinger
- teknikker til at organisere ordforråd
- forskelle på tale- og skriftsprog samt med forskelle på formel og uformel sprogbrug
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, de vigtigste sætningstyper og ordklasser
- retstavning.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at de opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de anvender deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Eleverne skal arbejde med at

- anvende strategier, der fremmer mundtlig kommunikation, fx omskrivning ved hjælp af andre ord
- anvende lyttestrategier i forhold til en situation, fx lytte efter hovedindhold eller lytte efter detaljer
- anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning i forbindelse med tekstarbejde og informationssøgning
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning
- anvende skriveprocessen og dens faser, fx ved brug af elektronisk tekstbehandling
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form
- benytte forskellige præsentationsformer, fx plancher, redegørelser, dramatiseringer samt bånd- og videooptagelser i forbindelse med fremlæggelser.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.

Emneområderne kan fx være aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af fransksproget ungdomskultur.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige kultur- og samfundsforhold.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor brugen af fransk er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møde med fransktalende i og uden for skolen.

Læseplan

Undervisningen i 2. forløb omfatter især

- skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande
- informationssøgning, fx avislæsning, brug af opslagsværker og databaser.

3. forløb – 10. klassetrin

Sproget som et kommunikationsmiddel er i centrum.

Eleverne skal have mulighed for at møde et udbud af alderssvarende tekster, emner og aktiviteter. Undervisningen skal tilgodese en større modenhed i elevgruppen og lægge op til, at eleverne får mulighed for at fordybe sig og arbejde mere selvstændigt.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal arbejde med at

- lytte til fransk, som det tales i og uden for Frankrig
- referere, fremlægge og deltage i samtaler og diskussioner
- læse og bearbejde forskellige teksttyper inden for skønlitteratur og sagprosa
- formidle indhold, erfaringer og meninger ved hjælp af forskellige præsentationsformer, fx plancher, dramatiseringer, bånd- og video-optagelser
- skrive længere, sammenhængende tekster, hvori indhold og stil søges afpasset læser og formål.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med sprogiagttagelse, således at de kan benytte sproget relevant i forhold til situationen, fx i overensstemmelse med gængse sociale normer i fransktalende lande.

Undervisningen i 3. forløb omfatter især

- udtale, rytme og intonation
- forskelle på tale- og skriftsprog
- karakteristiske træk ved forskellige teksttyper, fx berettende, beskrivende og argumenterende tekster
- udbygning af ordforråd
- forskelle på tale- og skriftsprog og forskelle på formel og uformel sprogbrug
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, ordklasser og de vigtigste sætningstyper
- retstavning.

Læseplan

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de bedst tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at eleverne opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de anvender deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Eleverne skal arbejde med at

- anvende strategier, der fremmer mundtlig kommunikation
- anvende læse- og lyttestrategier i forbindelse med tekstarbejde og informationssøgning
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning
- anvende skriveprocessen og dens faser, fx ved brug af elektronisk tekstbehandling
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form
- benytte forskellige præsentationsformer, fx plancher, redegørelser, dramatiseringer samt bånd- og video-optagelser i forbindelse med fremlæggelser.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.

Emneområderne kan fx være aktuelle problemstillinger, elementer af fransksproget ungdomskultur, uddannelse og erhverv, miljøspørgsmål, minoriteter og menneskerettigheder.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige samfunds- og kulturforhold.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor brugen af fransk er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møde med fransktalende i og uden for skolen.

Undervisningen i 3. forløb omfatter især

- skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande
- informationssøgning, fx avislæsning, brug af opslagsværker, og databaser.

Læseplan – Valgfag

Valgfag 8.-9. klassetrin

Valgfaget er 3. fremmedsprog og bygger således videre på elevernes erfaringer med sprogtilegnelse fra andre fremmedsprog, med sprog og dets brug, med begreber og forståelse af deres omverden samt med brug af it.

Der er tale om en stejl progression set i forhold til læseplanen for det 3-årige forløb (7.-9. klasse).

Undervisningen skal i et forløb omfatte samtlige fire centrale kundskabs- og færdighedsområder. Disse skal ses i en tæt, indbyrdes sammenhæng og integreres så vidt muligt i de enkelte undervisningsforløb.

Eleverne opbygger igennem hele forløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilegnelsen. Der skiftes således mellem forskellige organisationsformer (individuelt, par, gruppe, klasse) afhængig af emnet/ indholdet og aktiviteterens art.

De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sansende indtryk. Praktisk musikke arbejds- og udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

8.-9. klassetrin

Sproget som kommunikationsmiddel og som udtryk for fransk kultur er i centrum. Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

Kommunikative færdigheder

Undervisningen omfatter samtlige kommunikative færdigheder; i begyndelsen af forløbet med særlig vægt på mundtlig kommunikation og udtale.

Eleverne skal arbejde med at

- lytte ved hjælp af forskellige typer af lyttetekster, evt. med støtte i form af tekst og billeder
- øve mundtlig udtryksfærdighed, hvor de udtrykker egne følelser og meninger samt refererer og kommenterer
- spørge om og videregive informationer om dagligdags forhold
- uddrage informationer fra forskellige typer af billedtekster, fx illustrationer, billedmedier og andre elektroniske medier
- læse og bearbejde forskellige teksttyper inden for skønlitteratur og sagprosa

Læseplan – Valgfag

- udtrykke sig skriftligt, hvor indhold og stil søges afpasset efter læser og formål
- fremlægge ved hjælp af forskellige præsentationsformer, fx plancher, redegørelser, dramatiseringer samt bånd- og video-optagelser.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med sprogiagttagelse, således at de kan benytte sproget relevant i forhold til situationen, fx i overensstemmelse med gængse sociale normer i fransktalende lande.

Undervisningen i valgfagsforløbet omfatter især

- det franske sprogs lydige opbygning, karakteristiske træk ved fransk udtale, herunder intonation og rytme, overtrækning samt særlige sproglyd
- opbygning af et ordforråd, bl.a. ved at arbejde med orddannelse og faste vendinger
- forskelle på tale- og skriftsprog samt forskelle på formel og uformel sprogbrug
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, de vigtigste sætningstyper, ordklasser og retstavning
- ligheder og forskelle mellem fransk og andre sprog.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at eleverne opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de anvender deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Eleverne skal arbejde med at

- anvende strategier, der fremmer mundtlig kommunikation, fx omskrivning ved hjælp af andre ord
- anvende læse- og lyttestrategier i forbindelse med tekstarbejde og informationssøgning
- anvende fransk i forbindelse med it, tv og video
- anvende skriveprocessen og dens faser, fx ved hjælp af elektronisk tekstbehandling
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.

Emneområderne kan fx være aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af fransksproget ungdomskultur.

Læseplan – Valgfag

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige kultur- og samfundsforhold.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor brugen af fransk er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møde med fransktalende udlændinge i og uden for skolen.

Undervisningen i valgfagsforløbet omfatter især

- skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande
- informationssøgning, fx gennem avislæsning, brug af opslagsværker og databaser.

Eventuel fortsættelse efter 8.-9. klassetrin

Hvis skolen vælger at udbygge det 2-årige forløb med et yderligere år i 10. klasse, gælder læseplanens 3. forløb (10. klasse), således som den er beskrevet i læseplanen for 7.-10. klasse.

Undervisningsvejledning

Indhold

61 Ændringer i faget

61 Begynderundervisning

65 Kommunikative færdigheder

- 65 Opgaver og aktiviteter
- 66 Lytte og iagttagelse
- 68 Udtale
- 68 Læsefærdighed
- 70 Tale – mundtlig sprogfærdighed
- 71 Udvikling af elevernes talesprog
- 71 Skrive – skriftlig sprogfærdighed

73 Sprog og sprogbrug

- 73 Bevidsthed om sprog og sprogbrug
- 74 Ordforråd og orddannelse
- 75 Udtale, lyd og skrift
- 75 Talesprog og skriftsprog
- 76 Formel og uformel sprogbrug
- 76 Forskellige teksttyper
- 77 Grammatik

78 Sprogtilegnelse

- 78 Sprog på vej – Sprogtilignelsesprocessen
- 79 Elevsprog og fejl
- 80 Kommunikationsstrategier
- 80 Læringsstrategier

81 Kultur- og samfundsforhold

- 81 Temaer
- 82 Progression inden for kultur- og samfundsforhold
- 82 Sammenligning af kulturer
- 83 Et eksempel på et undervisningsforløb

85 Kernefaglighed

- 85 Arbejdsgruppen
- 86 Anbefalinger

88 Praktiske musikke aktiviteter

- 88 Sang
- 88 Billeder
- 89 Kommunikative lege
- 89 Drama
- 90 Sproglege

Undervisningsvejledning

91 Tværfaglighed

93 Samarbejde med andre fag

93 Informationsteknologi

93 Elektronisk tekstbehandling

94 Elektroniske ordbøger og stavekontrol

94 Ideer til skriveøvelser

95 Elektronisk post

95 Internettet i undervisningen

96 Fagspecifikke programmer

97 Undervisningsdifferentiering

98 Undervisningsdifferentiering som princip

98 Planlægningsspørgsmål

100 Franskværksted

101 Evaluering

Ændringer i faget

Kommunalbestyrelsen kan ifølge § 55 a i folkeskoleloven efter indstilling fra skolebestyrelsen godkende, at der gennemføres forsøg med at tilbyde eleverne tysk og fransk på 6. klassetrin. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Forslaget medfører, at kommunalbestyrelsen kan godkende forsøg med undervisning i tysk og/eller fransk fra 6. klassetrin på initiativ fra den enkelte skole. Hensigten med forsøgene er at indsamle erfaringer, der kan være med til at kvalificere senere beslutninger om styrkelse af sprogundervisningen. Udgangspunktet for en fremrykket undervisning i sprogfagene er, at der samtidig sker en justering af undervisningens tilrettelæggelse, hvor der tages hensyn til, at eleverne er et år yngre.

Begynderundervisning

Det vigtige fundament for elevernes sproglige kunnen og viden lægges i skolen. Deres sprogvvalg vil ofte spille en rolle for mange af de ting, de senere vil foretage sig i livet. Det gælder først og fremmest deres efterfølgende uddannelse, men også i høj grad deres arbejde og fritid. Hvis man kan et fremmedsprog godt, vil det næsten automatisk påvirke ens interesser. Denne orientering vil dække mange aspekter, ikke kun professionelle, men også menneskelige, kunstneriske, politiske osv. At kunne et sprog så godt, at man kan bruge det i mange forskellige sammenhænge, vil give mange oplevelser og erfaringer, man ellers ville gå glip af. Derfor skal undervisningen i fransk give eleverne optimale muligheder for at tilegne sig et godt og brugbart sprog som grundlag for yderligere læring og beskæftigelse med fransk sprog og kultur. Sproglæreren har et stort ansvar for elevens livslange muligheder.

Læreren skal fra den første time inddrage eleverne aktivt, således at de fra starten er bevidste om deres betydning for, at undervisningen lykkes. Der findes især to velegnede midler hertil: et kognitivt og et æstetisk/sensuelt. Eleverne kan fortælle og skrive om, hvorfor de har valgt fransk, og hvad deres første tanker er, når de hører ordene "Frankrig" og "fransk". Derved aktiverer man deres eksisterende viden og forestillinger, og det kan indgå som en del af undervisningens materiale. Det æstetisk/sensuelle vedrører glæden ved at bruge sine taleorganer på en ny måde. For at kunne udtale fransk nogenlunde korrekt skal eleverne omstille deres taleorganer. Det kræver målrettet træning, som vil give dem en ny kropslig bevidsthed. Ligesom al anden træning giver denne øvelse dem hurtigt en viden om, at de lærer at mestre noget nyt, også med deres krop, hvilket giver glæde og motivation.

Læreren bør tale så meget fransk som overhovedet mulig – det gør ingenting, at eleverne ikke forstår det hele. Lav eventuelt et skilt, hvorpå der står: *Ici on parle français*, og hæng det over døren. Læreren kan eventuelt oversætte det, der er blevet sagt på fransk til dansk lige bagefter – men sørg for at tale fransk med højere stemmeleje end på

Undervisningsvejledning

dansk. Eleverne vil naturligvis have svært ved at forstå talt fransk i starten. Det er uundgåeligt, men for at dette ikke skal svække motivationen og tage lysten fra dem, skal man fortælle dem, at det er meget sjældent, at man opfatter alt, hvad der bliver sagt i et mundtligt udsagn, heller ikke på ens modersmål. Man lytter selektivt og forstår globalt. Denne strategi skal eleverne gøres fortrolige med. Man kan spille en lydoptagelse fra en radio- eller tv-avis på dansk og derefter spørge den enkelte elev om, hvad han/hun hørte. Disse danske lyttevaner skal eleverne overføre til fransk. Det vil afdramatisere situationen, og de vil se, at deres sproglige adfærd på fransk nærmer sig mere og mere, hvad de gør og kan på dansk. Det er et af de bedste afsæt til det videre arbejde med fransk overhovedet.

I starten vil lytteforståelsen først og fremmest gå ud på at opfatte essensen af en samtale, fx hvem taler, og hvad taler de om? Senere i forløbet kan eleverne, efter flere gennemlytninger, opøves i at forstå de vigtigste enkeltelementer, fx hvad er situationen? hvor foregår samtalen? hvad er emnet? – og der kan stilles krav til en bredere forståelse af materialets indhold. Man går altså fra det generelle/overordnede til det specielle/detaljerede. Lyttræningen vil optage en god del af timerne i skolen, men efterhånden kan træningen også foregå som en del af hjemmearbejdet.

Det er vigtigt, at eleverne i stigende omfang bliver præsenteret for spontant og autentisk talesprog, bl.a. for at de kan vænne sig til, at talesprog er præget af ufuldstændige sætninger, gentagelser, omformuleringer osv. Det vil som regel være nødvendigt at gennemlytte denne type materiale flere gange. I begynderfasen omfatter undervisningen en intensiv lyttefase med et afvekslende materiale med sprog i enkle dagligdags samtaler. Film er et vigtigt hjælpemiddel i forbindelse med træningen af lytteforståelse. Især bør man i begyndelsen vælge sekvenser, hvor man kan se personerne tale.

Eleverne er som regel meget interesserede i at lære noget om Frankrig og fransk kultur. De tekster, læreren vælger at arbejde med skal være af passende sværhedsgrad, således at eleverne bliver motiverede til også at gå videre på egen hånd.

Eleverne kan præsenteres for korte tekster inden for fiktion og sagprosa, sangtekster, annoncer, brochurer, opskrifter m.m. De har allerede via deres arbejde med dansk og engelsk en viden og forforståelse med hensyn til at genkende teksttyper, udpege deres særtræk og funktion, ligesom de allerede har en vis erfaring i at arbejde med litteratur m.m. Denne viden og færdighed skal naturligvis udnyttes. Derved får eleverne en erfaring om, at deres kunnen er vigtig og brugbar. Det giver lyst, selvtillid og mod til at gå videre.

At gætte og at turde gætte er en af de vigtigste metoder ved sprogindlæring, og det gælder også for begynderundervisningen. Undervisningen skal udvikle elevernes sproglige selvtillid og styrke deres mod på at gætte kvalificeret. De skal derfor lære at mobilisere alle erfaringer til at løse nye problemer med. Fransk og engelsk har fx mange fælles ord, de udtales blot forskelligt. Står eleverne og savner en gløse, er det tit oplagt at gætte via det engelske ord, som så udtales på fransk, eller eventuelt et dansk ord, hvor de forfransker udtalen. Da disse ord allerede er kendte for eleverne, kan man desuden bedre koncentrere sig om udtalen og demonstrere vigtige forskelle mellem fransk og dansk udtale.

Undervisningsvejledning

Eksempler:

Franske låneord, der indgår i det danske sprog: *concert, balcon, directeur, début, étage, restaurant, princesse, soldat*.

Ligesom dansk optager fransk mange ord fra især engelsk, fx *weekend, sandwich, rock, clown, football, interview, club* samt det såkaldte *franglais*, fx *surfing, burger, building, ticket, dancing, meeting, parking* (her lægges trykket på sidste stavelse).

Grundreglen i sprogindlæring er enkel: ingen produktion uden forudgående reception. Receptionen, forståelsen, sikres ved at se, læse og lytte. Derfor er øje og øre centrale organer i den proces, det er at lære et sprog. Forståelse er baseret på at se/læse og at lytte. At lytte/forstå er det vanskeligste, og derfor er det receptive et fokuspunkt i begynderundervisningen. I en kommunikativ undervisning spiller talefærdighed naturligvis en afgørende rolle. Derfor skal receptionen selvfølgelig omsættes i produktion. I begynderundervisningen er det vigtigt at udnytte de centrale elementer fra receptionen i den aktive produktion. Input skal altså omsættes til output.

Eleverne skal lære at kommunikere mundtligt og skriftligt på en relevant og hensigtsmæssig måde. Det at lære et nyt sprog starter altid med at lytte. Det er en færdighed, der skal opøves, og det kræver træning, træning og atter træning, på både et kognitivt og et fysisk niveau. Den fysiske træning sigter på, at få taleorganerne (munden, tungen, luftvejene m.m.) til at producere de nye lyde og ord. Den kognitive træning går ud på at huske ord, sætninger og facts til at skabe indhold i kommunikationen på fransk.

I sprogproduktionen hænger de forskellige sproglige færdigheder sammen. Den enkelte færdighed har to funktioner: som en selvstændig færdighed og som en støttfærdighed, fx når man skriver en mundtlig besked ned. Derfor skal eleverne lære at bruge alle de fire færdigheder så hurtigt som muligt. Og derfor skal de skrive fra starten. At skrive volder altid et vist besvær og nogle elever har en frygt for at skrive. De produktive færdigheder rummer to dimensioner: en kognitiv/indholdsmæssig og en materiel og kombinatorisk. Den skriftlige kombinatorik (ortografi) hænger relativt tæt sammen med den lydlig kombinatorik. For at kunne forstå og producere (tale/skrive) fransk skal man have et godt indtryk af disse kombinatorikker.

Sammenlignet med engelsk er fransk og tysk i langt højere grad bundet til skolens undervisning, og de to sprog får derved et langt stærkere præg af at være skolefag. Det giver færre muligheder for at få privat fornøjelse af sproget. Eleverne kan fx ikke bare synge med på en sang i radioen eller på en cd. Det styrker ikke just motivationen, hvis eleverne får den erfaring, at fransk er noget, man udelukkende møder og bruger i skolen. Men faktisk gør teknologien det muligt for eleverne at komme i kontakt med fransk mange steder uden for skolen, fx via tv, film, blade, aviser og især internettet. Det kan man udnytte ved, at undervisningen direkte inddrager disse medier, fx ved konkrete opgaver om indsamling af informationer, små anmeldelser af film og tv-programmer, sange osv. En opgave kan være: "Klip alt det ud, du finder om Frankrig i aviserne i en bestemt uge". Danske tekster er fx også gode til at skærpe elevernes nysgerrighed mht., hvad der foregår i Frankrig, begivenheder som det ofte er for svært at læse om på fransk. Sådanne tekster udgør et godt fundament for, at eleverne kan søge videre på franske sider på internettet for at finde supplerende oplysninger. Der findes mange web-sites på fransk, der er beregnet til undervisning i fransk. Sådanne opgaver og aktiviteter kan være med-

Undervisningsvejledning

virkende til at vække elevernes opmærksomhed og gøre dem nysgerrige efter at lære mere.

Eleverne arbejder fra starten med mange forskellige aktivitetsformer, der kan træne deres mundtlige udtryksfærdighed. Der kan fx arbejdes med klassesamtale, dialoger og A/B-øvelser, hvor eleverne arbejder parvis om at udveksle informationer, som henholdsvis den ene og den anden har. Denne form for *information-gap*-øvelse kan også udvides til at gælde for hele klassen. *Enquête*-formen eller spørgeskema-undersøgelsen, hvor eleverne stiller spørgsmål til hinanden og noterer svarene, er en vigtig aktivitet at træne. Man kan begynde med helt enkle spørgsmål, fx *De quelle couleur est ton vélo ?* Sværhedsgraden i spørgsmål, svar og konklusioner kan på denne måde udvikles i forhold til elevernes sproglige niveau.

Den mundtlige produktion virker aktiverende på eleverne, især fordi den også omfatter en fysisk præstation. På trods af den fysiske aktivitet føler mange elever alligevel, at situationen er lidt kunstig. En vis kunstighed kommer man ikke udenom i sprogtimerne, men den kan indskrænkes væsentligt ved at være opmærksom på de betingelser, der gælder for kommunikation i det "virkelige liv" uden for skolen. Det drejer sig fx om, hvornår sidder man ned, og hvornår står man op, når man siger noget på fransk. Når man spørger om noget, står man næsten altid op. At sige noget på fransk siddende forudsætter en helt anden situation og genre, fx diskussion eller seriøs samtale. Det er svært at bruge kropssprog, når man sidder ned. Tænk på, hvor stor forskel, der kan være mellem en foredragsholder, der står op og bevæger sig, og en der blot sidder ubevægelig ned!

Virkelysten er meget vigtig, når man skal lære sprog. Eleven skal have lov at prøve, og derfor bør læreren være tilbageholdende med rettelser og i stedet tage notater og vente til senere. Læreren bør ikke være bange for pauser eller huller i elevens tale, men i stedet lære ham/hende, hvordan man fylder en pause/hul, således at man beholder ordet. At tale og kommunikere med en anden er også en slags kamp om ordet. Hold fast i det, indtil du er færdig. Tøvemekanismer er ikke bare nyttige, de er også med til at definere det talte sprog i "virkeligheden".

Træning i de produktive færdigheder (tale og skrive) bygges op, så man starter med konvergens og ender med divergens. (Man skal krybe, før man kan gå). Dette princip giver eleverne en erkendelse af, at sprog på én gang er noget regelbundet, og noget man kan bruge ret frit. Det bundne er betingelsen for, at man kan forstå hinanden, og det frie er betingelsen for, at man kan sige noget nyt, den anden gider høre efter.

I starten arbejder man med et fast forlæg, der skal imiteres (konvergens). Efterhånden mindsker man antallet af elementer, der skal imiteres, og overlader det til eleven, der derved får større og større råderum (divergens). Konvergens er således lig med en stram og præcis definition af opgaven, og denne præcision dækker både ordforråd og udtryksform. I sin strammeste form vil sådanne opgaver knytte sig meget tæt til en teksttype, et ordforråd og nogle sproghandlinger, eleven har arbejdet med i et tekstforlæg, skriftligt eller mundtligt.

Undervisningsvejledning

I den “ægte” sproglige kommunikation er fordelingen af reception og produktion ca. 90 % reception og 10 % produktion, på modersmålet. På et fremmedsprog er fordelingen endnu mere skæv, og jo dårligere, man er til sproget, jo skævere er fordelingen. Man kan heraf se, hvor vigtig receptionen er.

De receptive færdigheder (lytte og læse) er grundlæggende, men som sagt skal receptionen i en sprogundervisning knyttes sammen med en sprogproduktion, hvilket ikke nødvendigvis gælder i det rigtige liv. Ellers vil det, man har forstået, ikke kunne bruges aktivt. Derfor er det vigtigt, at læreren vælger materialer, som kan bruges produktivt.

Eleverne arbejder i begynderundervisningen med små fiktions- og sagprosattekster, sangtekster, annoncer, brochurer, opskrifter m.m. Netop i begynderundervisningen skal man aktivt bruge elevernes viden fra dansk og engelsk. Forklar dem, hvor vigtig allerede det første synsindtryk af en tekst er. Tag fat på genre, dens særtræk og typiske funktion. “Hvilke midler bruger man på dansk i et sådant tilfælde? Hvor finder vi dem i den franske tekst?” Det er en god måde at åbne en tekst på. Eleverne ser hurtigt, hvor meget de allerede kan. De skal blot bruge de strategier og angrebsvinkler, de allerede er fortrolige med. Det er i denne sammenhæng vigtigt at understrege, at tekster kun sjældent bruges til oplæsning og oversættelse, men især kan anvendes som grundlag for en bredere sprogbevidsthed, hvor fokus ikke er på den grammatiske form, men derimod hviler på sproget som kommunikations- og kulturbærer.

Kommunikative færdigheder

Opgaver og aktiviteter

Eleverne skal i undervisningen opleve, at de har brug for fransk, og at det er spændende og udfordrende at bruge sproget. Derfor skal arbejdet med opbygningen af de kommunikative færdigheder bestå i, at eleverne bliver sat i situationer, hvor de skal bruge fransk til at løse opgaver eller udføre aktiviteter, fx til at gennemføre praktiske, sociale og kreative handlinger. Disse aktiviteter bør indeholde elementer, der kombinerer et indholdsmæssigt problem med et sprogligt problem. Derved opnås en kommunikativ situation, hvor der er noget, man skal snakke om, men hvor der også er fokus på den sproglige form.

I en klasseundervisning, hvor samtalen foregår mellem læreren og én elev ad gangen, får eleverne for lidt sproglig træning. Det er en god ide at mange taler med mange. Der kan arbejdes i par eller grupper, eller eleverne kan gå rundt mellem hinanden i klassen og tale med hinanden ud fra en opgave.

Det er en stor hjælp for eleven, at læreren præciserer, ikke blot temaet og sproghandlingen, der skal trænes, men også rammerne for opgaven. Der skal være et element af sport i det, fx kan man fastsætte, hvor mange sekunder eller minutter en aktivitet skal vare.

Undervisningsvejledning

“ Du skal fortælle noget om X, og du skal holde ordet i et vist antal sekunder.” Eller: “I det, du siger, skal du sige de og de ord, mindst Y gange.” “Din stil skal være på Z ord, hverken mere eller mindre”. Det tvinger eleven til at gennemlæse sin skrevne tekst opmærksomt. “Hvad sker der, hvis jeg stryger de to ord? Hænger det stadig sammen, eller har det konsekvenser andre steder i teksten?” Det giver et overblik over teksten og tvinger eleven til et bevidst sprogligt arbejde. Det er stimulerende at have nogle præcise rammer, og det er skægt at bryde dem! Form er i denne situation ikke en tvang, men en spore. Tænk på rimet i lyrikken. Det samme princip kan også bruges i det skriftlige arbejde, altså: længde, antal ord, frekvens, brug af bestemte ord og udtryk (se senere om konnektorer). Denne formmæssige tvang svarer faktisk godt til de forhold, der gælder i det “virkelige liv.” Formen er altså med til at mindske den omtalte kunstighed, det fremmer den sproglige bevidsthed, og det ansporer elevernes kreativitet og virkelyst.

I dagligdags omgang med sproget skelner vi ikke mellem sprogets forskellige lag, men i en sprogindlæring er tingene anderledes. Man er nødt til at skille tingene ad, således at fokus lægges forskellige steder. En god øvelse består i at skelne mellem det betydningsbærende indhold og den betydningsløse form. Først fokuserer man på det sproglige materiale. Hvor mange ord kan du danne af fx *arriver* og *devenir* ? Forholdet mellem lyd og skrift vises ved, at man både skriver og siger ordene.

Man vil næsten altid kunne konstruere ord, der ikke findes i virkeligheden. Hvad er rigtige ord, og hvad er “sort fransk”? Det tjekkes ved at bruge en ordbog, som introduceres meningsfyldt på et tidligt tidspunkt i undervisningen. Også her er der tale om træning på to niveauer. Det rent fysiske med at få de franske bogstavssammensætninger og accenter “ind i hånden” og med at udtale lydcombinationer på fransk og den kognitive med at skrive og sige rigtige ord med et konkret indhold.

Eleverne synes ofte, at det er morsomt at kunne konstruere og “tale sort” på fransk, og de lærer på denne måde at lege med sproget. Hermed får eleverne en forståelse af det allermest centrale i sprog, nemlig at der ikke er naturlig forbindelse mellem udtryk og indhold. Med så enkle midler kan man skabe et godt fundament for en sproglig bevidsthed, der er yderst nyttig og produktiv gennem hele undervisningen. En sådan øvelse viser eleverne, at sproglig præcision er vigtig, især på det skriftlige niveau. Og det er en nyttig viden og erfaring, når man skal arbejde med it. Hvis man ikke kan skrive/stave korrekt, går man glip af de mange muligheder for information, som internettet fx giver. På denne måde forstår eleverne hurtigt det nødvendige i at formulere sig præcist.

Lytte og iagttagelse

Lytteforståelsen er central for at lære at kommunikere mundtligt på fransk. Derfor er det godt at bruge megen tid på træningen i denne færdighed i undervisningen. Det er en pædagogisk fordel, at der er markant forskel på dansk og fransk udtale. Disse forskelle findes på flere niveauer, fx i udtalen af det enkelte fonem/sproglyd, tryk/betonning, både på ord- og sætningsniveau. Forskellene er velegnede til at skærpe elevernes bevidsthed om udtale, og det giver dem gode chancer for at føle glæde over at kunne

Undervisningsvejledning

beherske et anderledes udtryksregister. Disse æstetiske og sanselige aspekter understreger, at det at lære et sprog ikke udelukkende er et kognitivt anliggende, men i høj grad også et kropsligt.

Grundlaget for elevernes egen sprogproduktion er det receptive sprog, og det er først og fremmest gennem mødet med mediernes, lærerens og kammeraternes sprog, at eleverne får deres sproglige modeller. Læreren bør fra starten tale fransk, men må acceptere, at eleverne i starten henvender sig på dansk.

Eleverne skal arbejde med materialer, der er baseret på lyd- og billedmedier. For anvendelsen af disse materialer gælder det, at det mere er aktivitetens art, der bestemmer, hvad der kan benyttes i undervisningen end sværhedsgraden af det benyttede materiale.

Medierne giver muligheder for lytte- og iagttagelseopgaver, hvor eleverne meddeler sig til hinanden, således at kommunikationen indeholder en reel udveksling af oplysninger eller oplevelser.

Elevernes forforståelse om det, der skal ses eller høres, kan aktiveres og forberedes, fx gennem arbejdet med brainstorming eller gætteaktiviteter, så udbyttet af læsningen og lytningen bliver større. Samtale om billeder, der er knyttet til materialet, hjælper også.

Det er af stor betydning, at eleverne ved, hvad de skal bruge det hørte eller sete til. Lytte- og iagttagelsesopgaver skaber behov for at meddele sig til hinanden om noget.

Eksempler på lytte- og iagttagelseopgaver

- Tøm billedet for navneord/tillægsord/genstande.
- Fortæl historien bag billedet/portrættet/situationen.
- Skru ned for lyden eller billedet, og gæt, hvad der siges og sker.
- Stop lyd- og billedmediet, og gæt, hvad der videre vil ske.
- Lav en personbeskrivelse på baggrund af det sete eller hørte.
- Beskriv et eller flere miljøer/ rum/ huse fra sekvensen.
- Lyt efter og noter, fx hyppige udtryk, eller noget man ikke finder i Danmark.
- Omsæt det hørte til billeder eller tegneserier.
- Fremstil ordkort og kommunikative spil.
- Fremstil fælles dansk/fransk ordliste til brug for det videre arbejde.

Sådanne opgaver kan tilrettelægges, så den ene elev lytter eller ser efter noget, mens den anden elev har en anden opgave, fx ved at eleverne arbejder med lydbånd/cd på hver sin walk-/discmand. Efter lytning eller gennemsyn mødes eleverne to og to og informerer hinanden. Et gennemgående element er at skabe behov for, at eleverne meddeler sig til hinanden om noget nyt, overraskende eller interessant, dvs. at kommunikationen indeholder en reel udveksling af oplysninger eller oplevelser.

Arbejdsformen lægger også naturligt op til det, der bør være en almindelig aktivitet senere i forløbet: Her har en eller flere elever arbejdet med et stof, det være sig billede og/eller lyd, med det formål at skulle redegøre for det til en gruppe kammerater eller en anden modtager uden for klassen.

Undervisningsvejledning

Udtale

Fransk udtale er mere distinkt end dansk og indeholder en del lyd, som er fremmedartet for danskere. Dette skal eleverne vænne sig til, så udtaletræningen kræver megen tid, især i begyndelsen. Grundlaget for en god eller dårlig udtale lægges allerede i starten af undervisningen, og en forkert indlært udtale er vanskelig at ændre senere.

Arbejdet med udtalen er af naturlige grunde i høj grad knyttet til arbejdet med lytteforståelsen, hvor eleverne er koncentreret om at forstå indholdet. Men man må også indimellem bruge øvelser og teknikker, der fokuserer på udtalen. For at træne udtalen af enkeltlyd kan man bruge såkaldt minimale par, dvs. ordpar, der kun adskiller sig ved én lydlig forskel: fx *coup-goût*, *dent-tant*, *bout-poux*, *hausser-oser*, *tant-ton-teint*.

Arbejdet med intonation, rytme og tryk bør tage udgangspunkt i lyttetekster med naturligt fransk talesprog i overskuelige enheder, der gør det muligt for eleverne at gentage det hørte. De vigtigste intonationsmønstre kan indøves ved hjælp af små dialoger. Fx intonation i spørgesætninger, enten stigende:

On va regarder la télé ?

eller faldende:

Qui est-ce ?

- over for stigende-faldende intonation i fremsættende sætninger:

Demain matin, on va aller à la boulangerie.

For at styrke elevernes selvtillid kan udtaletræningen undertiden foregå i kor i hele klassen, fx ved rim, remser og sange eller i mindre grupper, fx ved korte dialoger. Derved får den enkelte elev sagt mere, og læreren kan lytte med og vejlede.

Det fysiske og dermed kropslige aspekt gør det muligt at give eleverne lyst til at udtale franske lyd og ord, også uden for timerne. Denne lyst kan underbygges ved, at eleverne lytter til cd'er og andet lydmateriale. Det giver den enkelte elev mulighed for at lytte og træne lige så lang tid, som han/hun har brug for, uden at dette sinker eller stresser de andre elever.

Læsefærdighed

Når man vælger materiale/tekster, skal man vide, hvad formålet er. Satser man på indhold, er der nogle bestemte krav, der skal opfyldes. Teksterne bør være oplysende og inspirerende. Skal de stimulere eleverne til at give udtryk for holdninger osv., skal der være synspunkter, man kan tage fat i? Men man kan også have brug for at satse på noget formmæssigt, fx et bestemt udtrykmæssigt fænomen: en sproghandling, nogle bestemte strukturer, adjektivets placering osv. Fortæl eleverne, at sådanne fokusskift er vigtige, når

Undervisningsvejledning

man lærer sprog. Så er man nemlig tvunget til at iagttage sproget udefra, det kan man slet ikke, når man bruger sproget “normalt”. Så ville kommunikation og forståelse bryde fuldstændigt sammen.

Der arbejdes med et bredt udvalg af teksttyper, både skønlitteratur og sagprosa. De skønlitterære tekster er vigtige, fordi de giver mulighed for oplevelse og fordybelse og giver kontakt med det fortællende, det eventyrlige og det poetiske. Desuden kan de give et indblik i kulturelle forhold. Undervisningen bør omfatte forskellige genrer, såsom noveller, eventyr, korte romaner, digte og sange.

Sagprosatteksterne bør også omfatte mange forskellige typer, såsom artikler fra aviser og magasiner, og mindre brugstekster fra hverdagen (reklamer, skilte, brugsanvisninger, køreplaner, kort m.m.). Håndskrevne tekster bør indgå, så eleverne bliver fortrolige med at læse fransk håndskrift.

For at vænne eleverne til at være opsøgende indgår det i undervisningen, at de skal finde tekster, som de kunne tænke sig at læse i klassen, i mindre grupper og individuelt. Også de tekster, eleverne selv skriver, kan inddrages i undervisningen.

Udvikling af læsefærdighed på et fremmedsprog kræver et bevidst arbejde med læsestrategier. Dette arbejde omfatter tre faser – før, under og efter:

Før læsning af teksten udtrykker eleverne de forventninger, de har til teksten ud fra foreløbige iagttagelser af bl.a. opsætning, overskrifter, billeder, skemaer og transparente ord. De formulerer, hvad de formoder teksten handler om, og hvad de forventer af informationer eller oplevelser.

Under læsningen søger eleverne at danne sig et overblik over tekstens struktur og indholdet/handlingen, bl.a. ved at de noterer sig afsnitsinddelinger, centrale ord og ord, der forbinder tekstens afsnit. Der kan skelnes mellem tre forskellige læsestrategier:

- Skimme en tekst, dvs. den læsemåde man anvender, når man løber en avisartikel hurtigt igennem eller ser ned over et opslag i en ordbog.
- Skanne en tekst, dvs., at man lader øjnene løbe hen over nogle bestemte informationer. Denne læsemåde anvender man, når man slår op i en køreplan eller leder efter et ord i ordbogen.
- Nærlæse en tekst dvs., den læsemåde man anvender, når man har brug for alle informationerne, fx når man læser en opskrift eller hele opslaget/artiklen i en ordbog.

Efter læsningen vil der for det første være den umiddelbare bearbejdning af indholdet for at sikre forståelsen, hvor eleverne arbejder med de spørgsmål, der så at sige udgør tekstens skelet: *qui, quand, quoi, comment, où et pourquoi*. Som yderligere øvelse kan man slette kortere eller længere passager af teksten og bede eleverne om at forestille sig, hvad der kan have stået. Man kan også klippe teksten i stykker og bede eleverne om at sætte den rigtigt sammen. Efterbearbejdning af teksten vil ofte rumme det element, at eleverne sammenholder deres forhåndsforventninger med det, de faktisk har fået ud af teksten.

Undervisningsvejledning

Tale – mundtlig sprogfærdighed

I en kommunikativt orienteret undervisning er arbejdet med mundtlig sprogfærdighed baseret på kommunikative hensigter og behov, der realiseres ved talehandlinger. Elevernes behov for at udtrykke sig er med til at bestemme det tematiske indhold og arbejdsmetoder. Den nødvendige grammatik inddrages, når det er relevant for at kunne gennemføre en bestemt talehandling, fx brug af imperativ, når man skal give en besked. Undervisningen tilrettelægges som en række kommunikative aktiviteter med klart definerede formål. Man skal være opmærksom på, at der kun er en løs sammenhæng mellem en bestemt talehandling/et bestemt kommunikativt formål og det tematiske indhold. Det er især på indholds niveauet, elevernes ønsker og forslag spiller en rolle for undervisningens indhold. Aktiviteterne skal i deres helhed dække centrale talehandlinger, fx at præsentere sig, at spørge om vej og at give udtryk for sin mening. Aktiviteterne vil naturligt omfatte arbejde i par og grupper for at styrke sprogproduktionen mest muligt.

For at eleverne kan opbygge en god og nogenlunde varieret sprogfærdighed, præsenteres de for både talt og skrevet fransk, der rummer et bredt udvalg af temaer og sproglige strukturer: lærerens eget talesprog, tekster, film og lyd m.m. af forskellige typer og eventuelt fransktalende gæster i klassen. Det er naturligt at tage udgangspunkt i de cd'er, film- og lydmaterialer, man bruger i arbejdet med lytteforståelsen.

Film og lyd giver endvidere eleverne lejlighed til at observere, hvordan franskmænd ledsager deres tale med kropssprog: mimik og gestik.

I begyndelsen kan eleverne indøve de mest almindelige talehandlinger, som fx at hilse, præsentere sig, spørge og svare, fremsætte anmodninger og forslag, acceptere og afslå. Disse optræder ofte som sammenhængende par, fx:

- spørgsmål og svar
- compliment og accept
- klage og undskyldning
- forslag og accept/afslag
- anmodning og imødekommelse/afslag.

Eleverne har brug for en stor samling af sådanne par, og man bør derfor træne dem i varierede situationer. Dette er en forudsætning for at blive en god samtalepartner. På et senere tidspunkt kan man arbejde med mere komplicerede og selvstændige talehandlinger såsom at kommentere, argumentere og give udtryk for egne følelser og holdninger.

Eleverne præsenteres for et naturligt talt fransk med træk, der er typiske for talesproget, som fx tøven og omformuleringer. Læreren må, især i begynderfasen, vælge kritisk ud i materialerne for at sikre et taletempo, eleverne kan klare. Man skal lære dem lyttestrategier, som arbejder med den selektive lytning og den globale forståelse. Eleverne vil gerne forstå alt, men det er der ingen, der kan. (Se afsnittet om begynderundervisningen). For at den mundtlige sprogfærdighed ikke bliver løsrevet fra de andre færdigheder, kan aktiviteterne knyttes sammen af et tema, fx En dansk familie besøger en fransk familie, hvor

Undervisningsvejledning

der foregår mange slags kortere og længere samtaler, der eventuelt kan gennemspilles i simulationer, fx

- hilse og præsentere sig
- fortælle om sig selv og sin familie
- fortælle om sin by, sit land osv.

Udvikling af elevernes talesprog

Det tager tid at lære et sprog. Elevernes sprog udvikler sig ved at blive brugt, men alle elever tilegner sig ikke de samme sproglige elementer ved at arbejde med den samme kommunikationssituation. Nogle elever vil tilegne sig bestemte ordforrådsmæssige elementer, andre elever helt andre. Nogle elever vil tilegne sig visse grammatiske elementer sammen med de ordforrådsmæssige, andre igen deres helt egen kombination af ordforrådsmæssige, strategiske og grammatiske færdigheder. Det vigtigste er, at eleverne gennem aktivitet møder udfordringer og styrkes i deres lyst til at bruge fransk.

Det er vigtigt, at eleverne oplever hjemmeopgaver som meningsfulde, og at alle har forudsætninger for at klare de fleste af dem på egen hånd. Gloseindlæring og udtale er noget af det, som eleverne med fordel kan arbejde videre med på egen hånd, fx hjemme.

Skrive – skriftlig sprogfærdighed

Arbejdet med skriftlig sprogfærdighed bør fra begyndelsen integreres i undervisningen som en funktionel disciplin. Eleverne udvikler primært deres færdigheder i at skrive tekster, hvis de er meningsfulde og har et klart formål. Det skriftlige arbejde bygges op i rækkefølgen: ord, sætning, tekst. Arbejdet kombineres i vidt omfang med mundtlige aktiviteter. Ofte føler eleverne sig lidt usikre over for at skrive på fransk. Netop derfor er det vigtigt at hjælpe dem i form af præcise instruktioner, der samtidig udfordrer deres kreativitet.

I begyndelsen, og ofte også senere, vil det være hensigtsmæssigt at udvikle den skriftlige sprogfærdighed på basis af skriftlige forlæg, der fungerer som modeller, fx et brev til en ven. Men eleverne kan også opmuntres til fri produktion, i begyndelsen fx i form af små breve, collager, korte digte, meddelelser og dialoger i tegneserier. Senere kan man gå i gang med længere, mere sammenhængende tekster, fx fortællinger, referater og debatindlæg. Der kan bl.a. være tale om tekster til franske elever, der fortæller om eleverne selv og livet i Danmark. Her kan fx benyttes e-mail.

Det anbefales, at undervisningen i begyndelsen også omfatter øvelser i at skrive fransk i hånden, hvilket giver eleverne mulighed for at øve sig i de vigtigste bogstavkombinationer og accenter. Senere vil det være naturligt at bruge computeren til procesorienteret skrivning, som de fleste elever er fortrolige med fra undervisningen i dansk og engelsk.

Undervisningsvejledning

Et eksempel på procesorienteret skrivning (historieroulette):

- eleverne skal skrive en krimi – *Un petit roman policier* – med titlen *le voleur*
- eleverne arbejder sammen to og to, fx på pc
- hjælpemidler inddrages: ordbøger da/fr, fr/da, grammatik og fransk stavekontrol
- et rafflebæger samt en terning
- bindinger til sted, tid og personer er på forhånd fastlagt af læreren og findes via terningekast
- eksempel:
L'endroit où se passe l'histoire
– når øjnene viser følgende tal:
1. *dans un village*
2. *dans les Alpes etc.*

Eleverne foretager terningekast om sted, tid og personer og er således parat til:

1. skrivefase: Skriv løs

Hvert par sætter sig ved computeren og diskuterer sig frem til indledningen som skrives.

2. responsfase

Hvert par har fået tildelt et "responspar", som de afleverer deres udkast til. Parrene kommenterer/retter/giver ideer til hinandens udkast. Læreren indgår i arbejdet.

3. skrivefase: Ret og skriv om

Parret går tilbage til computeren og retter, føjer til, sletter osv. ud fra de tilbagemeldinger, de har fået. Herefter slår parret deres tredje terningekast og finder således en af deres hovedpersoner, som indgår i historien.

4. skrivefase: Skriv løs

Eleverne diskuterer handlingsforløbet og med udgangspunkt i krimigenren skriver de deres historie færdig og når frem til en sidste responsfase.

5. responsfase

Teksterne gennemlæses og kommenteres på indholdsplanet.

6. skrivefase: Vælg det rigtige udtryk

Eleverne gennemretter deres tekst på det sproglige plan (ordforråd, grammatik, stavning). Når alle parter er tilfredse med teksterne, udprintes de. Teksterne illustreres/kopieres og uddeles til videre arbejde i klassen.

Man kan kombinere den procesorienterede skrivning med den kreative skrivning. Eleverne leger med ord, billeder eller forlæg og lader fantasien få frit løb – hermed kan teksterne blive mere frie og spændende, fx

- eleverne fantaserer ud fra et givet ord, også kaldet associationsleg
- eleverne skriver løs i fx fem minutter og bytter herefter tekst med en anden gruppe (stafetskrivning)
- eleverne skriver videre på en given tekst, fx en indledning til en historie
- eleverne skriver korte, enkle tekster til billeder.

Som alternativ til krimigenren, kan man lade eleverne arbejde med fx et eventyr, en trivial-novelle eller en science fiction-tekst. Det vil være naturligt at inddrage elektroniske ord-bøger i forbindelse med procesorienteret skrivning.

Sprog og sprogbrug

Bevidsthed om sprog og sprogbrug

Når eleverne begynder på fransk som andet eller tredje fremmedsprog, har de allerede en række forudsætninger med hensyn til at lære og bruge sprog. De har haft dansk og engelsk, og måske også tysk. En del elever har kendskab til grundlæggende grammatiske begreber, som fx de mest elementære teksttyper, sætningsled og ordklasser. De har også en fornemmelse af, hvordan tekster kan være opbygget, og hvordan sproget varierer, alt efter hvilken situation det bliver brugt i.

De vigtigste sproglige erfaringer har eleverne fra danskundervisningen. Læreren skal derfor være bevidst om, hvad eleverne har lært/lærer i dansk, ligesom man med stort udbytte kan bruge eksempler på sprog og sprogbrug fra danskundervisningen. Erfaringerne fra danskundervisningen giver eleverne en fornemmelse af allerede at vide noget om sprog, og erfaringerne fra fransk kan skærpe elevernes sproglige opmærksomhed og indsigt i dansk.

Det er vigtigt, at arbejdet med det franske sprogs system og med franske sprogbrugsregler er en integreret del af undervisningen. Det introduceres i små bidder, hvor det er relevant i forbindelse med de kommunikative aktiviteter, og illustreres ved hjælp af det sproglige materiale eleverne er i gang med.

Der er flere grunde til, at eleverne skal udvikle deres bevidsthed om sprogets system og reglerne for sprogets brug:

- En sådan bevidsthed styrker elevernes praktiske sprogfærdighed. Når de fx har kendskab til vigtige forskelle mellem talesprog og skriftsprog, har de bedre muligheder for at differentiere deres eget sprog. Når de har viden om, hvori forskellen mellem stemte og ustemte konsonanter består, har de bedre mulighed for at skelne mellem disse konsonanter, både, når de taler, og når de lytter til fransk.
- Bevidsthed om sprog og sprogbrug uddyber elevernes forståelse af, hvad der er karakteristisk for det franske sprog i forhold til andre sprog. Fx mener mange umiddelbart, at fransk er et smukt sprog, men hvilke træk i udtalen af fransk er det egentlig, der kan give dette indtryk? Arbejdet med låneord i fransk kan give en forståelse af, hvilke kulturelle påvirkninger fransk har været og er udsat for.
- Bevidsthed om sprog og sprogbrug giver eleverne bedre muligheder for at gå videre på egen hånd. Fx har de bedre forudsætninger for at formulere deres egne vanskeligheder eller behov, fx Hvor har jeg problemer? Hvad kan jeg gøre ved det? (Se afsnittet Sprogtilegnelse).

Undervisningsvejledning

Ordforråd og orddannelse

Et godt og brugbart ordforråd er vigtigt for gode kommunikative færdigheder. At kunne det rigtige ord er i mange tilfælde vigtigere end at kunne konstruere en sætning korrekt. Det tager lang tid at opbygge et godt ordforråd. Derfor skal eleverne arbejde med tilegnelse af ord fra begyndelsen af undervisningen. Der er en vis systematik i et ordforråd, fx visse regler for oplagring af ord. Fortæl eleverne, at et ordforråd er ligesom et lager med mange varer. For at finde de rigtige varer, skal de være opbevaret på en hensigtsmæssig måde, altså samme slags varer ligger et bestemt sted. Nye ord huskes bedre, når de kombineres med allerede indlærte ord, det kan være ved lighed (semantisk eller formelt), kontrast osv.

Til ordforrådet regnes både enkeltord og længere udtryk eller vendinger, der er karakteristiske for fransk i forhold til dansk: *il y a, c'est, est-ce que, qu'est-ce que, il fait chaud, avoir quinze ans, avoir faim* osv. Desuden faste udtryk, fx *c'est-à-dire*.

Der lægges særlig vægt på arbejdet med centrale ord og vendinger, dvs. dem der er mest anvendelige på kort og lang sigt, fx ugedagenes og månedernes navne. De vigtigste pronominer kan trænes ved små dialoger. De vigtigste præpositioner kan indøves ved hjælp af lege, hvor man bruger udtryk som *sur la table, sous la table, derrière la table* osv. Talord kan trænes ved tælleremser og andre tallege. Dagligdags ord, der giver eleverne mulighed for at udtrykke sig om deres daglige liv, fx *famille, école, travailler, grand, petit* osv., som de kan tilegne sig gennem små dialoger og rollespil. Desuden kan eleverne arbejde med ord, der er nyttige i forbindelse med et bestemt tema, fx *voyage: train, ferry, avion, voiture, vélo*. Sådanne ord kan indlæres gennem mange forskellige aktiviteter, fx rollespil og associationslege, fx *soleil, ciel, nuage, pluie, tomber, triste*.

Eleverne opmuntres til at arbejde selvstændigt med en ordbog, og det er vigtigt, at der findes tilgængelige klassesæt af da/fr, fr/da og eventuelt fr/fr ordbøger. Derudover kan man opfordre eleverne til at lave deres egen personlige temaorienterede ordbog.

Eleverne kan også arbejde med synonymer, fx *voiture/auto*, og med antonymer, dvs. ord med modsat betydning, *bon-mauvais*. Arbejdet omfatter læring af over- og underbegreber, som er vigtige ved opbygning af associationskæder: *moyen de transport*, (overbegreb): *vélo, auto, bus, train, cheval, avion, bateau, jambe* (underbegreber).

En vis indsigt i orddannelse giver eleverne mulighed for selv at konstruere nye ord. Fransk er et meget produktivt sprog, hvor det er let at konstruere nye ord ved hjælp af nogle ganske få størrelser – suffikser og præfikser – der kobles til en ordstamme. Eleverne skal have indsigt i disse "størrelser", således at de selv kan danne nye ord pr. analogi.

-teur/-trice	conducteur/-trice
-erie	parfumerie
-able	mangeable
-ir	blanchir
-age	lavage
-ment	paiement

Undervisningsvejledning

<i>-ique</i>	<i>historique</i>
<i>anti-</i>	<i>antigaulliste</i>
<i>in-</i>	<i>inconnu</i>
<i>dé-</i>	<i>déformer</i>
<i>re-</i>	<i>revenir</i>

Hertil hører dannelsen af adverbier *–ment*, der sættes til han/hunkønsformen af mange adjektiver.

Udtale, lyd og skrift

Fransk udtale har en del træk, der ikke findes på dansk. Derfor er denne side af sproget egnet til at vække elevernes nysgerrighed og opmærksomhed. Tal med eleverne om deres indtryk af talt fransk. De vil sikkert hurtigt registrere nogle vigtige forskelle mellem fransk og dansk, og disse iagttagelser er et godt grundlag for undervisningen.

De vigtigste forskelle mellem dansk og fransk udtale betones fra tid til anden og belyses ved eksempler:

- Rytme og intonation: stavelsernes trykfordeling er anderledes end i dansk/engelsk og tysk. Det kan man let vise ved at sammenligne udtalen af transparente ord som *révolution*, *appétit* med udtalen i dansk, engelsk osv.
- Overtrækning (*liaison/enchaînement*): *mes_amis*, *mon_oncle/une_image*, *pour_elle*.
- Rytmegrupper. De ord, der indgår i et sætningsled, udtales som én rytmegruppe: *Mon ami de Paris vient d'arriver*.
- Udtalen af enkeltlyd som de tre nasalvokaler og stemte og ustemte konsonanter: *vent*, *vont* og *vin* samt *oser* og *hausser*.

For at illustrere de mest fundamentale lydligge træk ved standardfransk er det en god ide – men først i 2. forløb – at lade eleverne høre typisk sydfransk, som ikke har nasalvokaler, og hvor man udtaler alle stumme e'er.

Forholdet mellem lyd og skrift er noget mere kompliceret på fransk end på dansk. Derfor er det vigtigt, at man bruger tid på at arbejde med de forskellige stavemåder for samme lyd:

in (*vin*), ain (*pain*), ein (*hein*), en (*examen*)
s (*si*), ss (*aussi*), c (*ce*), sc (*science*), ç (*ça*)

Talesprog og skriftsprog

Der er ret stor forskel på en situation, hvor man taler sproget, og en situation, hvor man skriver sproget. Når man taler, er der direkte kontakt mellem afsender og modtager, og man kan tillade sig at være afprøvende og eksperimenterende. Når man skriver mangler denne kontakt mellem afsender og modtager, hvilket kræver en højere grad af præcision,

Undervisningsvejledning

både hvad angår det sproglige udtryk og tekstens sammenhæng. Derfor er det en god ide at bruge tid på at iagttage forskelle mellem tale- og skriftsprog. Man kan også prøve at omforme en talesprogstekst, fx en indkøbssamtale i en butik, til en skriftsprogstekst, fx et bestillingsbrev. Eller omvendt, fx omforme en avisannonce til en mundtlig meddelelse.

For at få et godt og naturligt talesprog er det vigtigt også at beherske de såkaldte *gambits*, dvs. ord og vendinger, der tjener til at få sproget til at hænge sammen og regulere samtalen. Man kan præsentere en række udtryk som: *disons, quelque part, comment dire, comment dirais-je, et puis, mais dis donc, tu vois, vous voyez, en quelque sorte, pour ainsi dire, c'est-à-dire, si tu veux, si vous voulez, au fond, finalement, effectivement, hein, eh ben, mais alors.*

Formel og uformel sprogbrug

En skelnen mellem formel og uformel sprogbrug går på tværs af talesprog og skriftsprog. Der er tale om, at det franske sprog bruges på to forskellige stilmønstre. Den formelle sprogbrug benyttes, når man kommunikerer med personer, som er ældre end en selv, eller som man ikke kender særlig godt. Den uformelle benyttes, når man kommunikerer med ligestillede i en afslappet sammenhæng. Det er på det uformelle niveau, at man træffer ord som fx *copain, mec, nana, bagnole, boulot, bosser*. På det formelle niveau ville man her bruge: *ami, garçon, fille, voiture, travail, travailler*. Hertil knytter sig forskellen mellem *tu* og *vous*.

Forskellen mellem de to niveauer spiller en langt større rolle i Frankrig end i Danmark, og eleverne skal være klar over, at hvis man er i tvivl, skal man holde sig til det formelle niveau.

Forskellige teksttyper

Der arbejdes med et bredt udvalg af teksttyper, både skønlitteratur og sagprosa, samt visuelt og auditivt materiale. Mange kultur- og samfundsforhold lader sig bedst formidle ad visuel vej, det gælder fx gadernes indretning, boliginteriører, landskabsformer, tøj osv. Litterære tekster/film kan være meget velegnede til at belyse et kulturelt emne, fx fransk dagligliv eller mentalitet. Samtidig skal eleverne også læse teksterne/se filmene for deres æstetiske og oplevelsesmæssige værdis skyld.

Indsigt i kultur- og samfundsforhold kan opnås i forbindelse med alle former for aktiviteter, både i klassen, i grupper/par og individuelt. Der kan være tale om kortere forløb, måske blot læsning af en bestemt tekst i klassen, eller længere forløb omkring et tema, måske i projektarbejdsform, hvor grupper af elever med læreren som vejleder opsøger, samler og formidler viden til andre i klassen og eventuelt udenfor. Det anbefales, at eleverne bruger varierede arbejdsformer, udtrykker sig både mundtligt og skriftligt og vænnes til at udnytte eksisterende ressourcer, fx egen viden, biblioteker og internet.

Tekstudvalget skal være alsidigt og skal behandle temaer, der er motiverende for eleverne. Nogle gange arbejder man med temaer, som ikke ligger umiddelbart inden for elevernes daglige interesseområde. Der skal man selvfølgelig argumentere for relevansen. Man kan vise, at temaet er vigtigt i en fransk tankegang og selvforståelse, fx forholdet mellem skole, kirke og stat, forholdet mellem Paris og resten af landet, forholdet mellem generationerne, ikke bare børn-forældre, men også unge-ældre, og livsbetingelser, den såkaldte *guerre générationnelle*, som vi også kender i Danmark. Teksterne bør så vidt muligt være autentiske, helst allerede tidligt i forløbet, med en kulturel dimension, som giver mulighed for sammenligning mellem franske og danske forhold. Derved får man mulighed for at tilgodese forståelsen af ligheder og forskelle mellem de to kulturer. Selvom der i begynderfasen er ret snævre grænser for, hvad eleverne kan kapere af autentisk læsestof på fransk, er det vigtigt, at teksterne har et vist indholdsmæssigt niveau for at skabe og fastholde motivation og give eleverne lyst til at fortsætte arbejdet med fransk på egen hånd.

Grammatik

Grundlæggende er den franske sætningsopbygning meget lig den danske, engelske og tyske, fx *il parle trop vite, han taler for hurtigt, he speaks too fast, er spricht zu schnell*. Men der er nogle få, vigtige forskelle, som ofte giver problemer. Disse forskelle skal man forklare. Det drejer sig primært om nogle centrale grammatiske fænomener, der optræder i næsten enhver samtale eller tekst:

- Placeringen af personlige pronominer som objekt/dativobjekt foran verbet: *je le sais*, eller *je lui donne une glace*. Derimod er der ingen grund til at undervise i de indviklede regler om placeringen af to samtidige pronominer, *me, le* osv. Disse kombinationer undgår franskmændene i praksis ved simpelthen at stryge akkusativpronominet, *oui, je lui ai dit*.
- Brugen af nægtelserne og deres placering, *ne ... pas* osv. I dagligsprog stryges *ne* og nægtelsesordet står på samme plads som "ikke" på dansk.
- Kongruens, det at verbalet bøjes i person og tal efter subjektet.
- Adjektivets placering; de elementære adjektiver, *bon, mauvais* osv. placeres foran substantivet. De øvrige andre efter substantivet.

Når man lærer at bruge et fremmedsprog, er man ofte nødt til at formulere sig i korte hovedsætninger, der kan virke abrupte og meget generaliserende. Man kommer derfor let til at sige noget, som man faktisk ikke helt mener. Det kan man imødegå, hvis man forholdsvis hurtigt lærer eleverne, hvordan de kan nuancere og skabe sammenhæng. Sproget tilbyder i hvert fald to gode redskaber: bisætninger og konnektorer.

Eleverne skal lære aktivt at beherske de vigtigste bisætningstyper. Det drejer sig om følgende konjunktioner/bisætningsindledere: *qui, que, quelle, quoi, où, comment, pourquoi, parce que, pour que, avant que, après que, pendant que*. Nogle af dem kræver konjunktiv i korrekt sprog (*pour que* og *avant que*), hvilket man dog i folkeskolen bør lade ligge og i stedet fokusere på at kunne bruge sætningstyperne.

Undervisningsvejledning

Det er også nyttigt at kunne bruge de såkaldte konnektorer, som er en gruppe småord, der tjener til at tydeliggøre rækkefølgen og den røde tråd i en tekst, fx *d'ailleurs, donc, en effet, en fait, pourtant, mais, quand même, voilà pourquoi*. Disse ord er med til at sikre en flydende og sammenhængende kommunikation både i tale og skrift, og de giver en god mulighed for at kunne udtrykke sig mere personligt. De læres bedst ved, at eleverne får besked om at skulle bruge bestemte konnektorer, fx i en skriftlig tekst. Opgavebeskrivelsen bør altså ikke bare omfatte en teksttype og emne, men også gerne et bestemt ordforråd og nogle ganske bestemte semantiske/grammatiske størrelser som fx nogle bestemte konnektorer.

Arbejdet med grammatik integreres i den øvrige undervisning. Det vil ofte være naturligt at gøre opmærksom på grammatiske forhold i forbindelse med de faser af skriveprocessen, hvor man skal finpudse det endelige resultat. Det gælder arbejdet med kongruens, verbaltider og brugen af bisætninger. Det er vigtigt at vække elevernes nysgerrighed. Få dem til at undre sig, fx ved brug af danske sprogeksempler. Brug små sætninger fra avisernes sprogrubrik à la "Hvad de dog siger". Eleverne forstår grammatik meget bedre, når de selv stiller spørgsmålene, og de vil på den måde opdage, at grammatik kan være sjovt.

Sprogtilegnelse

Undervisningen tilrettelægges sådan, at eleverne bliver opmærksomme på, at sprogtilegnelse er en proces, de selv har indflydelse på. Dette kræver, at eleverne inddrages i tilrettelæggelsen, og en bred anvendelse af forskellige organisationsformer med særlig vægt på par- og gruppearbejde, så eleverne får mulighed for at bruge sproget i mange forskellige sammenhænge og på basis af mange forskellige slags sprogligt materiale. En forudsætning for, at alt dette kan lykkes er, at undervisningsmiljøet er præget af tillid og accept, så eleverne tør eksperimentere med deres eget sprog. Man skal være lydhør for elevernes forslag og kommentarer.

Det er vigtigt for eleverne at opdage, at de ret hurtigt kan bruge deres fransk uden for skolen. Dette aspekt kan styrkes ved, at man beder dem om at opsøge franske tekster, produkter og andet, som man så inddrager i undervisningen. Senere i forløbet kan det udbygges med aftaler med pennevenner i Frankrig og i andre lande. Eleverne må opsøge situationer uden for skolen, hvor de kan bruge og udvikle deres sprog. Fx ved at være opmærksomme på franske ord og varemærker i dagligdagen, læse om Frankrig og andre fransktalende lande i aviser og se fransksproget tv og film.

Sprog på vej – Sprogtilegnelsesprocessen

Elevsproget er et sprog, der er "på vej". Eleverne har et intersprog, der hele tiden udvikler sig. Dette intersprog udvikler sig ved, at eleven mere eller mindre ubevidst danner sig nogle formodninger om fransk og prøver sig frem og ser, om formodningerne bekræftes eller afkræftes. Eleven afprøver hypoteser om, hvordan det franske sprog fungerer. Fx kan

Undervisningsvejledning

en elev have en formodning om, at det danske ord *som* svarer til fransk *qui*. På denne baggrund producerer han følgende: *Quelque chose qui on peut voir dans le film*. På et eller andet tidspunkt vil eleven sikkert få formodningen afkræftet, og sproget kan udvikle sig yderligere. Andre eksempler kunne være: *il est trente ans*, *flûte* i betydningen *baguette*.

På udtaleområdet er der ofte en del automatisk overførsel fra dansk, fx når eleverne ikke stemmer s'erne, fordi man ikke har stemt s på dansk. Her kan man sige, at elevernes franske intersprog endnu ikke har udviklet sig så langt, at det omfatter forskellen mellem stemt og ustemt s.

Elevsprog på alle klassetrin vrimler med sproglige blandingsformer eller fejl. Ved at lytte opmærksomt til elevernes sprog og analysere det, får læreren et godt indblik i elevernes hypotesedannelse. Hypoteserne dannes typisk ud fra erfaringerne med dansk – eller for flersprogede elevers vedkommende, det pågældende modersmål – og fransk, men også hypoteser baseret på engelsk vil forekomme, fx *monnaie* i betydningen *argent*. I praksis kan det ofte være umuligt at sige præcist, hvor eleven har sine hypoteser fra, men det er bemærkelsesværdigt, at hypoteser sjældent er tilfældige. Elevsproget (intersproget) har sin egen systematik og dynamik.

Det er vigtigt, at der er en hensigtsmæssig feedback, så eleverne kan få be- eller afkræftet deres hypoteser. Dette sker især i samtaler, hvor eleverne kan vænnes til at være opmærksomme på, hvad der bliver forstået og ikke forstået, og hvilken effekt bestemte ord og vendinger har på samtalepartneren. Derudover får eleverne vigtig feedback fra læreren, fra tekstlæsningen og fra deres arbejde med ordbøgerne.

Elevsprog og fejl

Når man lærer et fremmedsprog, dannes der et sprog, der befinder sig mellem modersmålet og fremmedsproget. Dette sprog, intersproget eller elevsproget, henter træk fra både modersmål og fremmedsprog. Det er et stadium, man ikke kan komme uden om i læringsprocessen. Og det er samtidig præget af en vis logik. Læreren skal vide så meget om de to sprog, der er på spil, at han/hun kan forklare eleven, hvori fejlen består. Det giver en god selvtillid at få at vide, at den fejl, man har lavet, er forklarlig, og dermed i en vis forstand fornuftig. Disse forklaringer er vigtige redskaber, da de hjælper eleven til at danne analogier, som udgør en vigtig del af indlæringen; man kan jo ikke lære alle de sætninger, man gerne vil producere! Men man skal lære nogle elementer og reglerne for deres kombination, bl.a. pr. analogi.

Fejl er trods alt kun en lille del af sprogproduktionen, og det er hele elevens sprog, der fortjener opmærksomhed, ikke blot fejlene. I øvrigt skal man være opmærksom på, at mange af de fejl, eleverne laver, ikke betyder ret meget for forståeligheden. Den afhænger især af ordvalg, sætningsopbygningen, dvs., ordstilling, udtale og intonation. Bøjning, køn og tal, modus og lignende spiller faktisk ikke den store rolle på dette niveau. Dog er kravene til korrekthed større i skrevne tekster end i den mundtlige kommunikation.

Undervisningsvejledning

Kommunikationsstrategier

Når eleverne arbejder med motiverende temaer, overstiger de kommunikative krav ofte deres sprogbeherskelse. Derfor er det vigtigt, at eleverne lærer nogle kommunikationsstrategier, der sætter dem i stand til at klare sig på trods af sådanne vanskeligheder.

En kommunikationsstrategi kan bestå i at bruge et engelsk eller dansk ord, når man mangler det franske. Nogle gange vil kommunikationen lykkes, andre gange kræves der yderligere forklaring. Hvis en elev fx vil sige, at han/hun godt kan lide is og siger: *J'aime ice-cream*, vil mange franskmænd godt kunne forstå dette. Men hvis eleven ønsker at sige, at han/hun godt kan lide smørrebrød, og siger: *J'aime smørrebrød*, så vil der være brug for en nærmere forklaring, fx ved hjælp af ordet *sandwich* og vendinger som: *c'est une sorte de...* Brug af dansk virker stort set aldrig!

En anden kommunikationsstrategi er at bruge kropssprog (mimik og gestus) til at angive, hvad man mener. Eleverne opmuntres til at være bevidste om, hvornår der er noget, de ikke forstår, og til at gøre opmærksom på det. De kan bede samtalepartneren om at gentage eller forklare en bestemt passage eller et bestemt ord osv. Hvis de har at gøre med en vanskelig passage i en skreven tekst, opmuntres de til ikke at give op, men til at prøve at gætte sig til meningen ved blandt andet at udnytte deres viden om andre franske ord eller om engelske og danske ord, der ligner, fx *action*, *historique*, *proposer*, *beauté*. Sådanne ordgæt må ofte suppleres med ordbogsopslag.

Læringsstrategier

Elevernes udvikler efterhånden nogle læringsstrategier ved at arbejde med sprogtilegnelsen, dvs. metoder til selvstændigt at videreudvikle deres sprog. Ikke alle læringsstrategier er hensigtsmæssige, fx oversættelse og nedskrivning af gloser uden systematik. Læreren skal rådgive og anvise andre strategier. Eleverne skal efterhånden opnå et bevidst forhold til den måde, de lærer sprog på, så de bliver klar over, hvad de selv kan gøre både nu og senere.

Det betyder, at de skal lære at bruge hjælpemidler. Oplagsbøger, grammatikker og ordbøger, både på papir og på nettet. Dertil kræves et grundlæggende kendskab til visse tekniske begreber og udtryk, sætningsled, ordklasser og centrale grammatiske og semantiske betegnelser, fx abstrakt og konkret. Disse hjælpemidler integreres i undervisningen ved af og til at stille nogle opgaver, der kun kan løses ved brug af disse hjælpemidler.

Undervejs i franskforløbet vil eleverne måske opdage, at nogle læringsstrategier passer dem bedre end andre. Et eksempel kan være arbejdet med ordforrådet. Eleverne kan opmuntres til at lave personlige ordbøger og fx skrive lister over alle de ord, de møder i forbindelse med et tema. Senere skrives disse ord ind i associationsnet eller andre oversigter, indføres på tegninger og lignende, sådan at de bliver sat i forbindelse med allerede kendte franske ord. Et andet eksempel kunne være, at eleverne sætter sig det mål, at hver gang de har set eller hørt et (formodet) fransk ord uden for skolen, noterer de sig det og slår det op i en ordbog.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne præsenteres gennem hele undervisningsforløbet for materiale, der giver dem mulighed for at danne sig en alsidig indsigt i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Undervisningen vil selvfølgelig koncentrere sig om Frankrig, men man skal også arbejde med andre fransktalende lande og områder, fx Québec, Belgien, Schweiz, Marokko.

Eleverne skal opleve mangfoldigheden i kultur- og samfundsforhold ved at arbejde med stof, der peger på ligheder og forskelle af historisk, geografisk, æstetisk, social eller etnisk art. De vil da opdage, at ideen om den “typiske franskmand” og den “typiske dansker” er en fiktion.

Det er et vigtigt mål for denne del af undervisningen, at eleverne får en fornemmelse for samspillet mellem de historiske og naturgivne betingelser, og de resultater, vi kan se nu. Et eksempel kan være forskelle i brug af byggematerialer og arkitektur i Nord- og Sydfrankrig, fx brugen af skifer og tegl på grund af forskellig geologi eller skodder i syd som beskyttelse mod den stærke sol. Man kan fortælle om og se på forskellige perioder, så eleverne får en fornemmelse af historie og fortidens rolle for nutiden.

Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne får øje på ligheder og forskelle mellem deres egen kultur og den franske. Det er vigtigt ikke blot at holde sig til de rene konstateringer: de gør sådan, og jeg gør sådan. Man skal ned i forklaringerne især ved at inddrage historie og natur/geografi. Hvorfor bruger de ikke ret meget smør sydpå? Hvorfor spiser de ikke mørkt brød? Den slags spørgsmål vækker til eftertanke og vil røkke ved mange faste ideer og indtryk.

Via e-mail kan eleverne fx få kontakt med fransktalende i ikke fransktalende lande. Herved får eleverne lejlighed til at bruge fransk som internationalt kommunikationsmiddel.

Temaer

Undervisningstemaerne skal i deres helhed give eleverne et rummeligt og dækkende indtryk af kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande med hovedvægt på Frankrig. Temaerne kan dække dagligliv, centrale samfundsforhold, normer og værdier samt æstetik i bred betydning:

Dagligliv

Hvordan former livet sig i forskellige miljøer i by og på land? Hvordan er døgnrytmen, hvad arbejder folk med, hvad foretager de sig i deres fritid osv.

Samfundsforhold

Hvordan fungerer samfundet, fx det politiske system, skolesystemet? Hvordan er befolkningens sammensætning? Hvilke vigtige samfundsproblemer diskuterer man?

Undervisningsvejledning

Normer og værdier

Hvad er vigtigt i franskmændenes liv? Hvad lægger de vægt på i opdragelsen: forholdet mellem køn og generationer. Synet på menneskerettigheder, individets status, elite osv.

Æstetik

Kunstens store betydning i Frankrig, traditionel og ny fransk musik, fx inden for ballader og rap, æstetisk indflydelse fra de gamle kolonier, klassisk og moderne arkitektur, formens betydning, kroppen som kunstværk, mode, mad og vin.

Den franske geografi er stærkt varieret, der findes stort set samtlige klimatyper, og denne brede variation spiller en stor rolle for den franske mosaik. Det skal naturligvis indgå i undervisningen. Denne naturvariation kan ofte kombineres med vigtige begivenheder i landets historie. Det er relevant at inddrage revolutionen i 1789, 1. og 2. verdenskrig, Algerkrigen, ligesom Frankrigs ambivalente forhold til USA stadig spiller en stor rolle.

Progression inden for kultur- og samfundsforhold

Indholdet afpasses fra starten og gennem hele forløbet efter elevernes forudsætninger. Det vanskelige ved at planlægge en egentlig progression ligger ikke så meget i selve temaerne, men snarere i de tekster, der bruges og brugen af dem. Det vil sige, at det er det sproglige arbejde, der er afgørende. I virkeligheden kan et bestemt sproglig arbejde realiseres med brug af mange forskellige temaer. Eleverne har om ikke altid viden, så dog nogle forventninger og forhåndsindstillinger om, hvad Frankrig er for et land, sådan som de udtrykte det, lige da de påbegyndte deres franskforløb. Disse kan ofte med fordel være udgangspunkt for arbejdet med et bestemt tema, fx franske produkter (ost, vin, biler m.m.), Paris som turistby, det franske landskab (de franske alper, Côte d'Azur), Tour de France osv. Et tema som fx familieliv kan placeres tidligt i franskforløbet og bl.a. dreje sig om beskrivelse af dagligliv og ordforråd om familie, fritid og bolig.

Sammenligning af kulturer

Eleverne vil undertiden, fx i forbindelse med skolerejser og andre kontakter, have brug for at fortælle andre om Danmark, og her har læreren en vigtig opgave som formidler mellem forskellige kulturer. Hvad kan man forestille sig, at franskmænd (eller franske elever i andre lande, fx Italien) ved om Danmark i forvejen? Hvad kan de tænkes at være interesserede i? Hvordan tror udlændinge, at danskere tænker om dem? Hvordan tænker de om danskere? Her kan man fx bruge fransksprogede tekster om Danmark, turistbrochurer og lignende.

Når der er flersprogede elever i klassen, er det relevant at sammenholde fransk og dansk kultur med de flersprogede elevers oprindelseskultur. Undertiden kan man desuden udnytte det faktum, at deres oprindelseskultur er repræsenteret i det fransktalende land, man arbejder med.

Undervisningsvejledning

Internationaliseringen betyder på nogle områder en uddybning af kulturelle forskelle, på andre en udjævning. Selv om forskellene er væsentlige, er det nok så meget bevidstheden om lighederne, der letter den menneskelige kontakt. Når man fremhæver forskelle, vil det ofte være relevant at overveje, hvorfor disse forskelle består, og om de er ved at forandre sig.

Egnede temaer til sammenligning kan fx være: At gå i skole i Frankrig og i Danmark, mode og livsstil, minoriteter i de forskellige lande, musikkulturen, kønsroller, de to landes nationalmelodier.

Et eksempel på et undervisningsforløb

Tour de France

Eleverne har sikkert hørt om fx *Champs-Élysées* og *L'Arc de Triomphe* – det er oplagt at gøre dem opmærksomme på den rigtige udtale af navnene. *Tour de France* er en sportsbegivenhed, der både nationalt og internationalt er af kæmpestor betydning for Frankrig. Dette cykelløb indeholder så mange kulturformidlende elementer både i relation til fortid og til samtid, at det er relevant og motiverende. Foruden at give et naturligt indblik i Frankrigs geografi, forskellige regioner og landskaber, kan man bruge disse for manges vedkommende genkendelige stednavne til sprogræning i arbejdet med udtale og til opdagelse af, hvordan skrift og udtale hænger sammen.

Kort kan siges om *Tour de France*:

Cykelløbet *Tour de France* har været en årlig tilbagevendende begivenhed i Frankrig siden 1903. Løbet er på i alt ca. 4000 kilometer, varer cirka tre uger og består af 22 etaper. Byerne kappes om at blive etapeby og huse deltagerne for en nat og er lykkelige, hvis Tour'en går gennem deres gader. Deltagerne er inddelt i hold (*équipes*), der har cyklister af forskellige nationaliteter. Holdene bliver ofte sponsoreret af firmaer og lignende, således TELEKOM (tysk), ONCE (spansk), Crédit Agricole (fransk) og CSC (dansk). Tour'en er i nyere tid ofte startet i udlandet – men slutter altid på *Champs-Élysées* i Paris.

Da *Tour de France* foregår i juli måned, er det en god idé at få det lokale Amtscenter for Undervisning til at optage nogle reportager fra løbet til udlån. Nye og gamle franske magasiner og blade, især sportsavisen *l'Équipe*, som har arrangeret løbet siden 1947, bør ligge permanent i franskklassen som inspiration og illustration til mundtlige og skriftlige arbejder og til kigge/gætte/læse aktiviteter.

Le Club Tour de France består af løbets fire hovedsponsorer: *Coca-Cola*, *Fiat*, *Crédit Lyonnais* (hvis gule kendingsfarve går igen i "den gule førertrøje"), samt *Champion*, der er en stor fransk fødevarer kæde. De kalder sig også *Les quatre favoris de la Petite Reine*, (*la Petite Reine* er et kælenavn for cykel). Navnet opstod under det første *Tour de France* i 1903. Læs mere på internettet på adressen: www.letour.fr.

PMU Paris Mutuel Urbain er et stort lotto/væddemålsforetagende, der sælger lodder i kiosker m.m.

Ostefirmaet, der producerer camembert'en, *Le Cœur de Lion*, kårer hver dag den modigste og mest aktive rytter på dagens etape.

Undervisningsvejledning

Præsenter eleverne for Tour'ens nøgleord. Gennemgå ord som: *les coureurs, les spectateurs, les équipes français, espagnols, danois, le départ, l'arrivée, le peloton, les poursuivants, la tête de la course, le dopage*. Der er sikkert mange Tour-eksperter i klassen til at forklare de forskellige ting. Lær dem de franske udtryk for førertrøjerne og konkurrence-kategorierne:

Le maillot jaune – classement général

Le maillot vert – classement par points

Le maillot à pois – classement de montagne

I samme forbindelse kan man arbejde med farverne, fx *bleu, blanc, rouge, vert, jaune*. Øv udtale, og stil fx spørgsmål som: *L'équipe de Crédit Agricole est de quelle couleur ?*

Eksempel på en lytteøvelse, læreren læser højt. Bed eleverne i første omgang kun at koncentrere sig om det, de hører:

Reporter: Bonjour, chers auditeurs, et bienvenus au départ du Tour de France. Nous sommes tous là, la presse, la télévision, la radio, les spectateurs, les touristes – et naturellement – les équipes de toutes les couleurs sur leurs vélos. Et le Diable est là aussi ! Il Diabolo ! Il fait très beau aujourd'hui. Au village, on voit la mairie avec son drapeau Tricolore – et la poste. L'ambulance qui doit aider les coureurs vient de passer. D'en haut, deux hélicoptères vont suivre le Tour de France jusqu'à l'arrivée aux Champs-Élysées à Paris – après 22 étapes. Merci – à bientôt – Christophe Lambert, Antenne 2, Tour de France.

Denne øvelse er en differentieret opgave, hvor eleverne går på jagt efter ord, som de kan genkende/gennemskue fra dansk eller engelsk. Der vil være forskellige svarmuligheder: *départ, coureurs, spectateurs, nationalités, journalistes, télévision, radio* osv. Derefter kan man tale om, hvad det er for ord, og hvad de betyder – eventuelt ord for ord, således at eleverne bliver klar over ordklasserne og vant til også at kunne definere dem, når det drejer sig om franske ord.

Herefter producerer klassen et *Tour de France*, dvs. eleverne forestiller sig, hvordan et *Tour de France* kan forløbe, med hvad dette indebærer af rutetilrettelæggelse, deltagere, gennemførte etaper, reportager, underholdning osv. Ruten kan eventuelt ud over Frankrig lægges igennem Belgien og Schweiz og andre lande. Sammen definerer klassen de forskellige opgaver og fordeler dem med vejledning fra læreren. Eleverne fordeler sig i grupper, og nogle arbejder måske alene. Alle opgaver rummer krav om sproglig produktion på fransk, mundtlig, og/eller skriftlig og må gerne indgå i en større sammenhæng. Der kan være tale om at udarbejde en dialog, et kort over Frankrig, en kort radioreportage eller en montage om et bestemt punkt på ruten.

Opgaverne kan differentieres alt efter elevernes forudsætninger, men er hver for sig nødvendige for gennemførelse af hele forløbet. Eleverne opmuntres til hele tiden at være opmærksomme på, hvilke problemer de selv kan løse, og hvornår de har brug for hjælp fra læreren.

Undervisningsvejledning

Fremlæggelsen består i en række små dramatiseringer fra udvalgte punkter i Tour'en, samt forskellige ting hængt op på væggene: præsentation af deltagerne, landkort, skriftlige beretninger, avisartikler og tegninger vedr. uheld og andre tildragelser, små tegneserier, fotos fra turistbrochurer, m.m.

Til slut er der fælles evaluering af forløbet, herunder om alle har fået noget ud af det, både sprogligt/indholdsmæssigt og personligt/socialt.

Kernefaglighed

Arbejdsgruppen

Undervisningsministeriet nedsatte i 2001 en arbejdsgruppe, der skulle arbejde med kernekompetencer i fremmedsprog, svarende til de tidligere nedsatte grupper vedrørende matematik, dansk og naturvidenskabelige fag. Arbejdsgruppen skulle foretage en systematisk gennemtænkning af det centrale indhold i vore uddannelser og fag gennem hele uddannelsessystemet. Arbejdsgruppen skulle endvidere klarlægge, om der var sammenhæng mellem indhold og arbejdsmetoder de forskellige niveauer imellem, og om der på hvert niveau bygges videre på de kvalifikationer og arbejdsmåder, der er erhvervet på forudgående niveauer. Gruppen skulle endelig udarbejde anbefalinger for udvikling af undervisning og indhold – kernefaglighed og kompetencer – i de moderne fremmedsprog, ligeledes igennem hele uddannelsessystemet. Arbejdsgruppens rapport udkom i 2003 i hæfteform (*Fremtidens fremmedsprog – vinduer mod en større verden*, Temahæfte nr. 5, UVM's forlag. Rapporten kan også ses på www.nyfaglighed.emu.dk).

Rapporten peger på, at der skal sikres sammenhæng i målene fra begyndelsen til afslutningen i et gennemgående system primært i grundskole og de gymnasiale uddannelser. Samtidig skal der sikres en klar progression, hvor hvert niveau har ansvar for, at dets mål opfyldes. Til at definere progressionen i sprogfagene har arbejdsgruppen anvendt de niveauer og målbeskrivelser, som findes i Europarådets rapport, "Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog". I tysk og fransk har grundskolen hovedansvaret for, at eleverne når de mål, der er beskrevet i niveauerne A1-A2 (2. fremmedsprog).

Rapporten peger endvidere på, at der er behov for brobygning mellem de forskellige niveauer. Ofte oplever elever på tværs af uddannelsesområderne store problemer med at håndtere de sprog, som de tidligere har lært. Det ses ikke mindst ved overgangen fra grundskolen til de gymnasiale uddannelser. Både krav og undervisningsmetoder i de gymnasiale uddannelser er meget anderledes end dem, eleverne kender til fra grundskolen. Hvor grundskolens fremmedsprogsundervisning i høj grad er udtryk for en kommunikativ sprogopfattelse, har gymnasiet og HF en lang tradition for at prioritere tekstbaseret undervisning med det formål at give færdigheder inden for især læsning og grammatik.

Undervisningsvejledning

Rapporten fastslår, at kendskabet i de gymnasiale uddannelser til den forudgående sprogundervisning og omvendt er for ringe. Det medfører let situationer, hvor læreren i en gymnasial uddannelse baserer undervisningen på viden, som eleverne ifølge grundskolens læreplaner ikke har opnået, og samtidig overser viden og færdigheder, som eleverne har. Denne mangel på kendskab til stof og metode skoleformerne imellem er u hensigtsmæssig, og skævheden bør rettes op.

Rapporten sætter endelig fokus på lærerrollen. Lærerrollen ændres i et uddannelsessystem, der hele tiden er under pres og forandring. Læreren kan derfor ikke klare sig med den grundlæggende uddannelse, han eller hun fik engang. Også den beskrevne, nødvendige koordinering af uddannelsessystemerne stiller krav om opdatering af (kerne)fagligheden. Det anbefales, at lærere som en del af deres arbejde både går sammen med andre lærere for at løse fælles opgaver og løbende udvikler deres egen professionelle kunnen.

Anbefalinger

Arbejdsgruppens arbejde resulterede i en række anbefalinger. De vigtigste gengives her:

Det sikres, at alle i overensstemmelse med EU-kommissionens anbefalinger opnår god beherskelse af mindst to fremmedsprog i et normalt skoleforløb. Dette kræver, at der er obligatoriske sprog i grundskole og ungdomsuddannelser. Det skal fortsat være muligt i de gymnasiale uddannelser at vælge yderligere fremmedsprog.

Der skal sikres en klar progression og graduering i sprogtilegnelse og undervisningsindhold med hensyn til stof, aktiviteter og arbejdsformer på de enkelte trin såvel som i uddannelsesforløbet som helhed. Arbejdsgruppen anbefaler, at modellen til sikring af progression og graduering fra rapporten Fremtidens sprogfag tages i anvendelse inden for alle fremmedsprogene. Det skal ske i forhold til de sproglige niveauer og målsætninger, som er opstillet af EU og Europarådet i rapporten Den Fælles Europæiske Referenceramme for Fremmedsprog. Det opnås gennem klare målbeskrivelser med præcise angivelser af progression og graduering i de enkelte fag på tværs af de forskellige trin i uddannelsessystemet.

Der skal i hvert forløb etableres mulighed for selvevaluering og testning af standpunkt for eleverne. Lærerne bør have mulighed for at inddrage diagnostiske prøver som et led i den løbende interne evaluering. Begge dele bør ligeledes ske i forhold til de sproglige niveauer, som er opstillet af EU og Europarådet i bl.a. *Dialang*.

Dialang er et it-baseret selvevaluerings værktøj, som er udviklet med støtte fra bl.a. Europakommissionen. *Dialang* tilbyder omhyggeligt udformede og kontrollerede tests i læsning, skrivning, lytning, grammatik og ordforråd på mange niveauer og på forskellige sprog. Eleverne får øjeblikkelig feedback og professionel rådgivning om, hvordan de kan forbedre resultatet. *Dialang* er det første større sprogevalueringssystem, der er baseret på den fælleseuropæiske referenceramme og kan ses på adressen: www.dialang.org

Undervisningsvejledning

Der skal etableres klare overdragelsesforretninger mellem forskellige trin i uddannelses-systemet. De skal sikre information mellem de forskellige trin i uddannelsen og skal forpligte ikke kun det afleverende, men også det modtagende trin. Informationen skal omfatte mål for undervisningen og for det tilegnelsesniveau, som hvert trin stiler imod at føre eleverne frem til.

Der skal etableres en systematisk fagdidaktisk uddannelse og efteruddannelse for sproglærere på alle niveauer.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere

- at der snarest sker en fagdidaktisk brobygning, hvor man tilegner sig viden om sprogundervisningen på de afgivende og de modtagende niveauer
- at lærerne på alle niveauer udvikler deres viden og bevidsthed om forskellige fremmedsprogdidaktiske metoder, som anvendes på de forskellige uddannelsesstrin samt reflekterer over deres hensigtsmæssighed
- at lærerne opdateres med hensyn til viden om sprogtilegnelse generelt.

Rapporten opstiller følgende eksempler på mål inden for fremmedsprogenes kernekompetencer:

Eksempler på kompetencemål:

- søge og udnytte informationer fra internettet
- læse artikler om emner af aktuel national eller international interesse
- anvende instruktioner, opskrifter og brugsanvisninger ved at udnytte forforståelse og kvalificeret gætning
- læse mellem linierne
- orientere sig i en fremmed storby
- lytte med empati på trods af sproglige og kulturelle barrierer
- nyde æstetiske udtryk, fx musik, digt, rap og tekst med ældre sprogbrug på trods af sproglige barrierer
- udtrykke ønsker, hensigter, følelser og holdninger med andet end ord
- hjælpe andre med at overvinde vanskeligheder med at udtrykke sig
- agere i en anden kultur med empati.

Eksempler på faglige mål:

- referere noget læst eller oplevet med en vis sproglig præcision
- anvende skriftsprog med en vis træfsikkerhed
- have et receptivt ordforråd af en vis størrelse
- vælge og anvende hensigtsmæssige strategier i forhold til læse-, lytte- og taleformål
- redegøre for aspekter af kultur- og samfundsforhold i de lande, hvor målsproget tales.

Undervisningsvejledning

Praktisk musiske aktiviteter

At arbejde praktisk musik er en anden måde at sanse og erkende på. Det er vigtigt, at opgaver og øvelser giver mulighed for at tilgodesee elevernes alsidige udvikling. De praktiske musiske aktiviteter kan betragtes som en holdning til undervisningen, der tilgodeser det hele, skabende menneske, og som involverer alle sanser og giver plads til individuelle tilegnelsesstrategier. De kreative arbejds- og udtryksformer tilgodeser også undervisningsdifferentiering. Eleverne anvender i disse aktiviteter sproget på det niveau, som de personligt er nået til, og mange af aktiviteterne indeholder erfaringsgivende situationer og fælles oplevelser.

Sang

Det er oplagt at inddrage sange helt fra den første franskundervisning. At synge kan være befriende og kan give fællesskabsfølelse samtidig med, at ordene smelter sammen med melodi og rytme. Derudover lægger musikalske aktiviteter op til, at eleverne drøfter deres indstilling til musik fra fransksprogede lande. Det at synge franske sange eller folkeviser, slagere osv. kan have en værdi i sig selv, og sangene giver ofte indblik i en del af den franske kultur. Der er også den fordel ved at synge, at eleverne siger (synger) meget sammenhængende tekst på fransk uden tøven. Lyttefærdigheden øves, eleverne lærer nye ord, og de arbejder med rytme og intonation. Nyere franske sange, fx inden for genrerne pop og rap er utroligt produktive, fordi sangene ofte nærmer sig talesproget.

Billeder

Når elever bliver præsenteret for forskellige udtryksformer, kan de udvikle deres fantasi til selv at benytte sig af varierede udtryksmidler. Eksempelvis ligger der mange muligheder i at bruge et billede som udgangspunkt. Alle eleverne kan forholde sig til billedets motiv og opbygning uanset deres sproglige færdigheder. De kan gå på opdagelse i billedet, søge efter betydninger og arbejde med spørgsmål som:

- hvad forestiller billedet?
- hvordan er billedet bygget op?
- perspektiv (forgrund/baggrund)
- bevægelse (statisk/dynamisk)
- lys- og farvevalg
- hvordan påvirker billedet os?
- lærer billedet os noget om fransk kultur?

Derefter kan eleverne, individuelt og i grupper, skrive små fortællinger om billedet, skrive digte, tegne eller male. De kan eventuelt dramatisere billedets indhold, og ledsage spillet med musik, ligesom de kan skrive små anmeldelser af billedet. Derudover kan de arbejde videre med emnet ved hjælp af computergrafik kombineret med franske ord og sætninger.

Undervisningsvejledning

Kommunikative lege

En række sproglege, fx gættelege, lege med informationskløft eller informationsudveksling, er samtidig kommunikative øvelser, hvor eleverne oplever glæde ved at udtrykke sig på fransk. Den ide, som kommunikative lege bygger på, kan anvendes i alle forløb. I princippet har alle kommunikative lege indbygget et *gap*, en kommunikationskløft, enten i form af en forskel i udformning, indhold, mening eller holdning. Legen går ud på at skaffe sig de oplysninger, man mangler, ved at tale med partnere. Hermed skabes en situation, hvor eleverne er nødt til at kommunikere for at løse opgaven.

De letteste kommunikative lege har helt konkrete *gaps* og egner sig ofte til pararbejde, hvor de to deltagere har forskellige oplæg. Elev A har fx et færdigt billede med figurer og farver, elev B mangler farverne. De to elever skal derefter, uden at se hinandens oplæg, kommunikere for at få de to oplæg "gjort ens".

Fra undervisningen i 1. forløb kan *information-gap* udbygges til at træne elevernes kommunikative færdigheder, også om mere abstrakte emner. Der kan arbejdes med par eller grupper, hvor deltagere har et forskelligt udgangspunkt, fx i form af en "rolle" eller en viden, der skal argumenteres og besluttet ud fra.

Læreren bør interessere sig for, hvem der arbejder sammen med hvem i timerne. I længden kommer der for lidt ud af det for begge parter, hvis to elever på markant forskelligt niveau arbejder sammen, selv om de hygger sig eller er gode venner. Jævnbyrdighed mellem skiftende samtalepartnere befordrer i højere grad elevernes sprogudvikling, fordi jævnbyrdigheden gør begge parter trygge. Skiftende partnere forhindrer eleverne i at vænne sig til fastlåste talemønstre, da nye partnere kræver nye samtalestrategier.

Drama

I kommunikationsspil spiller eleverne forskellige roller og bruger fransk til at kommunikere i par, større grupper eller klassen. Der kan være tale om mere bundne rollespil med præcist beskrevne opgaver eller friere rollespil, simulationer og dramatiseringer. Spillene kan dreje sig om at gennemprøve dagligdags situationer såsom at købe ind, eller de kan være mere fantasifulde såsom sketches eller lignende. Der kan være tale om at gætte nogle ord eller vendinger ved at mime eller ved at lege "tyve spørgsmål til professoren".

Der kan med fordel arbejdes med bundne rollespil eller simulationer i franskforløbet, hvor indholdet styres af en bestemt situation eller nogle bestemte holdninger. I løbet af denne proces vil eleverne komme ud for flere gentagelser af ord og sætninger end ved nogen anden sproglig aktivitet. Sprog og handling kædes sammen, og arbejdet med mimik, gestik, udtale og intonation indgår i en meningsfuld sammenhæng. Arbejdet med at sætte et stykke op er derfor ofte en proces, der opleves som et stort ryk fremad mht. elevernes mundtlige sprogfærdighed.

Undervisningsvejledning

En mere omfattende form for praktisk musisk aktivitet er at opbygge et scenarie om et tema, fx *La rue*:

- Gaden – en tænkt gade i en by/landsby i et fransktalende land – planlægges sammen med eleverne. De aftaler, hvad der findes i gaden: tøjbutik, posthus, supermarked, bank, café, tankstation, legeplads, rådhus m.m.
- Eleverne vælger, hvilken aktivitet de vil arbejde med, i par og mindre grupper. Nogle spiller franske børn, unge eller voksne, andre spiller mennesker, der tilhører en bestemt etnisk gruppe. Nogle spiller danske turister eller turister fra andre lande.
- Gaden fremstilles ved hjælp af arrangement af bord og stole, plancher, bølgepap, tæpper, småting, fx lommeregnere, varer, redskaber m.m., eventuelt optagelser af gadestøj, eventuelt gadefotos.
- Eleverne forbereder forskellige aktiviteter og indøver samtidig et relevant ordforråd, relevante talehandlinger, fx købe/sælge, mimik og gestik m.m.
- Eleverne gennemfører rollespil og frie spontane forløb i forskellige situationer i gaden. Spillene kan både være realistiske og mere humoristiske eller overdrevne. Eleverne planlægger måske overraskelser til hinanden.

Forløbet kan eventuelt filmes og fungere som feedback for eleverne og kan eventuelt vises for forældrene.

Et andet eksempel kan være, at eleverne forestiller sig en rejse til et fransktalende land, som de forbereder og gennemfører med alle de praktiske problemer, der er forbundet hermed, fx indhente informationer om områdets geografi og historie, søge information om transportmuligheder, overnatning, lave pas og billetter, skrive rejsedagbog og postkort, lave tegninger af morsomme oplevelser osv.

Sproglege

Eleverne kan aktiveres med mange forskellige former for sproglege, hvor de arbejder kreativt med sproget, i form af bl.a. kryds og tværs eller *acrostiches* digt, hvis linjers begyndelsesbogstav danner et ord, fx

V itesse
E légance
L uxe
O riginalité

Egnede spil er endvidere talbingo, billedlotteri, fx *jeu de mémoire* hvor man skal parre kort, eller andre kortspil, hvor man skal samle kort fra samme gruppe, fx dyr eller frugter. Hertil kommer bevægelseslege som Simon siger (*Jacques a dit*), gættelege som fx galgen (*le pendu*) eller gådeløsningslege, hvor hver elev har sin del af informationen, og hvor gåden først kan løses, når hele klassen er i besiddelse af alle informationerne. Mange af disse sproglege omfatter ting, som eleverne selv kan fremstille, fx kortspillet *Jeu de sept familles*.

Eleverne kan endvidere arbejde med tælleremser som fx

*Un, deux, trois, nous irons au bois,
quatre, cinq, six, cueillir des cerises,
sept, huit, neuf, dans mon panier neuf,
dix, onze, douze, elles seront toutes rouges.*

Digtene kan eventuelt omsættes til billeddigte, eller eleverne kan illustrere deres digte ved hjælp af tegninger eller tegneserier, collager, fotos. Man kan stille særlige betingelser for digtet, fx at det kun må bestå af fire verslinjer med seks stavelser i hver.

Tværfaglighed

Franskundervisningen sigter på, at eleverne får udsyn og perspektiv og opnår en helhedsforståelse af et emneområde, samtidig med at de anvender og udbygger deres fransk-kundskaber og færdigheder. I tilrettelæggelsen af et tværfagligt arbejde er det vigtigt at tage udgangspunkt i fagets mål. Hvilke mål tilgodeses gennem det tværfaglige arbejde? Det er vigtigt at gøre sig overvejelser over, på hvilke områder det vil være velbegrunderet og oplagt at bruge arbejdsmetoder, færdigheder og viden fra franskfaget.

I CKF-området om kultur- og samfundsforhold anføres områder, der lægger op til forskellige grader af perspektivering. Det vil derfor være et valg i tilrettelæggelsen at beslutte omfanget af et emne. Dette sker i samarbejde med eleverne.

Emnet fastlægges i en proces, hvor der arbejdes med brainstorming og vægaviser. Lærerne fra forskellige fag finder sammen med klassen frem til et emne, der kan skabe inspiration. Den næste fase er at finde frem til centrale problemstillinger. Eleverne er med til at samle stof ind, fx billeder, tekster, musik og artikler. De registrerer, hvad de umiddelbart kan høre, se og læse i deres omgivelser, fx litteratur, film, internet, radio, tv og eventuelt erfaringer fra rejser.

For at eleverne bedre kan få øje på franskfagets muligheder i en tværfaglig og projektorienteret sammenhæng, er det vigtigt, at de gennem den daglige undervisning har gjort erfaringer med en eksperimenterende og praktisk musisk undervisning.

Indsigt i projektarbejdsformens forskellige muligheder med hensyn til udtryksformer, og færdigheder i brugen af dem, giver såvel eleverne som fransklærerne andre roller og opgaver – i et tæt samarbejde med andre faglærere.

Tværfagligheden kan betragtes på to måder. Enten som det faglige i det tværfaglige, hvor faget fransk indgår i et funktionelt samarbejde med et eller flere fag. Eller som det tværfaglige i det faglige, hvor franskfagets egen interne tværfaglighed udnyttes.

Undervisningsvejledning

Udgangspunktet for et samarbejde om det faglige i det tværfaglige kan være et tværgående emne eller problem, som tillægges selvstændig værdi i kraft af almene overvejelser og begrundelser. Eksempler på emner og problemstillinger er, fx ungdomskultur, miljøproblemer, menneskerettigheder, folkeeventyr eller tv-medier. Under arbejdet bruges begreber, metoder og viden fra andre fag, der belyser emnet eller problemet yderligere. I en sådan sammenhæng får fransk en meningsfuld funktion i helheden.

Dette giver samtidig eleverne mulighed for at udvikle deres forståelse af fransksprogede tekster/kilder og for at formidle deres forståelse til andre elever, der ikke forstår fransk, fx et samarbejde mellem tysk og franskholdet om juletraditioner. Fransksprogede ungdomsmagasiner kan være særdeles nyttige kilder i sådanne samarbejder, ligesom internettet er en oplagt mulighed.

Med hensyn til det tværfaglige i det faglige så er fransk i sig selv tværfagligt. Det fokuserer på sprog og tekster, og samtidig har det et bredt sigte, fordi kultur- og samfundssiden rummer mange forskellige indfaldsvinkler, fx sociale, politiske, geografiske, historiske og æstetiske. Derfor vil også projekter og andre temaforløb inden for fagets egne rammer kunne betegnes som tværfagligt arbejde. Hvis man vælger projektarbejdsformen, vil denne typisk omfatte fem faser:

- Fælles indkredsning og valg af indhold.
- Fælles formulering af enkle problemstillinger.
- Arbejde i grupper med forskellige problemstillinger og udarbejdelse af et produkt.
- Valg af fremlæggelsesform og fremlæggelse.
- Fælles sammenfatning og evaluering.

Projektorienteret arbejde sigter mod et produkt i en eller anden form – skriftligt eller audiovisuelt og gerne kreativt. Hvis produktet skal udformes skriftligt helt eller delvist på fransk, får eleverne mulighed for at bruge deres erfaringer fra procesorienteret skrivning. Denne arbejdsform giver eleverne god anledning til at øve sig i at overskue og fremstille et større materiale og til at overveje, hvem der er målgruppen, og overveje hvilken forhåndsviden den har.

Eleverne kan bruge mange forskellige fremlæggelses- og udtryksformer eventuelt i kombination, fx mundtlige oplæg, dramatiseringer, tegninger, musik. De kan i slutfasen arbejde mere målrettet med den sproglige præcision, herunder udtale og sammenhæng i de mundtlige fremstillinger, dialoger m.m.

Læreren indgår i et tættere samarbejde med andre faglærere og formidler et kendskab til fransk som et sprog- og kulturfag med grænseflader til alle andre fag. Blandt andet af den grund må læreren holde sig à jour med udviklingen i Frankrig og andre fransktalende lande. Det er derfor nødvendigt at videreudvikle sit kendskab til kildesøgning, både på fransk og dansk.

Undervisningsvejledning

Samarbejde med andre fag

Ved planlægning af tværgående emner er det hensigtsmæssigt at overveje ud fra hvilke faglige indfaldsvinkler og i hvilke sammenhænge, man periodevis vil arbejde tværfagligt.

Et emne som “Ungdomskulturer i dag” giver anledning til, at elevernes sproglige og kulturelle viden udfordres ved fx at undersøge, hvordan unges kultur kommer til udtryk i det fransksprogede område, hovedsagelig gennem litterære tekster og fagtekster.

Med projektarbejdsformen arbejder eleverne problemorienteret, dvs. de formulerer temaet sådan, at det er klart, at der er et samfundsmæssigt eller praktisk problem, eleverne ønsker at undersøge nærmere. Hvordan kan det fx være, at vigtige humanitære organisationer opstår i Frankrig, fx *SOS-racisme*, *Les Restos du Cœur*, *Médecins sans frontières*, *Abbé Pierre*? I projektarbejdsformen er der kun i begrænset grad tale om vidensformidling fra lærer til elever. Eleverne indsamler selv mange af oplysningerne og bearbejder og formidler dem selvstændigt. De arbejder primært med autentiske materialer.

Et eksempel på franskfagets muligheder i projektorienteret sammenhæng:

Forud for udvekslinger og sproglejrskoler kan eleverne arbejde med metoder til at foretage undersøgelser i praksis, fx interviewteknik, videoteknik og informationsøgning. Det tværfaglige arbejde kan resultere i fremstilling af brochurer, aviser, cd'er eller film om egen by, henvendt til en bestemt målgruppe.

Informationsteknologi

Elektronisk tekstbehandling

Inddragelse af informationsteknologien i franskundervisningen sker gennem tekstbehandling, e-mail, informationsøgning, interaktive medier og netbaserede undervisningsprogrammer. I takt med at adgangen til multimedierne øges på skolerne, og eleverne bliver fortrolige med disse, skabes der mulighed for at inddrage dem i franskundervisningen.

Med fx power-point præsentation kan en gruppe elever – med udgangspunkt i et emne eller projekt – samle og præsentere eksempler på franske tekster, sange, illustrationer og tale. Den elektroniske form giver netop mulighed for at redigere og samle de enkelte dele til en helhed.

Tekstbehandlingen muliggør mange forskellige sproglige aktiviteter. Læreren kan udforme forskellige oplæg, herunder downloade og bearbejde tekster, der kan variere i type og sværhedsgrad. I en differentieret undervisning kan forskellige elever beskæftige sig med varierede, skriftlige aktiviteter samtidig – enten enkeltvis eller i par eller mindre grupper.

Undervisningsvejledning

Når det gælder brugen af it i franskundervisningen, er det oplagt at lægge vægt på den elektroniske tekstbehandling i forbindelse med procesorienteret skrivning. På mange elever virker brugen af tekstbehandling i sig selv motiverende, og den øgede motivation fører til en større koncentration og bevidsthed om tekstproduktionen. Den skrevne tekst bliver mere læsbar, og arbejdet med layout og inddragelse af egne eller andre elevers tekster i undervisningen lykkes bedre. Tekstbehandlingens muligheder for nemt at rette, slette eller tilføje tekst medvirker til, at eleverne får lyst til i højere grad at afprøve forskellige udkast til formuleringer.

Elektroniske ordbøger og stavekontrol

Inddragelse af fransk stave- og grammatikkontrol virker også hos mange elever positivt ind på arbejdet med skriftlig fremstilling, idet de her bliver opmærksomme på, hvilke ord og vendinger programmet ikke kan genkende som franske.

Samtidig skal man også som lærer være opmærksom på, at disse programmer gennem deres hjælp til eleverne forleder mange til at tro, at når stave- eller grammatikhjælpen ikke protesterer, så er alt i orden. Det er således med den nye teknologi blevet endnu vigtigere at træne elevernes bevidsthed omkring fejltyper, der er generende for kommunikationen. I arbejdet med skriftlig fremstilling kan eleverne ofte med fordel arbejde parvis eller i grupper på tre ved den samme maskine. På den måde bliver eleverne mere opmærksomme på sprog og sprogbrug og indhold, når de taler sammen om et fælles produkt.

Ideer til skriveøvelser

Planlægning og organisering af materiale. Eleverne brainstormer i mindre grupper ud fra skriveoplæg. Nøgleord og -sætninger skrives ned – og organiseres i en rækkefølge og sammenhæng, der giver teksten mening.

Eksempler på skriveøvelser, der kan udvikle tekstproduktion:

- Stafetskrivning, hvor eleverne parvis eller enkeltvis, sidder ved en maskine, læser den tekst, der allerede er skrevet, skriver videre på teksten – og efter en tid skifter eleverne til den næste maskine.
- Eleverne skriver en sammenhængende tekst, der bygger på korte nøglesætninger, skrevet af læreren.
- Videregivelse af informationer i form af brev eller avis til forældrene på fransk, fx Nyt fra fransktimerne.
- Eleverne skriver en tekst og fjerner derefter ord fra teksten. Det bliver andre elevers opgave at rekonstruere teksten. Den oprindelige tekst er gemt som facit.
- Eleverne kan skrive en historie, hvor de får stadig flere oplysninger at skrive ud fra, fx tid, sted, personbeskrivelser og konflikter og deres løsning. Efter samme princip kan eleverne arbejde med at skrive fx et kort eventyr.

Undervisningsvejledning

Elektronisk post

E-mail giver adgang til en direkte og hurtig kontakt med elever og lærere i andre lande og dermed mulighed for at styrke interkulturel forståelse.

Arbejdet med elektronisk post kan tilrettelægges på flere forskellige måder, fx som udveksling af informationer om dagsaktuelle emner eller som længere undervisningsforløb.

Kontakten til andre europæiske skoler, der også har fransk som fremmedsprog (fx Italien, Spanien, Holland, Sverige, England) giver god og jævnbyrdig kommunikation på fransk. Eleverne arbejder med større sproglig præcision. Stavehjælp, ordbøger og grammatik bliver vigtige hjælpemidler i skriveprocessen, og eleverne bliver mere opmærksomme og omhyggelige, også hvad indhold angår.

Hastigheden har en motiverende effekt. Eleverne får hurtigt svar på de meddelelser, de har sendt, mens tingene stadig er nærværende og har deres interesse.

Kommunikationen kan foregå mellem to elever eller som klasse til klasse-projekter. Når der er enighed om et emne, er det vigtigt at beskrive forløbet så præcist som muligt og at lave klare, forpligtende aftaler om tidsrammen.

Udarbejdelse af hjemmeside giver mulighed for, at en klasse kan præsentere et færdigt produkt. Hjemmesiden indeholder vigtige hyperlinks til det fælles arbejde.

Internettet i undervisningen

Internettet kan på mange punkter være med til at udfylde behovet for materialer, der lever op til læreplanen. Opkobling til internettet ændrer radikalt tilgangen til viden og åbner op for samarbejde.

Traditionelt er franskundervisningen bundet til klasseværelset. Det materiale, som man som lærer er vant til at arbejde med, kommer fra bøger, aviser, videoer og bånd. Det er lukkede, statiske materialer, hvor man har mulighed for at forudsige og tilrettelægge et forløb. Internettet er dynamisk, og når der kan kobles op til nettet overalt, behøver undervisningen ikke længere lukkede lokaler. Internettet muliggør en autentisk kommunikation, hvor elevernes arbejde kan udveksles med en ægte modtager til forskel fra den traditionelle "som om" situation.

Internettets store styrke er den enorme mængde af informationer, som det indeholder, men dette er på mange måder også mediets svaghed. Det store problem er dets uoverskuelighed og de store forskelligheder i lødighed og niveau. Med Fagenes Infoguide www.infoguide.dk har læreren fået mulighed for hurtigt og sikkert at finde webbaseret materiale, som er velegnet til undervisningen. De links, der findes i Fagenes Infoguide, er valgt ud fra en faglig og pædagogiske vurdering, hvilket sikrer relevans, overblik og tidsbesparelse for den enkelte lærer i planlægningen af undervisningen.

Undervisningsvejledning

Internettet giver fransklæreren mulighed for at

- få adgang til store mængder materiale til stort set alle emner på fransk selv at kunne følge med i den politiske og samfundsmæssige udvikling i de lande, hvor sproget tales
- få adgang til aktuelle tekster inden for emner, der interesserer eleverne, fx sport, musik og film
- supplere undervisningen med aktuelle artikler fra aviser og tidsskrifter fra hele verden
- hente noveller, digte, sangtekster, filmanmeldelser og eventyr til brug i undervisningen
- skaffe aktuelle prøvetekster, der passer til de emner og tekster, som eleverne har arbejdet med
- få adgang til store mængder af elevproducerede tekster fra en mængde lande – og dermed også adgang til, at danske elevers tekster kan få en ægte modtager
- få kontakt til skoler i resten af verden
- forberede virkelige eller virtuelle rejser rundt i verden ved hjælp af de oplysninger, kort, artikler og reklameindslag, der ligger på nettet
- arbejde projektorienteret på og med fransk.

Nettets største betydning ligger stadig primært i de muligheder, som de giver den enkelte lærer i planlægning og tilrettelæggelse, men efterhånden som antallet af tilgængelige computere øges, vil disses betydning i undervisningen også vokse.

Fagspecifikke programmer

Ved fagspecifikke programmer forstås it-baserede programmer, der rummer et færdigt indhold af øvelser, tekster eller situationer, som eleverne kan arbejde med.

Hvor denne type af materiale tidligere var bundet til flytbare medier som disketter og cd-rom, så findes den store mængde af disse programmer i dag som netbaserede programmer, der ofte er gratis og dermed tilgængelige fra enhver computer med netadgang. Disse fagspecifikke programmer findes i dag som en træningsmulighed på alle niveauer og med et indhold, der gør det muligt at træne stort set alle de grammatiske og ordforrådsmæssige områder, som eleverne har problemer med.

Det er afgørende, at læreren har kriterier for, hvordan de enkelte undervisningsprogrammer målrettet kan bidrage til undervisningen i fransk. Ligeledes er det vigtigt at være opmærksom på om grammatiske udfyldningsprogrammer fx indgår i nogen sproglig eller indholdsmæssig sammenhæng. Nogle afgørende kriterier i lærerens vurdering af de enkelte undervisningsprogrammer er, fx

- om programmet giver anledning til kommunikation eller anden funktionel inddragelse af fransk i undervisningen
- om programmet er en hjælp ved den praktiske gennemførelse af princippet om undervisningsdifferentiering
- om programmet kan indgå i en konkret undervisningsmæssig sammenhæng.

Undervisningsvejledning

Arbejdet med informationsteknologi i franskundervisningen er en stor udfordring til eleverne og læreren, idet der løbende udvikles nye tekst- og kommunikationsformer. Det er vigtigt at kunne arbejde målrettet med informationsindsamling samt bearbejdning og formidling af disse informationer. Samtidig er det vigtigt at kunne forholde sig kritisk til informationsstrømmen.

Undervisningsdifferentiering

Undervisningsdifferentiering drejer sig om at skabe en god balance mellem respekten for både individuelle forskelle og fællesskabet. Det er derfor fra begyndelsen dels afgørende, at undervisningsmiljøet er præget af tryghed og indbyrdes accept af hinandens forskellige forudsætninger, fx at nogle overkommer meget, andre ikke så meget, dels vigtigt at arbejdets tilrettelæggelse afspejler denne balance. Det første forudsætter, at normer for denne accept markeres og indarbejdes konsekvent, og at eleverne dagligt oplever sammenhængen mellem den individuelle indsats og dens anvendelighed i det fælles arbejde.

Differentiering af undervisningen kommer til udtryk i udvælgelsen af stof og aktivitetsformer, der er differentierende i sig selv, og som giver mulighed for, at elever på forskellige sproglige niveauer kan arbejde sammen i fx i *enquête*- og dialogøvelser. Differentieringen foregår desuden via opgavetyper af forskellig sværhedsgrad, omfang, dybde og med forskelligt tidsforbrug.

Dialogen mellem lærer og elever er nødvendig, for at læreren kan sætte sig ind i den enkelte elevs behov og forudsætninger. Ofte kan spredningen være stor på franskholdet, og det stiller naturligvis krav til differentierede arbejdsformer og materialer. Temaerne tilrettelægges fleksibelt, således at den langsomme eller svage elev kan "nøjes" med at fortælle kort og konkret eller skrive lidt mindre, mens den hurtige eller dygtige elev har mulighed for at uddybe, fabulere og skrive længere tekster.

Variationen skal sikre, at eleverne kommer til at bruge alle sprogfærdighederne. Flexibiliteten giver mulighed for særlige udfordringer for de dygtigste elever, samtidig med at de svagere elever kan give sig i kast med dem på et lavere niveau. I timerne skal der naturligvis være mulighed for at stille opklarende spørgsmål, og nyt stof bør som en hovedregel præsenteres og i givet fald forklares, inden eleverne kaster sig ud i at tilegne sig det. I forenklet form kan differentieringen eksemplificeres således:

- Alle elever skal lære sig et grundlæggende ordforråd inden for et bestemt ordområde, men hver elev afgør selv hvor mange flere ord, han/hun vil supplere med.
- Alle skal skrive sætninger til et antal billeder, men eleverne skriver ikke lige meget til de enkelte billeder.
- Alle skal sige noget om billederne, men indholdet kan være forskelligt.
- Alle skal øve sig den grundlæggende grammatiske struktur, men ikke alle skal lave samtlige træningsopgaver.
- Alle skal læse tekster, men man vælger forskellige tekster eller laver forskellige opgaver til den samme tekst.

Undervisningsvejledning

Undervisningsdifferentiering som princip

Undervisningsdifferentiering er et princip for tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen i en klasse eller gruppe, hvor den enkelte elev tilgodeses, samtidig med at man bevarer fællesskabets muligheder.

En undervisning, der bygger på undervisningsdifferentiering, tilrettelægges, så den både styrker og udvikler den enkelte elevs interesser, forudsætninger og behov, og så den indeholder fælles oplevelser og erfaringsgivende situationer, der forbereder eleverne til at samarbejde om at løse opgaver.

Den enkelte lektion eller dobbeltlektion bør sammensættes alsidigt og varieret, både med hensyn til materialer, arbejdsformer og lærer/-elevroller.

Ofte vil det være hensigtsmæssigt at begynde og afslutte lektionen i fællesskab med fælles oplevelser og lade det individuelle, par- og gruppearbejdet foregå mellem disse.

Man kan tilrettelægge den differentierede undervisning ud fra et emne. De fælles oplevelser kan da som indledning bestå af, fx lyd- og billedmedier. Der kan derefter arbejdes med sproglige aktiviteter i par, og produktorienteret i grupper. Til sidst kan gruppernes fremlæggelse for klassen afslutte forløbet.

Afhængig af de fastlagte mål, elevernes varierede behov, undervisningsaktiviteten og materialerne kan undervisningen tilrettelægges med inspiration fra nedenstående spørgsmål.

Planlægningsspørgsmål

Hvilke dele af undervisningsindholdet er især egnet til fælles arbejde i klassen?

Lyttefærdighed, bl.a gennem brug af film, cd og lærerens fortælling, sange, rim og remser, bog + cd, klassesamtale, før og efter aktiviteter, herunder fremlæggelser og præsentationer...

Hvilke dele af undervisningsindholdet er især egnet til individuelt arbejde?

Læsning eventuelt kombineret med lyd, skrivefærdighed, dagbog over timerne i skolen, evaluering af eget arbejde, test i forhold til eget niveau og egen progression og hjemmearbejdet...

Hvilke dele af undervisningsindholdet er især egnet til par-arbejde?

Lytte- og talefærdighed, rollespil, kommunikationslege, skrivning ved hjælp af it, parvis evaluering af individuelt arbejde...

Hvilke dele af undervisningsindholdet er især egnet til gruppearbejde?

Dramatiseringer, rollespil, simulationer, emne- og projektarbejde, fremlæggelser...

Undervisningsvejledning

Hvilke dele af undervisningsindholdet kan især give anledning til egentlige samtaler med eleverne til støtte for deres forståelse og eget fortsatte arbejde med indholdet?

Lærer- elevsamtaler om idéudvikling, læse- og skrivestrategier, anvendelse af hjælpemidler som computer og lydgengivning, samtaler ud fra portfolio og logbog, individuel respons på opgaver og produkter...

Hvilke dele af et undervisningsforløb giver især mulighed for at fremme elevernes sociale forståelse og adfærd?

Skiftende organisationsformer, samarbejde, kontakter uden for skolen, hvor brugen af sproget er en reel nødvendighed, samtaler om værdier og normer i fransktalende lande...

Hvilke opgaver og arbejdssituationer bidrager til den enkelte elevs alsidige udvikling?

Krop og sprog, kommunikationslege, sange, billedfremstilling, drama, kreativ skrivning, leg med medier, produktorienteret arbejde, kontakt med børn og unge i andre lande...

Hvordan kan eleverne som klasse, gruppe eller hver for sig deltage i planlægning og evaluering?

Elevindflydelse på emner og aktiviteter, selv-evaluering, logbog, individuelle tekstopgivelser ved prøverne...

Hvilke arbejdssituationer er især fremmende for tilegnelsen/udviklingen hos elever, der har svært ved at arbejde med undervisningsindholdet?

Værkstedundervisning, pararbejde, samme emne på flere niveauer, billed- og lyd støtte ved læsning, arbejdsformer, hvor læreren kan støtte den enkelte...

Hvilke arbejdssituationer er især fremmende for tilegnelsen/udviklingen hos elever, der har let ved at arbejde med undervisningsindholdet?

Individuelt arbejdstempo og arbejdsformer, større rolle i drama/rollespil, tekster af passende sværhedsgrad, flere aktiviteter, ofte med særlig fokus på individuelle læringsmål med eleven...

Lærerens hjælp til grupper og enkeltelever?

Tydelige undervisningsmål, præcise læringsmål og faglige opgaver, par- og gruppearbejde, hvor eleverne kan hjælpe hinanden...

Kammerathjælp?

Opgaver, der lægger op til, at eleverne kan arbejde sammen, responsarbejde, parlæsning. Opgaver, der trækker på enkeltelevers specielle erfaringer, færdigheder eller kundskaber...

Hvordan kan det, eleverne har lært, bruges i forhold til hele klassen?

Fælles oplevelse ved fremlæggelser af elevarbejder, elevens valg af præsentationsform og produkt, produktorienterede arbejdsformer, udveksling af viden og ideer...

Undervisningsvejledning

Franskværksted

Et franskværksted rummer en mangfoldighed af aktiviteter og materialer, der imødekommer alle niveauer. I værkstedet kan der både trænes formelle færdigheder og arbejdes musik kreativt. Franskværkstedet giver rig mulighed for praktisk musiske aktiviteter og kan benyttes fra starten, fordi opgaverne kan bygge på elevernes forforståelse. Der kan fx være følgende værksteder/opgavetyper:

- læse/lytteværksted, hvor man fx kan lytte til sange
- skrivværksted (it), hvor man fx kan skrive gode råd til turister eller korrespondere via e-mail
- dukketeaterværksted, hvor man kan fremstille dukker og eksperimentere med små teateropførelser
- billedværksted, hvor man kan fotografere, tegne og male
- poesiværksted, hvor man kan arbejde med digtning.

Det er vigtigt, at hele klassen engageres i fordelingen af opgaverne og kan inddrage læreren, når det er nødvendigt. Klassen bestemmer også, hvorvidt der skal stiles mod et fælles produkt eller en serie mindre produkter. Efter arbejdet i værkstedet udfylder hver enkelt elev og læreren et evaluingsark, om bl.a. arbejdsindsatsen i værkstedsundervisningen og udbyttet heraf, og der gennemføres en fælles evaluering.

I et værksted gennemfører eleverne ud fra korte instruktioner og arbejdsark nogle opgaver, der typisk kræver udstyr, fx computer, lyd og film, land- og bykort osv., eksempler på franske breve, eller eksempler på samtalebidder såsom forslag/accept og andre sammenhængende par (se afsnittet om Kommunikative færdigheder). Det er en fordel, hvis man har franskværkstedet indrettet i et bestemt lokale, og hvert nyt undervisningsforløb kan bidrage med nye materialer til værkstedet.

Atelier de...	Lundi	Mardi	Mercredi	Jeudi	Vendredi
Poésie					
Maison de Jeu					
Surfing sur le net					
Musique					
Café					
Cinéma					
Correspondance					
Lecture					
Mode					
Epicerie					

Skema til eleverne brugt i forbindelse med fleksible uger. (Se afsnittet Evaluering).

Evaluering

Som led i undervisningen skal der også i fransk foretages en løbende evaluering af elevernes udbytte. Formålet med en sådan evaluering er at informere lærere, elever og forældre om, i hvilket omfang undervisningen har givet det forventede resultat, og på hvilken måde den videre undervisning skal planlægges og gennemføres. Evalueringen danner grundlag for vejledningen af den enkelte elev og er nødvendig for tilrettelæggelse og sikring af tilstrækkelig undervisningsdifferentiering. En evaluering med dette sigte vil være et væsentligt redskab for den proces, der skal sikre eleven det maksimale udbytte af skolegangen.

Evalueringen kan ske fx gennem prøver, tests, spørgeskemaer, iagttagelser og samtaler og bør i videst mulig omfang finde sted under elevens aktive medvirken.

I planlægningen og tilrettelæggelsen af undervisningen må evalueringsformen overvejes og fastlægges, så den medtænkes som en integreret del af det aktuelle undervisningsforløb. I første omgang kan der skelnes mellem den eksterne evaluering, som kendes fra folkeskolens afsluttende prøver, og den interne, løbende evaluering, som skaber grundlag for og kvalificerer det videre arbejde.

Evalueringen må være relateret til opstillede mål, specifikke såvel som overordnede, individuelle såvel som fælles. Den kan fokusere på et eller flere elementer i undervisningen, fx materialerne, aktiviteterne, det faglige udbytte, elevernes bidrag til arbejdets gennemførelse, lærerens bidrag og støtte, samarbejdet, samværet. Men evalueringen må også vurdere og reflektere over ikke-planlagte, erhvervede erfaringer.

Evaluering skal anskues som et bredt spektrum af muligheder, der både omfatter enkelt-elever, par, grupper og hele klasser. Evalueringen kan antage mange forskellige former. Uanset hvilken form man vælger, er det vigtigt, at evalueringen først og fremmest knyttes sammen med sprogtilegnelsen og orienteres mod det undervisningsindhold, der netop er arbejdet med. Det er vigtigt, at der spørges præcist, så det er muligt for eleven at give et præcist svar.

Evalueringen hjælper læreren til at planlægge, hvordan der kan arbejdes videre, og hjælper eleven med at erkende sine stærke og svage sider. Bevidstheden om de svage sider bør ikke føre til, at man derefter udelukkende fokuserer på eller arbejder med det, eleven ikke kan. Også de stærke sider bør der arbejdes med, så de styrkes og eleven bevarer selvtilliden.

Bestemte, nøje definerede elementer af undervisningen kan vurderes ved hjælp af skalaer. Der kan fx anvendes en skala fra 1 til 5, der kan anvendes *smilies*, “kan – kan næsten – kan ikke endnu” skemaer, cirkler eller vifter, der kan farvelægges af eleven, efterhånden som der gøres fremskridt. Elevernes konkrete og visuelle stillingtagen kan efterfølgende blive udgangspunktet for en fælles evalueringssamtale. Disse visuelle og let overskuelige vurderinger hjælper læreren til at få et overblik. På denne baggrund kan læreren vælge fokus såvel i den individuelle som i den fælles evaluering.

Undervisningsvejledning

Man kan opnå et godt grundlag for evalueringen, hvis eleverne fører dagbog med jævne mellemrum.

En elevs dagbog kan fx indeholde følgende elementer:

- Dag og dato.
- Hvad har du lavet i dag (eller i den forløbne periode, siden du sidst skrev i dagbogen)?
- Har du lært nogle nye udtryk gennem de aktiviteter, du har deltaget i?
- Hvad har været svært, let, kedeligt, sjovt?
- Hvordan synes du, at du har arbejdet?
- Hvem har du arbejdet sammen med, og hvordan gik det?
- Hvad skal du lave til næste gang/i den kommende periode?
- Hvilke aftaler skal du huske?

Dette dagbogsarbejde kan gøres på fransk allerede fra et tidligt tidspunkt, hvis relevante ord og udtryk findes på plancher i klasselokalet. En gang imellem kan dagbogens indhold være udgangspunkt for en lærer-elevsamtale, hvor eleven får respons på sit arbejde både på det sproglige/indholdsmæssige og på det personlige/sociale plan. Der er også den fordel ved dagbøgerne, at de kan højne kvaliteten af skole-hjem samtalerne.

Sammenligninger af elevernes færdigheder over tid kan ske ved hjælp af udviklingsportfolier. Disse er en systematisk samling af elevens arbejder og anden form for dokumentation for elevens standpunkt på forskellige tidspunkter, fx video- eller båndoptagelser af eleven. Opbygget gennem et flerårigt forløb dokumenterer portfolien elevens udvikling og bevidstgør eleven om sproglige fremskridt. Den hjælper læreren til at se, hvor der er behov for støtte og udfordringer, og portfolien er et godt udgangspunkt for evalueringssamtalerne.

Uddannelsesstyrelsens håndbogsserie

I denne serie udsender Uddannelsesstyrelsen publikationer med baggrundsorientering om lovgivningen, uddannelser og enkelte fag samt vejledninger om god praksis mv. Håndbøgerne er rettet mod uddannelsernes drift.

I 2003 og 2004 er følgende udkommet eller under udgivelse i serien:

2003:

- Nr. 1: Typografi og læselighed – på skærm og papir. Brugervejledning til skrifttypen Union (UVM) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 2: Brugervejledning til MultiMedie Engelsk. Tegnsprogsstøttet undervisningsmateriale til engelsk inden for træfagene for elever med hørevanskeligheder og andre vanskeligheder under erhvervsuddannelse (UVM) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 3: Projekt, case, opgave – hvad er projektarbejde i eud? En håndbog (UVM 7-360) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 4: Brugervejledning til Smedeuddannelsen. Tegnsprogsstøttet undervisningsmateriale til Smedeuddannelsen for elever med høre-, læse- og andre vanskeligheder under erhvervsuddannelse (UVM) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 5: Brugervejledning til Skærmbaseret Svendeprøve. Prøveforberedende undervisningsmateriale til elever med læsevanskeligheder og andre vanskeligheder under erhvervsuddannelse mv. (UVM) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 6: Manual for tilsyn med undervisning i dagbehandlingstilbud samt på opholdssteder og døgninstitutioner (UVM 0121) (Grundskolen)
- Nr. 7: Kontaktlærerens værktøjskasse (UVM) (Internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 8: Evaluering af de personlige kompetencer i sosu – de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser (UVM 0124) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 9: Fælles Mål: Faghæfte 1: Dansk (UVM 5-431) (Grundskolen)
- Nr. 10: Fælles Mål: Faghæfte 12: Matematik (UVM 5-432) (Grundskolen)
- Nr. 11: Fælles Mål: Faghæfte 24: Elevernes alsidige personlige udvikling (UVM 5-434) (Grundskolen)
- Nr. 12: Fælles Mål: Faghæfte 25: Børnehaveklassen (UVM 5-433) (Grundskolen)
- Nr. 13: Vejledningsreformen – kort fortalt (UVM 0126) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 14: Råd og vink om afskrift og plagiat ved projektarbejde på htx (Internetpublikation) (Erhvervsgymnasiale uddannelser)
- Nr. 15: Orientering om folkeskolens afsluttende prøver 2004 (UVM 5-435) (Grundskolen)
- Nr. 16: Prøver, Evaluering, undervisning. En samlet evaluering af folkeskolens afsluttende prøver maj-juni 2003 (UVM 5-436) (Grundskolen)
- Nr. 17: AMU under forandring – om reformen fra 2004 (UVM 0131) (Arbejdsmarkedsuddannelser)
- Nr. 18: Råd og vink om afsætning på hhx (Internetpublikation) (Erhvervsgymnasiale uddannelser)

2004:

- Nr. 1: Fælles Mål: Faghæfte 2: Engelsk (UVM 5-438) (Grundskolen)
- Nr. 2: Fælles Mål: Faghæfte 3: Kristendomskundskab (UVM 5-439) (Grundskolen)
- Nr. 3: Fælles Mål: Faghæfte 4: Historie (UVM 5-440) (Grundskolen)
- Nr. 4: Fælles Mål: Faghæfte 5: Samfundsfag (UVM 5-441) (Grundskolen)
- Nr. 5: Fælles Mål: Faghæfte 6: Idræt (UVM 5-442) (Grundskolen)
- Nr. 6: Fælles Mål: Faghæfte 7: Musik (UVM 5-443) (Grundskolen)
- Nr. 7: Fælles Mål: Faghæfte 8: Billedkunst (UVM 5-444) (Grundskolen)
- Nr. 8: Fælles Mål: Faghæfte 9: Håndarbejde (UVM 5-445) (Grundskolen)
- Nr. 9: Fælles Mål: Faghæfte 10: Sløjd (UVM 5-446) (Grundskolen)
- Nr. 10: Fælles Mål: Faghæfte 11: Hjemkundskab (UVM 5-447) (Grundskolen)
- Nr. 11: Fælles Mål: Faghæfte 13: Natur/teknik (UVM 5-448) (Grundskolen)
- Nr. 12: Fælles Mål: Faghæfte 15: Biologi (UVM 5-449) (Grundskolen)
- Nr. 13: Fælles Mål: Faghæfte 16: Fysik/kemi (UVM 5-450) (Grundskolen)
- Nr. 14: Fælles Mål: Faghæfte 17: Tysk (UVM 5-451) (Grundskolen)
- Nr. 15: Fælles Mål: Faghæfte 18: Fransk (UVM 5-452) (Grundskolen)
- Nr. 16: Råd og vink om internationalisering hhx (Internetpublikation) (Erhvervsgymnasiale uddannelser)

Publikationerne kan købes hos Undervisningsministeriets forlag eller hos boghandlere. Visse publikationer er trykt i meget begrænset oplag og kan derfor kun rekvireres i ganske særlige tilfælde mod betaling af et ekspeditionsgebyr. Internetpublikationerne kan frit downloades fra www.uvm.dk – til eget brug.

På UVM's website – på adressen: <http://www.uvm.dk/katindex.htm> – findes en oversigt over hæfter i Uddannelsesstyrelsens publikationsserier udgivet i 1999, 2000, 2001, 2002 og 2003